

Årsredovisning för Sveriges riksbank för räkenskapsåret 2006

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank lämnar Riksbankens direktion denna redovisning för Riksbankens verksamhet under 2006. Redovisning lämnas enligt samma lagrum till riksdagen, Riksrevisionen och riksbanksfullmäktige.

Redovisningen omfattar resultaträkning och balansräkning samt förvaltningsberättelse. I förvaltningsberättelsen redogörs för hur Riksbanken bedrivit penningpolitiken, hur Riksbanken främjat ett säkert och effektivt betalningsväsende samt hur Riksbanken utfört övriga uppdrag under 2006. Förvaltningsberättelsen omfattar också en redogörelse för utfall och målavvikelse avseende inflationen under 2006.

Ekonomiska utfall samt åtgärder och händelser av stor betydelse för Riksbanken under 2006 var följande:

- Inflationen, mätt som förändring av konsumentprisindex (KPI) samt med det vanligt förekommande måttet på underliggande inflation UNDEX, uppgick under året till i genomsnitt 1,4 respektive 1,2 procent. Den ekonomiska tillväxten i Sverige uppgick enligt Riksbankens senaste bedömning till 4,5 procent.
- Stabiliteten i det finansiella systemet var fortsatt god.
- Riksbanken beslutade under året om höjningar av reporäntan med sammanlagt 1,5 procentenheter. Reporäntan var vid utgången av året 3,0 procent.
- Riksbanken publicerade under året tre inflationsrapporter och två rapporter om den finansiella stabiliteten.
- Riksbankens resultat blev 7,9 miljarder kronor.
- Den 17 oktober utsåg riksdagen ett nytt riksbanksfullmäktige. Fem av de elva ordinarie ledamöterna och åtta av de elva suppleanterna utsågs till dessa uppdrag för första gången. Den 19 oktober beslutade riksbanksfull-

måktige att välja Johan Gernandt till ny ordförande i fullmäktige. Till vice ordförande valdes Leif Pagrotsky.

- Vid halvårsskiftet avvecklade Riksbanken kontoret för kontanthantering i Malmö.

Direktionen föreslår

att riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning enligt förslaget.

Stockholm den 8 februari 2007

På direktionens vägnar:

STEFAN INGVES

/Eva Cory

I beslutet har deltagit Stefan Ingves (ordförande), Eva Srejber (förste vice ordförande), Lars Nyberg, Kristina Persson, Irma Rosenberg och Svante Öberg.

Föredragande har varit Christina Nordh Berntsson.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 INLEDNING	4
Året i korthet	5
Året i siffror	6
Riksbankschefens kommentar	7
2 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE OM RIKSBANKENS VERKSAMHET	8
Riksbankens uppgifter och roll	8
Ett fast penningvärde – prisstabilitet	10
Ett säkert och effektivt betalningsväsende – finansiell stabilitet, betalningssystemet RIX och kontantförsörjning	13
Tillgångsförvaltning	18
Statistik	21
Internationellt samarbete	22
REDOGÖRELSE FÖR RIKSBANKENS VERKSAMHET 2006	23
Ett fast penningvärde – prisstabilitet	23
Ett säkert och effektivt betalningsväsende	37
Tillgångsförvaltning	48
Statistik	58
Internationellt samarbete	60
Organisation	63
Medarbetare	69
Ledning	72
3 BALANSRÄKNING OCH RESULTATRÄKNING	77
Balansräkning	81
Resultaträkning	83
Noter	84
Femårsöversikt	98
Riksbankens bolag	101
4 ÖVRIGT	105
Riksbankens remissarbete	105
Ordlista	109
Publikationer	114
Riksbankens pris i ekonomisk vetenskap 2006	115

1 INLEDNING

Riksbanken är Sveriges centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken ansvarar för penningpolitiken med målet att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har också i uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbanken har knappt 400 årsarbetare och leds av en direktion med en riksbankschef, Stefan Ingves, och fem vice riksbankschefer. Direktionens ledamöter utses av riksbanksfullmäktige för mandatperioder om sex år.

Året i korthet

- Inflationen, mätt som förändring av konsumentprisindex (KPI) samt med det vanligt förekommande måttet på underliggande inflation UNDI_X, uppgick under året till i genomsnitt 1,4 respektive 1,2 procent. Den ekonomiska tillväxten i Sverige uppgick enligt Riksbankens senaste bedömning till 4,5 procent.
- Stabiliteten i det finansiella systemet var fortsatt god.
- Riksbanken beslutade under året om höjningar av reporäntan med sammanlagt 1,5 procentenheter. Reporäntan var vid utgången av året 3,0 procent.
- Riksbanken publicerade under året tre inflationsrapporter och två rapporter om den finansiella stabiliteten.
- Riksbankens resultat blev 7,9 miljarder kronor.
- Den 17 oktober utsåg riksdagen ett nytt riksbanksfullmäktige. Fem av de elva ordinarie ledamöterna och åtta av de elva suppleanterna utsågs till dessa uppdrag för första gången. Den 19 oktober beslutade riksbanksfullmäktige att välja Johan Gernandt till ny ordförande i fullmäktige. Till vice ordförande valdes Leif Pagrotsky.
- Vid halvårsskiftet avvecklade Riksbanken kontoret för kontanthantering i Malmö.

Året i siffror

Nyckeltal	2006	2005	2004
<i>Vid årets utgång</i>			
Årets resultat (mdkr)	7,9	3,3	-2,8
Guld- och valutaserv (mdkr)	189	195	163
Antal årsarbetskrafter	376	410	434 ¹
Reporänta (procent)	3,0	1,5	2,0
Kort ränta (tre månader SSVX, procent)	3,10	1,69	1,99
Lång ränta (tio år statsobligationer, procent)	3,81	3,34	4,03
<i>I genomsnitt</i>			
BNP (procentuell förändring)	4,5 ²	2,9	4,1
Arbetslöshet (procent) ³	5,4 ²	5,9	5,9
Inflation, mätt med KPI (procentuell förändring)	1,4	0,5	0,5 ⁴
Inflation, mätt med UND1X (procentuell förändring)	1,2	0,8	0,9 ⁴

¹ Varav 33 årsarbetskrafter avser tidigare anställda i SKAB.

² Prognos enligt Inflationsrapport 2006:3.

³ Den historiska serien för arbetslösheten är länkad bakåt av Riksbanken.

⁴ Inflationsmått enligt den metod som användes fram till den 1 januari 2005.

Riksbankschefens kommentar

Det gångna året har vi på Riksbanken fortsatt att arbeta för att se till att inflationen är låg och stabil samt att betalningsväsendet fungerar väl. Vi har ansträngt oss för att allmänheten ska kunna förstå varför dessa uppgifter är viktiga och hur vi arbetar med dem.

Riksbanken är en arbetsplats som omfattar en rad olika verksamheter. För att få en tydlig utgångspunkt för alla dessa lade direktionen under 2006 fast en vision för hur Riksbanken ska arbeta de närmaste tio åren. Riksbanken ska vara bland de bästa när det gäller kvalitet och effektivitet. Endast på detta sätt kan vi vinna allmänhetens förtroende, något som är centralt för att vi ska klara de uppgifter vi fått. Vi måste därför i högre grad jämföra oss med andra. Men det ska inte enbart vara andra centralbanker utan även andra myndigheter, akademiska institutioner och privata företag.

I vår gemensamma vision har vi lagt fast att Riksbanken ska vara en organisation som är villig att förändra sig om det behövs. Så många som möjligt i vår omvärld ska kunna förstå vad vi gör. Vi måste därför kommunicera på ett tydligt sätt. Andra delar av visionen är att vi ska göra det vi är mest lämpade att göra med rätt kompetens och bra arbetsklimat.

Vi ska också självkritiskt utvärdera det vi gör för att veta om vi lever upp till vår ambition. Vi ska löpande följa upp vår verksamhet för att se om vi utför de uppgifter vi är satta att göra med kvalitet, effektivitet och på ett förtroendefullt sätt.

När vi sammanfattar 2006 kan vi glädja oss över ett positivt resultat inom nästan alla våra verksamhetsområden. Inflationen mätt som KPI ligger inom målintervallet sedan i mars, inflationsförväntningarna ligger stabilt kring inflationsmålet och bankernas motståndskraft mot störningar i det finansiella systemet bedöms vara god. Även inom flertalet av våra mer operativa verksamheter har det gått bra: vårt betalningssystem har fungerat väl, statistiken har hållit god kvalitet och den nya strukturen för kontanthantering har börjat finna sina former. Förvaltningen av våra utländska tillgångar visar, till följd av kronans förstärkning, ett negativt resultat.

Under 2006 har också andra utvärderat oss. Professorerna Francesco Giavazzi och Frederic Mishkin presenterade under hösten den utvärdering de gjort av den svenska penningpolitiken 1995–2005 och som finansutskottet tagit initiativ till. Det övergripande omdömet i deras utvärdering var att Riksbanken står sig väl i jämförelse med de bästa centralbankerna i världen. Men utvärderarna framförde även viss kritik. Kommunikationen kunde ha varit tydligare och prognoserna mer träffsäkra. Detta tar vi till oss och ska arbeta vidare med framöver. Jag ser fram emot ännu ett intressant år på Riksbanken.

Stefan Ingves

2 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE OM RIKSBANKENS VERKSAMHET

Riksbankens uppgifter och roll

Riksbanken är Sveriges centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken ansvarar för penningpolitiken med målet att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har också i uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Ett fast penningvärde – prisstabilitet

Enligt riksbankslagen ska Riksbanken upprätthålla ett fast penningvärde, det vill säga se till att inflationen är låg och stabil. Det ger goda förutsättningar för en gynnsam och uthållig tillväxt.

Riksbanken har preciserat målet om ett fast penningvärde till att inflationen, mätt med konsumentprisindex (KPI), ska vara 2 procent per år. Kring målet har Riksbanken satt upp ett toleransintervall på ± 1 procentenhet. Syftet med intervallet är att klargöra att det inte är möjligt att exakt uppnå inflationsmålet hela tiden. Samtidigt kan alltför stora avvikelser inte accepteras om målet ska vara fortsatt trovärdigt. Inflationsmålet ska normalt uppnås inom två år, men ibland kan det vara motiverat att låta anpassningen ta längre tid, eftersom det annars kan leda till onödiga variationer i sysselsättning och tillväxt.

För att påverka inflationen varierar Riksbanken sin styrränta, den så kallade reporäntan. Reporäntan avgör vad bankerna får betala för att låna pengar hos Riksbanken. Reporäntan påverkar därmed andra räntor i ekonomin och i förlängningen den ekonomiska aktiviteten och inflationen.

Ett säkert och effektivt betalningsväsende – finansiell stabilitet, betalningssystemet RIX samt sedlar och mynt

Riksbanken har fått riksdagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Riksbankens tolkning av uppdraget är att verka för stabilitet i det finansiella systemet som helhet. I uppdraget ingår också att ge ut sedlar och mynt. Riksbanken har dessutom ett operativt ansvar för det system som gör det möjligt för bankerna att säkert genomföra stora elektroniska betalningar mellan varandra.

Riksbanken analyserar löpande stabiliteten i det finansiella systemet för att tidigt upptäcka förändringar och sårbarheter som kan leda till en bankkris. Analysen fokuserar främst på de svenska storbankerna och den infrastruktur

som behövs för att betalningar ska fungera. I en krissituation kan Riksbanken under vissa förutsättningar ge tillfälligt likviditetsstöd till banker.

Riksbankens självständiga ställning

Riksbanken är en myndighet under riksdagen. Riksdagen utser de elva ledamöterna i riksbanksfullmäktige. Riksbanksfullmäktige väljer de sex ledamöterna i Riksbankens direktion för mandatperioder på sex år. Fullmäktiges roll i övrigt är att övervaka och kontrollera direktionens arbete.

Riksdagen beslutade i slutet av 1990-talet att ge Riksbanken en självständig ställning. Detta innebär att Riksbankens direktion fattar de penningpolitiska besluten utan att ta direktiv från någon annan. Genom att delegera uppgiften att upprätthålla ett fast penningvärde till Riksbanken ville riksdagen ge penningpolitiken ett långsiktigt perspektiv och skapa goda förutsättningar för att målet ska uppfattas som trovärdigt. För att få insyn i direktionens arbete har riksbanksfullmäktiges ordförande och vice ordförande närvaro- och yttranderätt vid direktionens sammanträden, men inte förslags- och beslutsrätt.

Öppenhet och kommunikation

Riksbanken lägger stor vikt vid öppenhet och tydlighet inom bankens samtliga verksamheter. Riksbankens kommunikation ska möjliggöra för en bred krets av utomstående att tillgodogöra sig kunskap om bankens uppgifter och resultat. Det finns flera skäl till varför öppenhet och kommunikation är väsentligt för Riksbanken.

Riksbankens självständiga ställning ställer stora krav på att verksamheten präglas av öppenhet och demokratisk insyn. Öppenhet är en förutsättning för att skapa trovärdighet och legitimitet för såväl de penningpolitiska besluten som Riksbankens verksamhet inom området finansiell stabilitet. Genom att utomstående kan förstå och bedöma Riksbankens analyser och ställningstaganden underlättas Riksbankens arbete.

Som myndighet måste Riksbanken kunna redovisa sin verksamhet offentligt, motivera beslut samt ge information om hur offentliga medel hanteras och förvaltas. Riksbanken ska också ge information om de produkter och tjänster som erbjuds allmänheten och den finansiella sektorn, till exempel sedlar och mynt, betalningstjänster, penning- och valutapolitiska transaktioner samt statistik.

Öppenhet är också en förutsättning för att Riksbankens verksamhet ska kunna utvärderas.

Ett fast penningvärde – prisstabilitet

Riksbanken ska enligt riksbankslagen upprätthålla ett fast penningvärde. Det betyder att se till att inflationen är låg och stabil. Riksbanken har preciserat målet för penningpolitiken till att inflationen ska vara 2 procent per år. Riksbanken påverkar inflationen genom att ändra sin styrränta, reporäntan. Eftersom penningpolitiken verkar med fördröjning måste banken göra prognoser om den framtida utvecklingen av ekonomin och inflationen. Penningpolitiken inriktas normalt på att inflationsmålet ska uppnås inom två år.

Vikten av låg och stabil inflation

Det finns flera orsaker till att det är viktigt med låg och stabil inflation. En anledning är att låg och stabil inflation gör att företag och hushåll vet vad pengarna är värda också i framtiden. På så sätt minskar osäkerheten när man handlar, investerar, lånar eller förhandlar om lönen. Det gör det lättare att planera och fatta viktiga beslut om till exempel satsningar på ny teknik och fler anställda.

En annan anledning till att det är bra med låg och stabil inflation är att det motverkar godtyckliga omfördelningar mellan olika grupper i samhället. De som till exempel sparade sina pengar på ett bankkonto under 1970- och 80-talen fick se sina besparingar minska i värde. De som i stället lånade pengar och köpte hus gjorde en vinst eftersom huspriserna då ökade i ungefär samma takt som inflationen, samtidigt som inflationen urholkade lånens värde.

En låg och stabil inflation ger goda tillväxtförutsättningar eftersom ekonomin får en bra och hållbar grund att stå på. Det är Riksbankens viktigaste bidrag till en god ekonomisk utveckling.

Mål och penningpolitisk strategi

Riksbanken ska enligt riksbankslagen upprätthålla ett fast penningvärde. Det betyder att inflationen ska vara låg och stabil. Riksbanken har preciserat målet om ett fast penningvärde till att inflationen ska vara 2 procent per år. Kring målet har Riksbanken satt upp ett toleransintervall på ± 1 procentenhet. Syftet med intervallet är att klargöra att det inte är möjligt att exakt uppnå inflationsmålet hela tiden. Samtidigt kan alltför stora avvikelser inte accepteras om målet ska vara fortsatt trovärdigt.

Riksbanken har valt konsumentprisindex (KPI) som mål för inflationen. KPI mäter priset på en korg av varor och tjänster. Priserna på de olika varorna och tjänsterna vägs ihop på basis av hur stor andel av hushållens konsumtion de utgör. För att fatta beslut om penningpolitikens uppläggning använder Riksbanken också olika mått på så kallad underliggande inflation. Gemensamt för dessa är att KPI-index har rensats för varugrupper vars priser brukar variera kraftigt och som inte bedöms påverka inflationen varaktigt. Ett sådant

mått som ofta används när Riksbanken förklarar de penningpolitiska besluten är UNDIK. Det är ett prismått där KPI-index har rensats för direkta effekter av ändrade indirekta skatter och subventioner (på grund av finanspolitiken) och räntekostnader för egna hem (till följd av penningpolitiken).

Penningpolitiken inriktas normalt på att inflationsmålet ska uppnås inom två år. Genom att inte föra inflationen tillbaka till målet så snabbt som möjligt har Riksbanken utrymme att även beakta den realekonomiska utvecklingen, som till exempel tillväxt och sysselsättning. Tvåårshorisonten bidrar till att detta är möjligt samtidigt som trovärdigheten för inflationsmålet bevaras. Riksbankens ambition är således, i linje med förarbetena till riksbankslagen, att bidra till hållbar tillväxt och hög sysselsättning.

Det kan ibland också vara motiverat att låta det ta längre tid att nå målet för inflationen än två år. Det kan till exempel vara fallet om ekonomin drabbas av allvarliga störningar, såsom en allvarlig internationell konjunkturedgång samtidigt som priserna stiger på en del varor. Om Riksbanken då skulle försöka återföra inflationen till målet inom två år skulle det kunna leda till mycket stora nedgångar i produktion och sysselsättning. Hur snabbt inflationen bör föras tillbaka till målet efter en avvikelse beror på vilken störning det rör sig om.

När Riksbanken låter det ta längre tid än två år för inflationen att nå målet är det viktigt att kommunikationen om detta är tydlig. I annat fall kan trovärdigheten för inflationsmålet skadas.

Riksbankens räntestyrning

Riksbanken påverkar inflationen i Sverige genom att ändra sin styrränta, den så kallade reporäntan. Reporäntan avgör vad bankerna får betala för att låna pengar hos Riksbanken. På så sätt påverkas även andra räntor i ekonomin och i förlängningen den ekonomiska aktiviteten och prisutvecklingen.

Riksbanken styr genom sitt beslut om reporäntan den kortaste marknadsräntan, dagslåneräntan, det vill säga den ränta bankerna betalar när de lånar och placerar hos varandra. De något längre marknadsräntorna påverkas av förväntningar om reporäntan. Anledningen till det är att det alltid finns ett alternativ att placera eller låna till rörlig ränta, som styrs av den gällande reporäntan. De riktigt långa räntorna påverkas inte av den aktuella penningpolitiken, men däremot av trovärdigheten för att inflationsmålet uppnås. Den som till exempel sparar i långa räntefonder vill ha kompensation för inflationen så att den faktiska köpkraften inte urholkas. Stabila inflationsförväntningar stabiliserar därför också de långa räntorna.

Reporäntans påverkan på ekonomi och inflation

Vilka effekter ger då en ändrad reporänta på den ekonomiska utvecklingen och inflationen? Som redan nämnts ger en höjd reporänta direkt höjda korta räntor. Det leder i sin tur till att både konsumtionen och investeringarna minskar, eftersom det blir dyrare att låna för att investera eller konsumera och

mer lönsamt att spara. På så sätt dämpas efterfrågan i ekonomin, och inflationen sjunker på sikt.

En annan effekt av höjda korta räntor är att efterfrågan på svenska kronor kan öka, vilket gör att växelkursen tenderar att stärkas. En starkare krona leder till att det blir billigare att importera varor från utlandet, eftersom man får fler varor för samma mängd kronor, vilket dämpar inflationen. Det omvända gäller vid en räntesänkning.

En förändring av reporäntan påverkar således ekonomin och inflationen i flera led och under en följd av år. En del av effekterna slår igenom snabbt, till exempel för de låntagare som har rörliga bolån, medan det tar betydligt längre tid att via inverkan på till exempel företagens lönekostnader få genomslag på inflationen.

Arbets- och beslutsprocessen inom penningpolitiken

Eftersom penningpolitiken verkar med fördröjning baserar Riksbanken sina beslut på prognoser och uppskattningar av vad som kommer att hända de närmaste åren. Dessa bedömningar är naturligtvis förknippade med osäkerhet. Riksbanken arbetar därför hela tiden med att utveckla prognosarbetet och försöka bli skickligare på att förutsäga framtiden.

Den ekonomiska verkligheten är komplex. Därför måste Riksbanken utgå från förenklade samband, det vill säga modeller, i prognosarbetet. Dessa kombineras sedan med bedömningar av experter inom olika områden. Banken analyserar till exempel utsikterna för ekonomi och inflation i Sverige och omvärlden, utvecklingen på de finansiella marknaderna, inflationsförväntningarna och olika risker i ekonomin.

Riksbanken strävar efter att, på ett pedagogiskt sätt, förklara de bedömningar och avvägningar som ligger till grund för räntebesluten. Riksbankens prognoser publiceras tre gånger om året i inflationsrapporter. De penningpolitiska bedömningarna och avvägningarna redovisas också regelbundet i direktionens tal, på presskonferenser, seminarier och i debattinlägg.

Direktionen håller normalt sju penningpolitiska möten per år då man fattar beslut om reporäntan. I samband med tre av dessa möten publiceras en inflationsrapport. Ungefär två veckor efter varje penningpolitiskt möte publiceras ett protokoll. Där går det att följa diskussionen som ledde fram till det aktuella räntebeslutet och se hur de olika direktionens ledamöterna röstade. Riksbanken ska också enligt lag lämna en skriftlig redogörelse om penningpolitiken till riksdagen minst två gånger per år. Den rapport som lämnas är inflationsrapporten. Det sker i samband med att riksbankschefen svarar på frågor om penningpolitiken i riksdagens finansutskott.

Ett säkert och effektivt betalningsväsende – finansiell stabilitet, betalningssystemet RIX och kontantförsörjning

Riksbanken ska enligt riksbankslagen främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

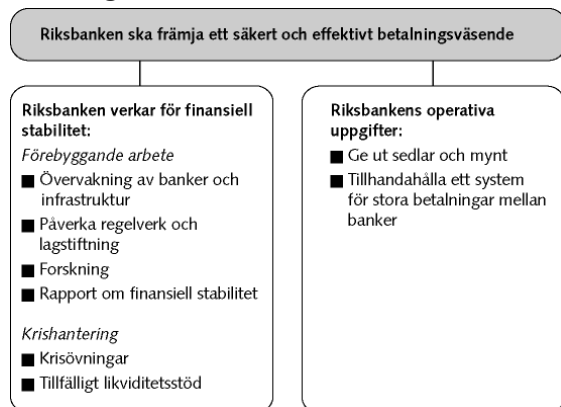
Utöver löpande övervakning och krishantering består detta uppdrag även av ett ansvar för försörjningen av sedlar och mynt. Riksbanken har också ett operativt ansvar för det system som gör det möjligt för bankerna att säkert genomföra stora betalningar mellan varandra.

Ett fungerande betalningssystem är centralt för en ekonomi. Nästan all ekonomisk verksamhet förutsätter att betalningar kan genomföras. Betalningar kan göras antingen kontant eller via konton. För att betalningar mellan olika banker och andra betalningsförmedlare ska kunna genomföras behövs ett system för överföring av pengar mellan dessa aktörer. Riksbanken tillhandahåller ett sådant system som heter RIX. Riksbanken har således en central roll för att betalningar ska kunna genomföras i Sverige.

Riksbanken har fått riksdagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Affärsbankerna står för de centrala delarna av betalningsväsendet. För att kunna främja ett säkert och effektivt betalningsväsende måste Riksbanken därför löpande bedöma riskuppbbyggnad och motståndskraft mot oväntade förluster i banksystemet. Det kräver att Riksbanken löpande analyserar betalningsförmågan hos bankernas låntagare. Finansiella företag och marknader har också blivit allt viktigare i det finansiella systemet och därför även för bankerna. Det innebär att Riksbanken också måste bedöma riskerna i det finansiella systemet totalt och hur det påverkar bankerna.

Riksbankens ansvarsområden i arbetet med att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende framställs översiktligt nedan.

Figur 1: Riksbankens arbete för att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Finansiell stabilitet

Det finansiella systemets betydelse

Det finansiella systemet har till uppgift att omvandla sparande till investeringar, tillhandahålla betalningstjänster och hantera finansiella risker. Om systemet fungerar dåligt uppstår stora samhällsekonomiska kostnader. Staten har därför ett starkt motiv att på olika sätt värna stabiliteten och främja effektiviteten i det finansiella systemet. Detta sker till exempel genom att staten utformar regelverk och övervakar de företag som verkar inom systemet.

Banksystemets betydelse för betalningsväsendet

Betalningsväsendet är särskilt viktigt eftersom all ekonomisk verksamhet förutsätter att betalningar kan genomföras. Elektroniskt överförda betalningar mellan transaktionskonton i bankerna är i dag det viktigaste betalningssättet. Banksystemet har därför en central roll för betalningsväsendet. Om hela banksystemet fallerar kan de betalningstjänster bankerna tillhandahåller inte utföras av andra aktörer.

Den stora volymen betalningar mellan bankerna gör att det finns en risk att en kris i en bank kan sprida sig till hela banksystemet via betalningssystemet. Andra skäl till att problem kan spridas mellan bankerna är att de lånar av varandra, att de är exponerade mot samma låntagarkategorier och att de finansierar sig på samma marknader. Bankerna har samtidigt en inbyggd instabilitet till följd av att såväl deras inlåning från allmänheten som lån från andra banker snabbt skulle kunna upphöra i en krissituation, medan det tar längre tid för dem att realisera sina tillgångar.

Stabiliteten bygger också på att det finns ett förtroende för det finansiella systemet. Det kan räcka med att problem uppstår i ett institut för att skapa misstankar som sprider sig till liknande verksamheter. Om förtroendet försvinner kan bankerna få svårt att bedriva sin verksamhet, och då är systemet i fara. Grundförutsättningar för förtroendet är sunda institut och en väl fungerande marknad.

Övervakning av det finansiella systemet

Uppdraget att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende innebär att Riksbanken övervakar det finansiella systemet i dess helhet, eftersom finansiella företag och marknader blivit allt viktigare för att systemet ska fungera. Riksbankens övervakningsarbete syftar framför allt till att förebygga finansiella kriser. Riksbanken koncentrerar sig främst på bankerna, och då särskilt de stora svenska bankerna, samt den infrastruktur som är viktig för betalningsfunktionen. Till den senare räknas de tekniska system samt de regler och rutiner som används för betalning för värdepapper, valutor, varor och tjänster.

Påverkan på de finansiella regelverken

Riksbanken främjar också ett säkert och effektivt betalningsväsende genom att påverka utformningen av regelverk och normer för de finansiella företagen. Allt fler regler och normer arbetas i dag fram internationellt, inom ramen för till exempel samarbetet inom EU och Bank för International Settlements (BIS). Riksbanken deltar aktivt i dessa diskussioner. Riksbanken försöker, som remissinstans, också påverka utformningen av regelverken för de svenska finansiella företagen. Remisserna handlar såväl om att införa till exempel EU-lagstiftning i svensk rätt som om att förändra specifik svensk lagstiftning. Att delta i det internationella regel- och normskapande arbetet och att yttra sig över svenska lagförslag och utredningar är en viktig del av Riksbankens arbete för att påverka utformningen av de regelverk som har betydelse för den finansiella stabiliteten.

Krishantering

Om en kris skulle uppstå i det finansiella systemet trots det förebyggande arbetet ska Riksbanken agera så att de samhällsekonomiska kostnaderna begränsas. För att skapa beredskap för en effektiv krishantering organiserar Riksbanken egna krisövningar och deltar även i övningar med medverkande från svenska och utländska myndigheter.

I en krissituation kan Riksbanken ge tillfälligt likviditetsstöd till en bank eller ett finansiellt företag som hamnar i betalningsproblem under förutsättning att det står under Finansinspektionens tillsyn. Ytterligare krav är dels att banken bedöms vara solvent, dels att det annars finns risk för att det finansiella systemet ska drabbas av så allvarliga störningar att systemets funktioner inte kan upprätthållas. Att en bank är stor utgör i sig inte tillräcklig grund för stöd från Riksbanken. Det förebyggande övervakningsarbetet är en förutsättning för att snabbt kunna göra dessa bedömningar i en krissituation. De exakta villkoren för likviditetsstöd kommer med nödvändighet att variera beroende på den uppkomna krissituationen. Riksbanken kommer att eftersträva att få fullgoda säkerheter för de lån och garantier som ställs ut och att villkoren i övrigt är marknadsmässiga.

Arbetet med rapporten om finansiell stabilitet

Riksbankens möjligheter att förebygga störningar i banksystemet respektive infrastrukturen bygger i huvudsak på bankens förmåga att i sin analys identifiera risker samt att påverka de aktörer som är viktiga för stabiliteten i det finansiella systemet. Till aktörerna hör banker, den systemviktiga infrastrukturen, lagstiftare och internationella institutioner. Hög trovärdighet för Riksbanken är en förutsättning för att kunna påverka. Detta kräver bland annat god kompetens och stor öppenhet hos Riksbanken.

I den rapport om finansiell stabilitet som Riksbanken ger ut två gånger om året redovisar direktionen sin bedömning av stabiliteten i det finansiella systemet. Rapporten syftar bland annat till att skapa debatt om stabilitetsfrå-

gorna och till att påverka de aktörer som är viktiga för stabiliteten. Utgångspunkten för bedömningen är de risker på de finansiella marknaderna som kan beröra aktörerna i det svenska betalningssystemet. Riksbanken analyserar också hur låntagarnas förmåga att betala sina lån utvecklats samt bankernas motståndskraft mot oväntade förluster genom att studera deras lönsamhet, kvalitet i tillgångar och finansiering. Även den finansiella infrastrukturen analyseras för att få en uppfattning om strukturella svagheter som kan orsaka spridningseffekter via betalningssystemet. I rapporterna publiceras även artiklar som behandlar ämnen som är av betydelse för stabiliteten och effektiviteten i det finansiella systemet.

Betalningssystemet RIX

Riksbankens system för överföring av stora betalningar, RIX-systemet, är knutpunkten i det svenska betalningssystemet. Samtliga betalningar mellan banker och andra aktörer hanteras genom RIX. Omsättningen per vecka motsvarar hela Sveriges BNP, cirka 2 500 miljarder kronor. RIX har för närvarande 21 deltagare, däribland de fyra storbankerna och clearinghusen.

Om RIX skulle upphöra att fungera skulle det få stora konsekvenser för bankernas förmåga att hantera sina betalningar. Därför har Riksbanken satt upp tydliga mål för att garantera att RIX är säkert och effektivt. För det första ska systemet vara tillgängligt 99,85 procent under den tid det är öppet under ett kalenderår. För det andra ska 80 procent av kunderna vara nöjda. För det tredje ska systemet finansieras fullt ut genom avgifter från deltagarna. Dessutom ska systemet ha beprövade reservrutiner.

RIX-systemet bestod fram till årsskiftet 2006/2007 av två parallella system, ett för avveckling av betalningar i svenska kronor (K-RIX) och ett för avveckling av betalningar i euro (E-RIX). Det senare upphörde den 31 december 2006.

Den snabba utvecklingen inom IT-området innebär att kraven på betalningssystemen hela tiden ökar för att de ska vara säkra och effektiva. Därför arbetar Riksbanken sedan några år tillbaka med att ta fram ett nytt tekniskt system och en ny teknisk plattform för RIX (se sidan 44).

Kontantförsörjning

Riksbanken svarar för landets försörjning av sedlar och mynt. I ansvaret ingår bland annat att tillhandahålla kontanter, att förstöra sedlar och mynt som inte går att använda samt att ta emot sedlar som är ogiltiga.

Under de senaste åren har kontanthanteringen i Sverige genomgått stora förändringar. I enlighet med Riksbankens strategi att fokusera på kärnverksamheterna och i syfte att bidra till en effektivisering av kontanthanteringen i samhället har Riksbanken successivt minskat sitt engagemang i den operativa verksamheten. Riksbanken hade vid utgången av 2006 två kontor kvar:

Tumba och Mölndal. Via dessa kontor tillhandahåller Riksbanken kontanter till bankerna. Bankerna står därefter för distribution till allmänheten.

Riksbankens mål för kontantförsörjningen är att allmänheten ska ha ett högt förtroende för svenska sedlar och mynt. Dessutom arbetar Riksbanken för att kontanter ska vara ett säkert och effektivt betalningsmedel.

Riksbankens forskning

Syftet med Riksbankens forskning är att ta fram modeller och verktyg som grund för de analyser som direktionen fattar beslut utifrån. Detta ökar bankens möjligheter att möta de utmaningar som uppstår i arbetet med att åstadkomma låg och stabil inflation samt finansiell stabilitet.

Forskningen rör många områden som har betydelse för Riksbankens verksamhet, som exempelvis penningpolitik, bankväsende och finansiella marknader. Forskning för att utveckla analysmetoder förekommer också, precis som på många andra centralbanker.

Forskningsresultaten publiceras i arbetsrapporter, så kallade Working Papers. Därefter publiceras de i internationella vetenskapliga tidskrifter, vilket säkrar forskningens kvalitet. Riksbankens forskning sprids även genom presentationer vid seminarier och konferenser. En annan viktig uppgift för Riksbankens forskningsenhet är att utgöra en länk mellan den akademiska världen och Riksbanken. Detta sker genom gästverksamhet, undervisning och handledning av universitetsstudenter samt genom att arrangera workshopar och konferenser.

Under hösten 2006 var Riksbankens forskningsenhet arrangör för fyra workshopar som väl speglar verksamhetens mångfald. I månadsskiftet augusti/september diskuterades frågor kring centralbankers självständighet, styrning och uppgifter med deltagande av ledande akademiker och centralbankschefer. Problemställningarna är välkända för centralbanker, men nya för forskningsvärlden.

I september hölls en forskningskonferens kring de statistiska metoder som används i arbetet med nyutvecklade modeller för penningpolitiska beslut. Eftersom dessa modeller är mycket komplexa krävs alltmer sofistikerade metoder för att uppskatta olika samband i ekonomin. Samtidigt leder detta till att modellerna blir mer konkreta och flexibla. På så sätt kan direktionens bedömningar och beslut kring osäkerhet och risker underlättas.

I oktober avrapporterades aktiviteterna i Riksbankens historiska statistikprojekt. Detta syftade till att sammanställa statistik på viktiga områden såsom priser, penningmängd och växelkurser från mitten av 1600-talet och framåt. Forskare i ekonomisk historia vid flertalet av landets universitet deltog i projektet.

Slutligen, i november, hölls en workshop om den svenska kronans växelkurs. Ett år tidigare inledde Riksbanken ett samarbete med en rad externa forskare för att komplettera bankens löpande studier med en bredare och djupare analys av kronans utveckling och bestämningsfaktorer. På workshopen presenterade dessa forskare slutsatserna från sitt arbete.

Tillgångsförvaltning

Riksbanken förvaltar finansiella tillgångar till ett värde av omkring 200 miljarder kronor. Förvaltningen ska ske på ett sätt som garanterar att Riksbanken kan uppfylla lagstadgade mål och uppdrag avseende prisstabilitet och finansiell stabilitet. Under förutsättning att dessa krav är uppfyllda ska förvaltningen också bidra till en god avkastning. Ramarna för förvaltningen klargörs i ett internt regelverk, som anger direktionens syn på vilka risker Riksbanken kan ta.

Beslutsprocess för tillgångsförvaltningen

Den finansiella förvaltningen i Riksbanken är uppdelad på två nivåer, en strategisk och en taktisk nivå. På den strategiska nivån fattar Riksbankens direktion beslut om förvaltningens långsiktiga inriktning. Direktionen delegerar ett visst utrymme att avvika från denna inriktning till chefen för avdelningen för marknadsoperationer (MOP). Det är här den taktiska förvaltningen läggs fast. Chefen för MOP avgör i sin tur vilka ramar investerarna måste hålla sig inom när de kortsiktigt köper och säljer olika tillgångar.

Balansräkningen, i förenklad form, är en bra utgångspunkt för att beskriva verksamheten och de avvägningar som uppkommer inom tillgångsförvaltningen (se figur 2). Omslutningen på balansräkningen varierar över året, främst beroende på allmänhetens efterfrågan på kontanter. Omslutningen är som störst vid årsskiftet, då julhandeln ökat mängden utelöpande kontanter.

Figur 2: Riksbankens balansräkning

Tillgångar	Skulder
Valutareserv	Sedlar och mynt
Guldreserv	Eget kapital
Tillgångar i kronor	

Riksbankens tillgångar

Riksbankens valutareserv består av värdepapper i utländsk valuta som är lätta att omsätta, i huvudsak statsobligationer. Banken placerar främst i euro och amerikanska dollar. De övriga valutorna är brittiska pund, norska kronor, australiensiska dollar och kanadensiska dollar. Den penningpolitiska strategi som Riksbanken följer medför att Riksbanken ytterst sällan köper och säljer valuta för att påverka kronans värde. Behovet av sådana transaktioner skulle dock öka om regeringen beslutade att återinföra en fast växelkursregim, till exempel om Sverige skulle ansluta sig till det europeiska växelkurssamarbetet ERM 2.

Riksbanken äger, liksom de flesta andra centralbanker, guld. Guldreserven är till viss del en kvarleva från gamla tider, men kan även ses som en yttersta säkerhet om andra tillgångar inte accepteras.

För att kunna genomföra penningpolitiken har Riksbanken även tillgångar i svenska kronor. De består främst av mycket korta fordringar på bankerna, så kallade penningpolitiska repor.

Riksbanken förvaltar tillgångar på nästan 200 miljarder kronor, vilket gör det viktigt hur riskerna hanteras. De utländska valutor och statsobligationer som banken placerar i kan förlora i värde om valutakurser eller räntor förändras. Därför har Riksbanken dels tagit fram tydliga regler för riskhantering, dels sett till att det finns uppföljnings- och kontrollinstanser inom Riksbanken.

Riksbankens skulder

Den största posten på skuldsidan är sedlar och mynt som Riksbanken gett ut (se sidan 43). Den andra posten är Riksbankens eget kapital. Det egna kapitalet måste vara tillräckligt stort för att kunna hantera förluster och finansiera kostnader av olika slag. Ett för litet kapital skulle kunna minska förtroendet för Riksbankens förmåga att genomföra sina uppgifter.

Det finns flera skäl till att Riksbanken behöver ett eget kapital. Den löpande driften av banken, det vill säga löner, lokaler med mera, finansieras av avkastningen på kapitalet. Riksbanken behöver också kapital för att täcka förluster som kan uppkomma om Riksbanken i en krissituation behöver ge krediter till banker och andra finansiella institut. Slutligen behövs ett eget kapital för att täcka förluster som kan uppstå i den löpande förvaltningen av guld- och valutareserven. Riksbanken arbetar aktivt för att begränsa påverkan på det egna kapitalet av förluster i förvaltningen av guld- och valutareserven, vilket beskrivs närmare i nästa avsnitt.

Det finansiella regelverket och riskhanteringen

Riksbanken har i ett regelverk samlat de principer som styr förvaltningen av tillgångarna. I regelverket framgår dels vilka finansiella risker som får tas, dels vilka allmänna placeringsregler som gäller. Reglerna kan ses som ett ramverk som anger hur direktionen ser på risktagande. I den dagliga verk-

samheten ansvarar cheferna på de respektive avdelningarna för att riskerna hanteras på ett tillfredsställande sätt. På avdelningen för marknadsoperationer utvärderar enheten middle office självständigt resultat och risker i förvaltningen av guld- och valutareserven. På avdelningen för finansiell stabilitet finns en riskkontrollfunktion som ansvarar för att de finansiella riskerna kontrolleras på ett oberoende sätt gentemot avdelningen för marknadsoperationer och andra berörda avdelningar. Dessutom granskar och utvärderar Riksbankens internrevision hela förvaltningsverksamheten inklusive riskhanteringen.

Varje år ska direktionen se över förvaltningen för att säkerställa att inriktningen är sådan att Riksbankens huvuduppgifter kan utföras. I denna översyn måste direktionen göra en avvägning mellan vilka risker som tas i syfte att uppfylla lagstadgade mål och uppdrag och vilka risker som tas för att generera avkastning. I praktiken handlar det om att ta ställning till Riksbankens exponering mot fyra olika typer av risker: valuta-, guldpris-, ränte- och kreditrisk.

Valutarisken är risken att marknadsvärdet på tillgångar i utländsk valuta, mätt i kronor, ska förändras när kronans värde förändras gentemot de valutor som ingår i valutareserven. Det är den enskilt största risken i balansräkningen, eftersom Riksbankens tillgångar främst utgörs av räntebärande värdepapper i utländsk valuta. Därför strävar direktionen efter en valutfördelning som minimerar valutarisken mätt i svenska kronor. På så sätt kan svängningarna i Riksbankens årliga resultat minska och därmed även risken för att det egna kapitalet ska urholkas.

Guldprisrisk är risken att marknadsvärdet på guldinnehavet ändras när priset på guld förändras. En gång om året tar direktionen ställning till om man ska utnyttja den försäljningskvot som Riksbanken blivit tilldelad i överenskomsten med andra centralbanker.

I syfte att få högre avkastning på sina tillgångar tar Riksbanken även ränte- och kreditrisk. Ränterisken är risken att förändringar i räntan ska påverka avkastningen i en placering, medan kreditrisken är risken att Riksbankens motparter eller emittenten av ett värdepapper som Riksbanken placerat i inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden.

Direktionen fattar årligen beslut om hur mycket valuta-, ränte- och kreditrisk Riksbanken ska ta givet det kapital som krävs för att driva verksamheten och för risker i samband med eventuella nödkrediter.

Statistik

Riksbanken ska enligt riksbankslagen löpande offentliggöra statistiska uppgifter om valuta- och kreditförhållanden. Riksbanken publicerar statistik som rör betalningsbalans och finansmarknad. En stor del av arbetet sker i nära samverkan med Statistiska centralbyrån. Riksbankens statistik används av många nationella och internationella organisationer och marknadsaktörer.

Riksbanken publicerar statistik som rör betalningsbalans, finansmarknad samt räntor och valutor. Betalningsbalansstatistiken omfattar information om bland annat bytesbalans och kapitalflöden. Finansmarknadsstatistiken innehåller uppgifter om såväl hushållens och företagens skuldsättning som penningmängden.

Riksbanken har ett nära samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB). SCB har sedan några år tillbaka Riksbankens uppdrag att producera finansmarknadsstatistiken och delar av betalningsbalansstatistiken. Detta innebär att Riksbanken publicerar statistiken samt ansvarar för kvalitetssäkring, finansiering och utveckling av innehållet i statistiken, medan SCB samlar in och bearbetar den.

Riksbankens statistik används av en stor mängd nationella och internationella organisationer och marknadsaktörer. Dessa användare har höga krav på att statistiken ska vara användarvänlig och hålla god kvalitet. Samarbetet mellan EU-länderna inom ramen för statistikbyrån Eurostat och Europeiska centralbankssystemet (ECBS) är därför omfattande.

Den svenska finansmarknaden

Delar av Riksbankens statistik redovisas i den årliga rapporten Den svenska finansmarknaden. Där ges en övergripande beskrivning av den finansiella sektorns olika delar, såsom aktiemarknaden, ränte- och valutamarknaderna, bankerna och de stora systemen för betalningar i Sverige. I rapporten förklaras också hur dessa marknader, institutioner och system fungerar.

Internationellt samarbete

Riksbanken berörs på olika sätt av Sveriges ekonomiska integration med omvärlden. Det internationella samarbetet är därför viktigt för verksamheten. Genom internationella kontakter kan Riksbanken påverka internationella beslut och diskussioner som inverkar på Riksbankens egen verksamhet och förutsättningarna för den finansiella sektorn i Sverige. Det internationella samarbetet ger också möjlighet till utbyte av kunskap och erfarenheter med andra centralbanker, vilket är värdefullt när banken utvecklar sin egen analys.

Riksbankens arbete påverkas i hög grad av vad som sker i andra länder. För att kunna göra prognoser för den svenska inflationen måste banken till exempel ha kunskap om utvecklingen i den internationella ekonomin och på de internationella finansiella marknaderna. Arbetet med finansiell stabilitet påverkas också på flera sätt. Banker blir verksamma i allt fler länder, vilket ställer ökade krav på samordning när det gäller regelverk, övervakning och beredskap för krishantering. Även infrastrukturen för betalningarna blir mer gränsöverskridande, varför länderna i ökad utsträckning behöver skapa gemensamma regler för verksamheten.

För att kunna påverka de diskussioner som förs, främst när det gäller utformningen av internationella normer och regelverk, samt utbyta erfarenheter med andra aktörer, deltar Riksbanken i många internationella kommittéer och arbetsgrupper, sammanlagt cirka 130 stycken. Dessa finns inom bankens samtliga verksamhetsområden.

En viktig arena är Europeiska centralbankssystemet (ECBS), där Riksbanken är delaktig på många plan även om Sverige inte deltar i eurosamarbetet. Riksbanken spelar även i övrigt en aktiv roll inom Europeiska unionen (EU), liksom i Internationella valutafonden (IMF), Bank for International Settlements (BIS), Tiogruppen (G10) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

En del av Riksbankens internationella arbete sker också genom direkta kontakter mellan tjänstemän, utbyten med andra centralbanker samt vid seminarier och konferenser.

REDOGÖRELSE FÖR RIKSBANKENS VERKSAMHET 2006

Ett fast penningvärde – prisstabilitet

Verksamheten 2006

Under året hade Riksbankens direktion sju penningpolitiska sammanträden där beslut om räntan fattades. I maj publicerades skriften Penningpolitiken i Sverige som beskriver bankens penningpolitiska mål och strategi. Det främsta syftet med skriften var att förklara hur Riksbanken i sin räntesättning har utrymme att ta hänsyn till både inflationen och den reala ekonomin (tillväxt, arbetslöshet, sysselsättning, etcetera). Det ansågs viktigt att klargöra att inflationen ibland kan tillåtas avvika från målet. En önskvärd penningpolitik har egenskapen att inflationen i normala fall är nära målet i ett tvåårigt perspektiv samtidigt som inflation och realekonomi inte svänger alltför mycket.

Andra händelser av betydelse för penningpolitiken var att direktionen i mars fattade beslut om att publicera tre inflationsrapporter per år i stället för som tidigare fyra. Skälet var att perioden mellan de två inflationsrapporter som tidigare hade publicerats på hösten ansågs ha varit väl kort. Med en jämnare spridning av inflationsrapporterna över året kan Riksbankens prognosresurser utnyttjas effektivare.

Under året höll direktionsledamöterna 18 penningpolitiska tal.

I januari 2007 beslutade direktionen om vissa förändringar i det penningpolitiska arbetet. Den viktigaste förändringen var att direktionen framöver kommer att publicera sin egen syn på lämplig räntebana i samband med att inflationsprognoserna presenteras. Prognoserna över inflationen och ekonomin i övrigt kommer därmed framöver att baseras på direktionens egen räntebana i stället för det tidigare antagandet att reporäntan utvecklades i linje med marknadens förväntningar. Det främsta syftet var att Riksbanken därigenom ska bli ännu mer öppen och tydlig i sin kommunikation och att det därmed ska bli ännu lättare för allmänheten att förstå hur direktionen resonerar när den fattar sina penningpolitiska beslut.

I samma syfte beslutade direktionen också om en ny utformning av inflationsrapporten samt att det hädanefter även ska ingå ett penningpolitiskt budskap. Det var därmed också naturligt att byta namn på rapporten till Penningpolitisk rapport. Direktionen beslutade slutligen även om ändrade rutiner vid publiceringen av rapporten. Rapporten kommer såsom tidigare att offentliggöras på Riksbankens hemsida dagen efter det penningpolitiska mötet. Däremot publiceras den tryckta versionen något senare. Eftersom rapporten ska innehålla information om det penningpolitiska beslutet måste den tryckas efter direktionens sammanträde.

Penningpolitiska beslut under 2006

Under 2006 blev penningpolitiken mindre expansiv. Riksbankens bedömning i början av 2006 var att konjunkturuppgången skulle fortsätta under året för att därefter mattas något efter hand. Situationen på arbetsmarknaden tycktes också ha ljusnat. En snabb tillväxt av produktiviteten gjorde att kostnadstrycket bedömdes bli dämpat trots att BNP-tillväxten var stark. Inflationen var låg men väntades öka. Bedömningen förutsatte att reporäntan gradvis höjdes. För att säkerställa en inflation i linje med målet och bidra till en balanserad realekonomisk utveckling beslutade Riksbanken att höja reporäntan med 0,25 procentenheter vid de penningpolitiska sammanträdena både i januari och i februari. Den uppgick därmed till 2 procent. Direktionen ansåg även att det fanns skäl att väga in att huspriserna och utlåningen till hushållen under en följd av år stigit i en takt som inte bedömdes vara långsiktigt hållbar. Det skulle kunna innebära risker för kraftiga fluktuationer i ekonomin längre fram i tiden. Ett sätt att ta hänsyn till dessa risker var att något tidigare lägga ränteförändringar i förhållande till vad som annars hade förefallit som den mest lämpliga tidpunkten. Syftet var att bidra till ett lugnare anpassningsförlopp för huspriserna och därigenom värna om stabiliteten i den reala ekonomin och inflationen.

I april pekade ny information på en något starkare internationell konjunktur än väntat. Synen på den svenska konjunkturutvecklingen var i stort oförändrad jämfört med i början av året. Nationalräkenskaperna visade visserligen på en något svagare utveckling mot slutet av 2005. Men flera konjunkturindikatorer tydde på att det var fråga om en tillfällig avmattning. Inflationen hade blivit något högre än väntat, vilket i huvudsak förklarades av överraskande höga energipriser. Riksbankens bedömning var att det rörde sig om en tillfällig uppgång. Reporäntan lämnades oförändrad på 2 procent vid det penningpolitiska mötet i april.

I juni visade nyinkommen nationalräkenskapsstatistik att BNP-tillväxten i Sverige hade stärkts betydligt under årets första kvartal, bland annat till följd av att exporten stimulerats av en stark internationell utveckling. Från arbetsmarknaden kom signaler om stigande efterfrågan på arbetskraft. Både tillväxten och sysselsättningen såg därmed ut att utvecklas något mer gynnsamt framöver. Samtidigt hade energipriserna stigit mer än väntat, vilket gjorde att inflationsprognosen för den närmaste tiden justerades upp. Den starka realekonomiska utvecklingen och inflationsutsikterna i kombination med hushållens ökande skuldsättning och snabbt stigande huspriser gjorde att Riksbanken bedömde att det var dags att ta ytterligare ett steg mot en mindre expansiv penningpolitik. Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 2,25 procent.

Under det andra halvåret kom ytterligare tecken på att konjunkturuppgången var starkare än vad Riksbanken hade räknat med. Nationalräkenskapsstatistik visade på en betydligt starkare BNP-tillväxt i Sverige under andra kvartalet 2006 än väntat. Produktivitetstillväxten hade samtidigt blivit överraskande hög. Direktionen noterade också att det hade skett en tydlig förbättring av arbetsmarknadsläget och att sysselsättningen hade tagit fart. Den

fortsatt goda konjunkturen och en stigande inflation under de kommande åren talade för att reporäntan skulle behöva höjas ytterligare. Direktionen noterade också att hushållens upplåning och utvecklingen på bostadsmarknaden var fortsatt stark. Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter både i augusti och i oktober.

I oktober gjordes visserligen bedömningen att inflationen skulle vara något under målet på två års sikt, men också att detta delvis berodde på att fallande energipriser tillfälligt dämpade prisökningstakten. När väl denna effekt klingade av väntades inflationen stiga.

Även i december höjdes reporäntan med 0,25 procentenheter, mot bakgrund av en fortsatt stark konjunktur och stigande inflation. Reporäntan uppgick därmed i slutet av året till 3,0 procent. Inflationen bedömdes vara nära målet på två års sikt, givet att reporäntan höjdes gradvis.

Uppföljning

Utvärdering av penningpolitiken 1995–2005 av professorerna Francesco Giavazzi och Frederic Mishkin

I november 2006 presenterades den utvärdering av penningpolitiken 1995–2005 som finansutskottet i november 2005 givit i uppdrag åt professorerna Francesco Giavazzi och Frederic Mishkin att göra. Beslutet att beställa en extern oberoende utvärdering av penningpolitiken fattades av finansutskottet i april 2005. Bakgrunden uppgavs bland annat vara att inflationsmålet varit i kraft i tio år samt att någon oberoende utvärdering av penningpolitiken efter 1990-talets förändringar av den penningpolitiska ramen inte tidigare hade gjorts.

Riksbanken fick överlag ett gott betyg i utvärderingen. Det övergripande omdömet var att Riksbanken står sig väl i jämförelse med de bästa centralbankerna i världen. Men kritik framfördes också. Utvärderarna menade bland annat att Riksbanken varit otydlig i sin kommunikation när det gäller vilken roll utvecklingen av huspriserna spelat för räntebesluten. Man lyfte också fram det faktum att inflationen understigit målet de senaste åren, men konstaterade samtidigt att de fel som gjorts i inflationsprognoserna förmodligen hade varit svåra att undvika.

Utfall och målavvikelse 2006

Inflationen blev högre 2006 än 2005 och låg inom toleransintervallet på 1–3 procent, men hamnade ändå under målet på 2 procent. KPI steg med i genomsnitt 1,4 procent. Inflationen var marginellt lägre mätt med UNDI_X, 1,2 procent i genomsnitt under året (se tabell 1). Att KPI-inflationen blev något högre än UNDI_X-inflationen beror bland annat på att räntorna steg under året. Det medförde högre räntekostnader för egnahemsboende, vilket påverkar KPI-inflationen men inte UNDI_X-inflationen. Åt andra hållet verkade den begränsning av fastighetsskatten som genomfördes 2006. Den bidrog till att dämpa ökningstakten i KPI i förhållande till UNDI_X.

Tabell 1: Jämförelse mellan olika inflationsmått 1995–2006. Årlig procentuell förändring samt standardavvikelse.

	Årsgenomsnitt			Standardavvikelse		
	2006	1995-2006	1995-2006*	2006	1995-2006	1995-2006*
KPI	1,4	1,1	1,3	1,2	1,0	1,0
UND1X	1,2	1,5	1,7	0,3	0,8	0,8
UNDIMPX	-0,2	0,2	0,5	1,2	1,3	1,3
UNDIMPX exkl. oljeprodukter	-0,8	-0,2		0,5	1,5	
UNDINHX	1,8	2,1	2,3	0,5	1,0	1,0

Anm. Inflationsmått beräknat enligt den nya metod som började gälla från och med januari 2005.

* Inflationsmått som för perioden 1995–2004 beräknats enligt den metod som användes fram till den 1 januari 2005 och för 2005–2006 enligt den nya metoden. Standardavvikelsen är beräknad på månadsdata för inflationen (12-månaders förändring).

Källor: SCB och Riksbanken.

I likhet med tidigare år var den importerade inflationen betydligt lägre än den inhemska. UNDINHX, som avser att mäta priserna på inhemskt producerade varor och tjänster, steg med 1,8 procent i genomsnitt. UNDIMPX, som avser att mäta priserna på importerade varor och tjänster, sjönk däremot något.

En viktig orsak till att inflationen i genomsnitt blev högre 2006 jämfört med 2005 var att energipriserna ökade kraftigt. Exklusive priserna på energi uppgick UND1X-inflationen till 0,5 procent i genomsnitt under året, vilket var oförändrat jämfört med 2005.

Varför blev inflationen lägre än målet?

Prognosernas träffsäkerhet

En naturlig utgångspunkt när penningpolitiken ska utvärderas är att jämföra utfallet för inflationen med de prognoser som Riksbanken gjort eftersom de utgör en grund för räntebesluten.

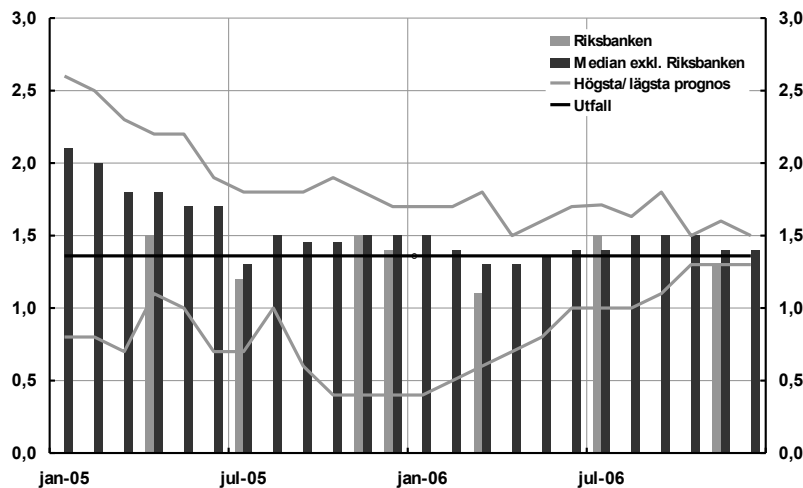
En svårighet vid en sådan jämförelse är att Riksbankens prognoser fram till och med den andra inflationsrapporten 2005 baserades på antagandet att reporäntan skulle vara oförändrad under prognosperioden. Därefter baserades prognoserna i stället på antagandet att reporäntan följer marknadens förväntningar såsom de avspeglas i de så kallade implicita terminsräntorna. Det antagandet underlättar en utvärdering av prognoserna eftersom det i normala fall är mer realistiskt. Reporäntan ändras vanligtvis under prognosperioden och därmed påverkas utfallet för inflationen. Därför är det svårt att få en exakt uppfattning om träffsäkerheten i de prognoser som gjordes under antagande om konstant reporänta. För de prognoser som gjordes under det första halvåret 2005 finns dock viss vägledning att få. I fördjupningsrutor i de två första inflationsrapporterna 2005 presenterades alternativa prognoser med en reporänta som utvecklades i linje med de implicita terminsräntorna. Av dessa framgår att skillnaden för KPI-inflationen mellan de båda sätten att göra prognoser vid dessa tillfällen bedömdes vara ganska liten.

Penningpolitiken verkar med viss fördröjning och måste således vara framåtblickande. Det är därför främst de prognoser som gjordes under 2004 och 2005 som är relevanta vid en utvärdering av måluppfyllelsen 2006.

Under 2004 räknade Riksbanken med att inflationen skulle öka gradvis i takt med ett stigande resursutnyttjande i ekonomin. Inflationen väntades ligga nära 2 procent i slutet av 2006, vilket skulle visa sig vara en överskattning. I början av 2005 justerades dock inflationsprognoserna ned över hela prognoshorisonten. Det berodde bland annat på en omvärdering av pristrycket i ekonomin. Olika strukturella faktorer såsom den skärpta konkurrensen inom flera sektorer bedömdes hålla tillbaka inflationen mer än vad som tidigare hade antagits. Efter denna nedjustering var prognoserna för inflationen 2006 relativt träffsäkra.

En jämförelse med en sammanvägning av andra prognosmakare visar att avvikelserna i förhållande till Riksbankens prognoser överlag är små. Inflationen 2006 tenderade att överskattas i de prognoser som gjordes i början av 2005 (se diagram 1). Under loppet av 2005 justerade även andra prognosmakare ned inflationsprognoserna.

Diagram 1: Prognoser för inflationen (KPI) 2006 vid olika tidpunkter. Riksbanken och andra prognosmakare. Årsgenomsnitt.

Anm. I jämförelsen med andra prognosmakare ingår prognoser från de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc. (vilken bland annat inkluderar Konjunkturinstitutet och svenska och utländska banker) samt Finansdepartementet, LO och några internationella organisationer. Medianen är den prognos bland övriga prognosmakare som storleksmässigt ligger i mitten. Jämfört med medelvärdet påverkas medianen mindre av enstaka extremvärden.

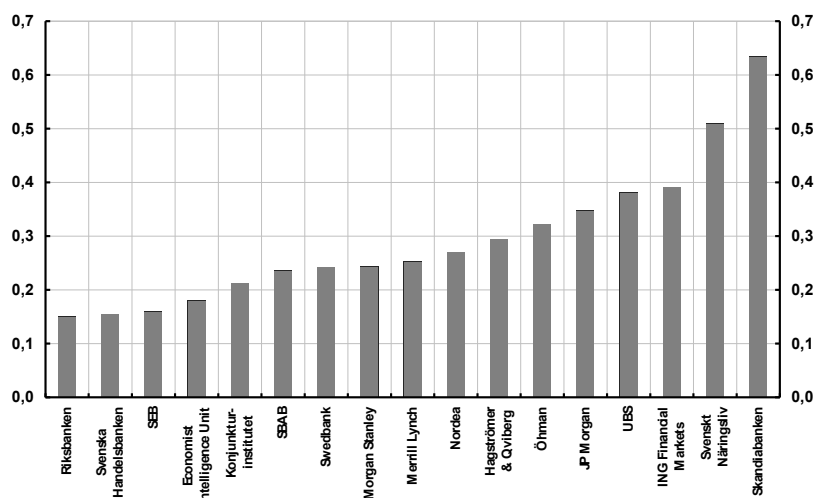
Källor: Consensus Economics Inc., Finansdepartementet, LO, SCB och Riksbanken.

Om man i stället jämför Riksbanken med enskilda prognosmakare var Riksbanken en av dem som i genomsnitt gjorde de minsta felen i prognoserna för inflationen 2006 (se diagram 2). Det är dock vanskligt att av detta dra några

generella slutsatser om olika bedömares prognosförmåga, bland annat eftersom den period som utvärderas är kort (sju prognostillfällen för Riksbankens del).

Diagram 2: En jämförelse av prognosfel. Riksbanken och andra prognosmakare.

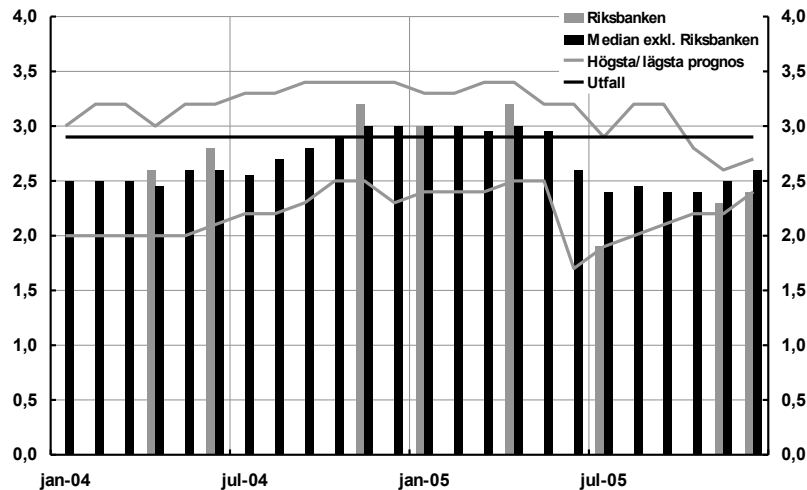
Genomsnittligt prognosfel KPI-inflationen 2006.

Anm. Prognosfelet är beräknat som RMKF (roten ur medelkvadratfelet) och avser det fel som respektive prognosmakare i genomsnitt gjorde i prognoserna under 2005 och 2006 för inflationen 2006. De andra prognosmakare som ingår i jämförelsen är de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc.

Att inflationen blev fortsatt låg under 2006 beror inte på att tillväxten i ekonomin varit oväntat svag. BNP-tillväxten 2005, som kan antas ha påverkat inflationsutfallet 2006, blev om något starkare än vad Riksbanken räknade med. Även de flesta andra prognosmakare underskattade styrkan i konjunkturuppgången (se diagram 3). Noterbart är att prognoserna i slutet av 2004 och början av 2005 var närmare utfallet än prognoserna senare under 2005. Det berodde bland annat på att nationalräkenskapsstatistik till att börja med pekade på en oväntat svag tillväxt under slutet av 2004 och början av 2005. Riksbankens bedömning var att det rörde sig om en tillfällig konjunktursvacka, men prognosen för tillväxten justerades ändå ned förhållandevis mycket. I efterhand skulle det visa sig att konjunktursvackan var mer kortvarig än väntat och att utfallet första kvartalet enligt reviderad statistik dessutom inte blev lika svagt som först indikerades. Resultatet blev att de BNP-prognoser för helåret 2005 som gjordes under resten av året underskattade tillväxten relativt mycket.

Diagram 3: Prognoser för BNP-tillväxten 2005 vid olika tidpunkter. Riksbanken och andra prognosmakare. Årsgenomsnitt.

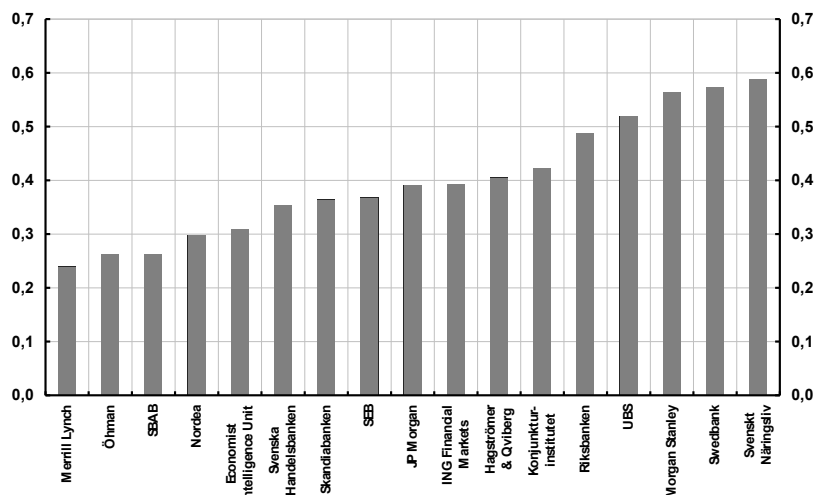
Anm. I jämförelsen med andra prognosmakare ingår prognoser från de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc. (vilken bland annat inkluderar Konjunkturinstitutet och svenska och utländska banker) samt Finansdepartementet, LO och några internationella organisationer. Medianen är den prognos bland övriga prognosmakare som storleksmässigt ligger i mitten. Jämfört med medelvärdet påverkas medianen mindre av enstaka extremvärden.

Källor: Consensus Economics Inc., Finansdepartementet, LO, SCB och Riksbanken.

Vid en jämförelse av hur stora prognosfel för BNP-tillväxten 2005 som olika enskilda prognosmakare i genomsnitt gjorde under 2004 och 2005 placerar sig Riksbanken i den sämre halvan (se diagram 4). Det klart största prognosfelet för Riksbanken det var den stora nedrevidering som gjordes våren 2005 i samband med att nationalräkenskapsstatistik då visade på en kraftig dämpning i BNP-tillväxten. Som noterades tidigare måste den här typen av jämförelser av träffsäkerheten i prognoserna tolkas med försiktighet.

Diagram 4: En jämförelse av prognosfel. Riksbanken och andra prognosmakare.

Genomsnittligt prognosfel BNP-tillväxt 2005.

Anm. Prognosfelet är beräknat som RMKF (roten ur medelkvadratfelet) och avser det fel som respektive prognosmakare i genomsnitt gjorde i prognoserna under 2004 och 2005 för BNP-tillväxten 2005. De andra prognosmakare som ingår i jämförelsen är de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc.

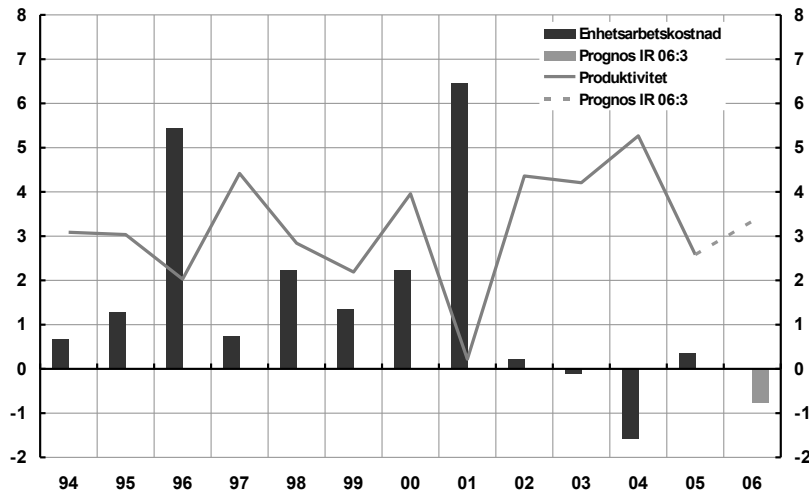
Sammanfattningsvis blev inflationen 2006 lägre än vad Riksbanken räknade med under 2004. Däremot var träffsäkerheten god i de prognoser som gjordes under 2005. Inflationens delkomponenter utvecklades dock annorlunda än väntat. Energipriserna blev betydligt högre än vad Riksbanken räknat med medan inflationen exklusive energi steg mindre än väntat. Samtidigt blev BNP-tillväxten 2005 starkare än vad Riksbanken och andra prognosmakare överlag antog i de prognoser som gjordes under 2004 och 2005. Kombinationen av låg inflation och stark tillväxt indikerar att det är förändringar på ekonomins utbudssida som har fortsatt att hålla nere inflationen.

Förändringar på ekonomins utbudssida

En viktig förändring på ekonomins utbudssida är att produktivitetstillväxten i ekonomin har varit överraskande hög under senare år. Att detta är en huvudförklaring till den låga inflationen stöds av Riksbankens makroekonomiska modell som gör det möjligt att tolka varför den faktiska inflationsutvecklingen skilt sig från den av Riksbanken förväntade utvecklingen. (Se vidare fördjupningsrutan Underlag för utvärdering av penningpolitiken 2004–2006 som publiceras i Penningpolitisk rapport 2007:1.) Den höga produktivitetstillväxten har gjort att produktionen har kunnat öka snabbt utan att företagens arbetskraftskostnader per producerad enhet ökat särskilt mycket. Under ett par års tid sjönk till och med arbetskraftskostnaderna per producerad enhet i näringslivet. Under 2005 saktade produktivitetstillväxten in, vilket medförde att enhetsarbetskostnaderna då ökade något. Men sammantaget har ändå

arbetskraftskostnaderna per producerad enhet utvecklats mycket gynnsamt för företagen under senare tid (se diagram 5). De låga kostnadsökningarna har inneburit att behovet att höja priserna varit begränsat.

Diagram 5: Enhetsarbetskostnad och produktivitet i näringslivet. Årlig procentuell förändring.

Anm. Kalenderkorrigerade data.

Källor: SCB och Riksbanken.

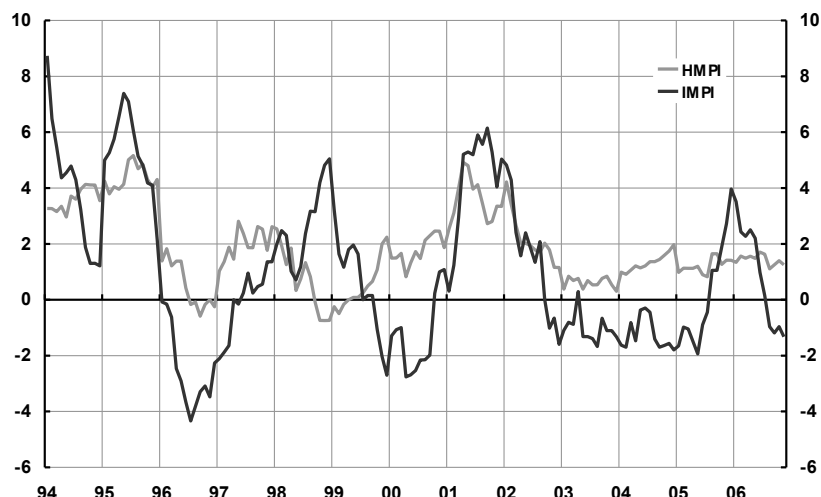
Orsakerna till att produktiviteten har förbättrats så snabbt är inte helt klarlagda. En möjlighet är att de stora investeringarna i informationsteknologi som gjordes i slutet av 1990-talet har börjat ge resultat under senare år. Det är också tänkbart att den högre produktivitetstillväxten är en följd av att företag i många sektorer upplever ökad konkurrens, inte minst som en följd av globaliseringen. Som en konsekvens har de sett sig tvingade att rationalisera verksamheten. Med effektivare produktionsprocesser har därmed företagen kunnat tillgodose en stigande efterfrågan utan att behöva nyanställa i samma omfattning som i tidigare konjunkturuppgångar. Sysselsättningen har därför utvecklats relativt svagt sett i relation till den snabba produktivitetstillväxten.

Att bedöma varaktigheten i den här typen av förändringar i ekonomins produktionsförutsättningar är genuint svårt. Riksbankens bedömning i de prognoser som gjordes under 2004 och 2005 var att produktivitetstillväxten gradvis skulle dämpas kommande år men att den likväl skulle fortsätta att vara betydligt högre än till exempel under 1980-talet. När produktivitetstillväxten sjönk under 2005 var det en nedgång i ungefär den storleksordning som Riksbanken hade räknat med. Men under de tre första kvartalen 2006 tilltog produktivitetstillväxten åter.

Bedömningarna kompliceras av att revideringar av data kan göra att historiebeskrivningen ibland ändras. Till exempel reviderades produktivitetstillväxten för 2004 upp förhållandevis mycket i samband med att SCB i november 2006 publicerade definitiva nationalräkenskaper för 2004.

En annan utbudsfaktor som bidragit till den låga inflationen är de låga prisökningarna på importerade varor. Sedan början av 2003 har priserna på importerade varor och tjänster, exklusive oljeprodukter, sjunkit i konsumentledet. Den starka produktivitetstillväxten har bidragit till den svaga prisutvecklingen också för importerade varor eftersom de bearbetas och distribueras inom landet innan de säljs till konsumenter. Men att det också finns andra förklaringar illustreras av att producentpriserna för importerade konsumtionsvaror, det vill säga priserna i svenska kronor då varorna kommer in i landet, har sjunkit under en stor del av de senaste åren. Producentpriserna på hemmamarknaden har samtidigt ökat, om än måttligt (se diagram 6).

Diagram 6: Producentpriser på konsumtionsvaror enligt hemmamarknadsprisindex (HMPI) och importprisindex (IMPI) 1994–2006. Årlig procentuell förändring.

Källa: SCB

Hur importpriserna utvecklas beror bland annat på växelkursen. Att växelkursen har stärkts sedan 2002 har bidragit till de låga varuimportpriserna. Uppgången i prisökningstakten för importerade varor under andra halvåret 2005 sammanföll också med en försvagning av kronan. En annan anledning till att importpriserna har fallit förefaller vara ett förändrat importmönster. En växande andel av importen kommer från så kallade lågkostnadsländer. Importen från Kina har till exempel ökat stadigt de senaste åren. Denna förskjutning av importen till billigare länder bidrar till att sänka de priser som svenska importörer betalar. Betydelsen av denna effekt på de priser som svenska konsumenter möter är svår att uppskatta. Riksbanken har under senare år gradvis justerat ned prognosen för prisökningstakten för importerade varor och tjänster (exklusive oljeprodukter) i konsumentledet, men trots det fortsatte den att vara överraskande svag under 2006.

Direktionens penningpolitiska beslut 2004–2005

De prognoser och bedömningar som gjordes under 2004 och 2005 låg till grund för direktionens beslut att vid tre tillfällen under dessa år sänka räntan, från 2,75 till 1,5 procent.

I februari och mars 2004 sänktes reporäntan med 0,25 respektive 0,5 procentenheter till 2 procent. Inflationen hade fallit i början av 2004. Det var delvis förutsett och sammanhängde med att den snabba uppgången i elpriset ett år tidigare försvann ur inflationstalen. Men inflationen blev ännu lägre än väntat. Riksbanken gjorde bedömningen att det underliggande inflationsstrycket sannolikt var lägre än man tidigare räknat med, trots en allt tydligare internationell och inhemsk konjunkturuppgång. Lägre importpriser, svagare arbetsmarknad och högre produktivitetstillväxt än man tidigare hade prognostiserat talade för ett mer dämpat löne- och pristryck.

Under resten av 2004 lämnades reporäntan oförändrad. Riksbankens syn på den svenska konjunkturutvecklingen blev under sommaren och hösten mer optimistisk, då ny information pekade på en allt starkare internationell och inhemsk utveckling. Det bedömdes finnas skäl att räkna med att konjunkturen skulle fortsätta att stärkas framöver, och prognosen för tillväxten justerades upp både för 2004 och 2005. Därmed väntades också inflationstrycket öka i takt med att resursutnyttjande steg. Detta talade för att penningpolitiken efter hand skulle behöva bli mindre expansiv. Gynnsamma kostnadsförhållanden, bland annat till följd av en fortsatt hög produktivitetstillväxt, bidrog till att ökningen i inflationen dock bedömdes bli måttlig.

I början av 2005 tydde tillgänglig information på att tillväxten hade mattats något. Den svenska konjunkturutvecklingen bedömdes alltjämt bli god, även om den framöver förmodades gå in i en lugnare fas. Resursutnyttjandet väntades öka gradvis och medföra stigande inflation. Uppgången i inflationen bedömdes dock ske långsammare än vad Riksbanken tidigare räknat med. Olika strukturella faktorer, såsom skärpt konkurrens, bedömdes dämpa inflationen mer än vad som tidigare hade förutspåtts.

Under våren 2005 tilltog osäkerheten om styrkan i konjunkturuppgången. Flera konjunkturindikatorer tydde på en svagare utveckling än väntat. I juni sänktes reporäntan med 0,5 procentenheter till 1,5 procent. Det främsta skälet var att nyinkommen nationalräkenskapsstatistik visade att ekonomin hade vuxit betydligt långsammare än väntat i slutet av 2004 och början av 2005. Tillväxtprognosen justerades därför ned förhållandevis kraftigt på kort sikt. Bedömningen var dock att det handlade om en tillfällig uppbromsning och att det mesta trots allt talade för en förhållandevis god tillväxt framöver.

Under resten av 2005 lämnades reporäntan oförändrad. Synen att den svaga tillväxten varit tillfällig fick alltmer stöd, och reviderad statistik visade dessutom att konjunkturutvecklingen i slutet av 2004 och början av 2005 varit något starkare än vad som först framkommit. Den mer expansiva penningpolitiken bidrog till en viss upprevidering av prognosema för tillväxten och inflationen. Bedömningen var alltjämt att inflationen skulle komma att öka framöver, om än i ganska måttlig takt. Det stod alltmer klart att ekonomin

närmade sig ett läge där penningpolitiken skulle behöva läggas om i mindre expansiv riktning.

Räntebeslut 2004

- 5 februari: Reporäntan sänktes med 0,25 procentenheter till 2,5 procent. Kristina Persson reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde sänkas med 0,5 procentenheter med hänvisning till att inflationsprognosen redan i december 2003 pekat på ett utrymme att sänka räntan och att utvecklingen därefter indikerat ett ännu svagare pristryck, bland annat till följd av att produktivitetstillväxten fortsatt att förbättras.
- 31 mars: Reporäntan sänktes med 0,5 procentenheter till 2,0 procent. Villy Bergström och Eva Srejber reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde sänkas med endast 0,25 procentenheter. De förordade en större försiktighet med den penningpolitiska stimulansen, bland annat för att inte uppmuntra till ökad skuldsättning hos hushållen. Ett annat skäl var osäkerheten om styrkan och varaktigheten i den produktivitetsutveckling och växande internationella konkurrens som hållit inflationen nere trots en expansiv ekonomisk politik på flera håll i världen.
- 28 april: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 27 maj: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 23 juni: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 19 augusti: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 13 oktober: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 8 december: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.

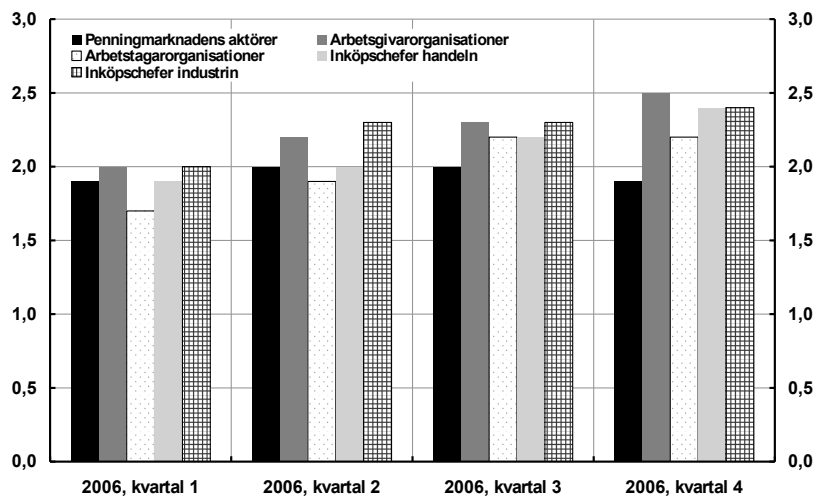
Räntebeslut 2005

- 27 januari: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 14 mars: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 28 april: Reporäntan hölls oförändrad på 2,0 procent.
- 20 juni: Reporäntan sänktes med 0,5 procentenheter till 1,5 procent.
- 23 augusti: Reporäntan hölls oförändrad på 1,5 procent.
- 19 oktober: Reporäntan hölls oförändrad på 1,5 procent.
- 1 december: Reporäntan hölls oförändrad på 1,5 procent. Villy Bergström, Lars Nyberg och Eva Srejber reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde höjas med 0,25 procentenheter. De menade att tecknen på en stabil och varaktig konjunkturuppgång hade blivit fler och att det nu var önskvärt att inleda den gradvisa åtstramning av penningpolitiken de såg framför sig. Detta för att minska risken med att kronan skulle försvagas ytterligare till följd av stigande räntor i Europa och att en räntehöjning skulle sända en signal till bostadsmarknaden om att nuvarande prisökningstakt inte var hållbar.

Inflationsförväntningarna

Om inflationsförväntningarna är stabila och ligger nära inflationsmålet på ett par års sikt är det ett tecken på att allmänheten har förtroende för att Riksbanken ska uppnå sitt mål. Ett högt förtroende för inflationsmålet ökar möjligheten att i utformningen av penningpolitiken ta hänsyn till andra faktorer än inflationen, såsom tillväxt och sysselsättning. Diagram 7 visar inflationsförväntningarna för 2008 hos penningmarknadens aktörer, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt inköpschefer i handeln och industrin. Även om inflationsförväntningarna har ökat något under 2006 hos de flesta av dessa aktörer förefaller förtroendet för inflationsmålet alltjämt vara stort. Förväntningarna om inflationen på ett par års sikt är väl samlade kring målet på 2 procent.

Diagram 7: Olika aktörers inflationsförväntningar för 2008 under 2006. Procent.

Källa: Prospera Research AB.

Sammanfattning

Inflationen blev högre 2006 än 2005 och låg inom toleransintervallet på 1–3 procent, men hamnade ändå under målet. Inflationsutfallet 2006 blev lägre än vad Riksbanken räknade med i de prognoser som gjordes under 2004, men väl i linje med de prognoser som gjordes under 2005. Inflationens delkomponenter utvecklades dock annorlunda än väntat. Energipriserna bidrog till att pressa upp inflationen mer än vad som förutsetts. Inflationen rensad för energipriser var samtidigt lägre än väntat.

Den låga inflationen var inte ett resultat av en svag tillväxt i ekonomin. BNP-tillväxten 2005, som kan antas ha påverkat inflationsutfallet 2006, blev tvärtom god och underskattades i Riksbankens prognoser.

Kombinationen av låg inflation och hög tillväxt indikerar att ekonomin påverkats av förändringar på ekonomins utbudssida. Det har framför allt handlat om att produktivitetstillväxten återigen har blivit överraskande hög. En hög produktivitetstillväxt bidrar till att hålla nere företagens kostnader och efterfrågan kan därmed öka utan att det uppstår ett tryck att höja priserna i alltför snabb takt. Det är alltså i grunden gynnsamma förändringar som påverkat den svenska ekonomin under senare år.

Det låga inflationstrycket i ekonomin har fått till följd att Riksbanken bedrivit en starkt expansiv penningpolitik, trots den goda tillväxten. Den period av räntesänkningar som inleddes i slutet av 2002 fortsatte under 2004 och 2005. Räntan sänktes vid två tillfällen under våren 2004 och en gång i mitten av 2005. Sänkningarna under 2004 motiverades av att inflationen fallit mer än väntat och att det underliggande inflationstrycket sannolikt var lägre än vad som tidigare bedömts vara fallet. Skälet till räntesänkningen 2005 var att det fanns tecken på att konjunkturen försvagats kraftigt, om än tillfälligt.

I och med dessa räntesänkningar hade räntan kommit ned till en historiskt låg nivå på 1,5 procent. Under 2005 räknade Riksbanken ändå med att inflationen skulle vara låg även under 2006, om än stigande. Bedömningen grundades på att olika strukturella förändringar, bland annat den höga produktivitetstillväxten, fortfarande skulle verka återhållande på inflationen. Samtidigt väntades efterfrågan växa starkt delvis till följd av den expansiva penningpolitiken. Det låga ränteläget hade också medfört att hushållens upplåning och huspriserna stigit snabbt. Det bedömdes därför inte som rimligt att genom ytterligare räntesänkningar försöka driva upp inflationen i snabbare takt. Under hösten 2005 framstod det i stället som allt tydligare att räntan skulle komma att behöva höjas gradvis för att säkerställa en inflation i nivå med målet på ett par års sikt.

Ett säkert och effektivt betalningsväsende

Finansiell stabilitet

Verksamheten 2006

En stor del av Riksbankens arbete med finansiell stabilitet är kopplat till rapporten Finansiell stabilitet, som publiceras två gånger per år. Rapporten ger en samlad bedömning av risker och hot mot det finansiella systemet, samt motståndskraften mot dessa.

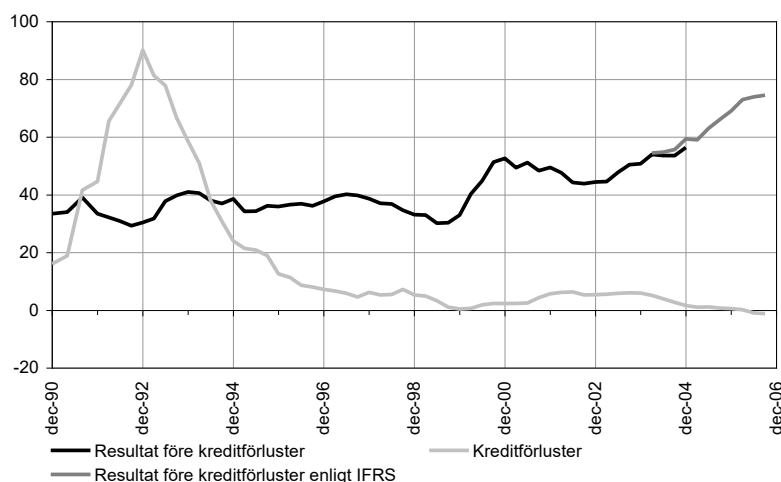
Ett annat sätt för Riksbanken att göra sina analyser kända är att hålla tal. Under året höll direktionsledamöterna tolv tal med anknytning till finansiell stabilitet.

Bedömning av den finansiella stabiliteten i rapporterna

Enligt den analys som Riksbanken gjorde under året, och som presenterades i de båda rapporterna, förbättrades motståndskraften mot eventuella störningar ytterligare. Det berodde på att de fyra svenska storbankerna, vilka utgör kärnan av det finansiella systemet, fortsatte att förbättra sin lönsamhet. Samtidigt bedömde Riksbanken att riskerna i banksystemet var relativt oförändrade.

Diagram 8: Resultat före kreditförluster samt kreditförluster, netto, i storbankerna.

Summerat över fyra kvartal, miljarder kronor, 2006 års priser.

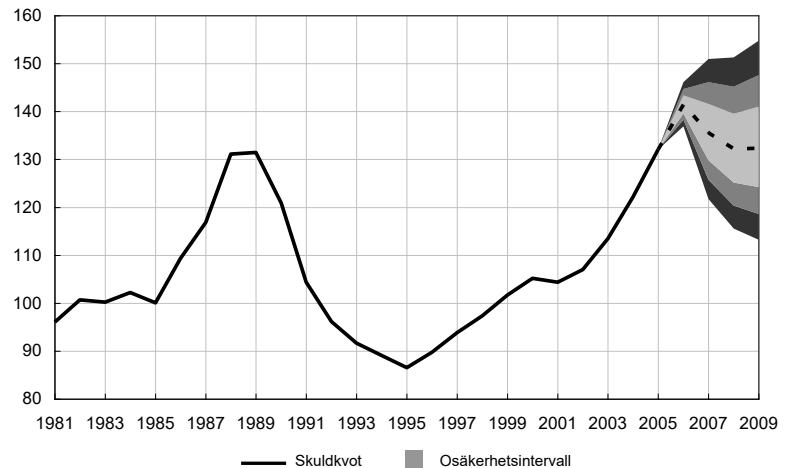

Anm. International Financial Reporting Standards (IFRS).

Källor: Bankernas resultatrapporter och Riksbanken.

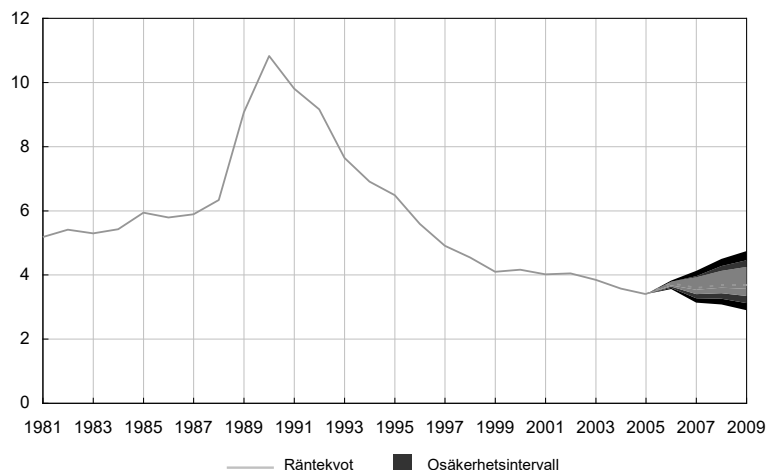
Den viktigaste förklaringen till bankernas förbättrade intjäning var ökad omsättning på aktiemarknaden och stigande börskurser, vilket bidrog till att höja provisionsintäkterna. En hög tillväxt i utlåningen gynnade bankernas räntenetto (intäkter från utlåning minus kostnader för in- och upplåning). Såväl utlåningen till företag som hushåll växte, men en viss dämpning i utlåningstillväxten kunde noteras under slutet av året. Priserna på småhus och kommersiella fastigheter fortsatte också att öka i hög takt. Samtidigt var både företagens och hushållens betalningsförmåga god över lag. Att studera låntagargrupperna är en viktig del av analysen. Det beror på att låntagarna påverkar bankernas kreditrisk, vilken är den största risk som bankerna utsätts för.

Diagram 9: Hushållens skulder i förhållande till disponibel inkomst. Procent.

Anm. Skuldkvoten visar hushållens skulder i förhållande till disponibel inkomst. Osäkerhetsintervallen visar de intervall inom vilka skuldkvoten med 50, 75 och 90 procents sannolikhet bedöms hamna, givet Riksbankens huvudscenario i Inflationsrapport 2006:3. Intervallen speglar därmed osäkerheten kring hur hushållens upplåning påverkas av förändringar i ränta och disponibel inkomst. Den streckade linjen visar prognosen i huvudscenariot. Källor: SCB och Riksbanken.

Diagram 10: Hushållens ränteutgifter i förhållande till disponibel inkomst. Procent.

Anm. Räntekvoten visar hushållens ränteutgifter efter skatt i förhållande till disponibel inkomst. Osäkerhetsintervallen visar de intervall inom vilka räntekvoten med 50, 75 och 90 procents sannolikhet bedöms hamna, givet Riksbankens huvudscenario i Inflationsrapport 2006:3. Intervallen speglar därmed osäkerheten kring hur hushållens ränteutgifter påverkas av förändringar i ränta och disponibel inkomst. Den streckade linjen visar prognosen i huvudscenariot.

Källor: SCB och Riksbanken.

Riskområden för den finansiella stabiliteten

I samband med årets andra rapport gjorde Riksbanken vissa förändringar i sättet att presentera analysen. Riksbanken valde att lyfta fram ett antal områden där man noterade en uppbyggnad av risk. Syftet var att öka tydligheten i analysen. Ingen av dessa risker ansågs vara ett omedelbart hot mot den finansiella stabiliteten. Men i händelse av ett försämrat ekonomiskt läge ansågs dessa risker ha potential att bli mer betydande.

På de finansiella marknaderna såg Riksbanken en risk för snabba priskorrigeringar, eftersom investerarna betalade historiskt låga riskpremier. Det syntes bland annat i att ränteskillnaderna mellan riskfyllda obligationer och statsobligationer var historiskt låga. En ökad finansiell oro skulle därmed kunna leda till att investerarna snabbt säljer riskfyllda tillgångar, med ökad turbulens och minskad likviditet som följd.

Riksbanken gjorde bedömningen att den starka uppgången i huspriserna och hushållens skuldsättning inte kunde fortsätta på sikt. Prisutvecklingen i den kommersiella fastighetssektorn lyftes också fram som en risk. Det noterades att priserna på kommersiella fastigheter steg snabbt. Att detta inte helt kunde förklaras med stigande hyror och sjunkande vakanser ansåg Riksbanken kunde tyda på ökade risker i placeringarna.

Riksbanken noterade att de lånefinansierade företagsköpen som sker via riskkapitalbolag ökade kraftigt. Stigande priser på objekten i kombination med högre belåning bidrog till att riskerna ökade.

Utvecklingen i de baltiska länderna lyftes fram som en risk eftersom flera av de svenska bankerna har en betydande verksamhet där. Upplåningen ökade kraftigt i den här regionen, om än från låga nivåer.

I en separat artikel i stabilitetsrapporten presenterade Riksbanken sin syn på den mycket kraftiga tillväxten i handeln med kreditderivat och tänkbara risker för stabiliteten i det finansiella systemet. Riksbanken bedömde att riskerna med kreditderivaten sammantaget var begränsade. Men bristen på genomlysning och risken för eventuella riskkoncentrationer ingav en viss oro.

Ny modell för att mäta motståndskraft

Under året utvecklade Riksbanken en modell för att bedöma hur mindre sannolika, men fullt möjliga, händelser kan påverka de fyra svenska storbankernas kreditrisk, så kallade stresstester. Modellen presenterades i en artikel i årets första stabilitetsrapport.

I samband med årets andra stabilitetsrapport genomförde Riksbanken två stresstester för att bedöma bankernas motståndskraft. Testerna visade hur kreditriskerna i bankernas portföljer påverkades vid två olika scenarier, båda kopplade till den aktuella riskbilden. Det första scenariot utgick från en generell försämring av kreditvärdigheten i de baltiska länderna. I det andra scenariot studerades effekterna av en försämrad kreditkvalitet till följd av en svagare ekonomisk utveckling. I båda fallen klarade de fyra storbankerna en sådan händelseutveckling väl. Visserligen minskade utrymmet för att klara ytterligare negativa händelser, men motståndskraften bedömdes fortfarande vara god.

Utvärdering av den finansiella infrastrukturen

En av Riksbankens uppgifter är att övervaka den finansiella infrastrukturen. Detta görs bland annat genom att Riksbanken årligen utvärderar de viktigaste clearing- och avvecklingssystemen mot gemensamma internationella standarder. De system som omfattas är Bankgirocentralen, VPC och till viss del Stockholmsbörsen. Riksbanken utvärderar också sitt eget betalningssystem, RIX, på samma sätt. Nytt för året var att utvärderingarna av både VPC och Stockholmsbörsen skedde i samarbete med Finansinspektionen. Slutsatserna var att den svenska finansiella infrastrukturen på det hela taget håller en god internationell standard.

Att skapa motståndskraft i de finansiella systemen

Genom så kallad kontinuitetsplanering arbetar Riksbanken med förberedelser för att skapa motståndskraft i de finansiella systemen och reservlösningar vid eventuella störningar. Som ett led i detta arbete genomfördes en oaviserad kontinuitetsövning i juni på avdelningen för finansiell stabilitet (AFS), bland

annat för att testa befintliga krishanteringsrutiner. Övningen visade att rutinerna sammantaget fungerade tillfredsställande, men att man behövde arbeta vidare med att uppdatera och förankra kontinuitetsplanerna.

Samarbete om krishantering

I takt med att bankernas verksamheter och etableringar blir mer gränsöverskridande ökar riskerna för att finansiella kriser ska sprida sig mellan flera länder. För att underlätta hanteringen av eventuella kriser deltar Riksbanken i internationellt samarbete kring krishantering. Samarbetet sker på olika sätt, bland annat genom krisövningar och överenskommelser. Under våren 2006 hölls en krisövning inom EU, där Riksbanken deltog både i förberedelsearbetet och i den faktiska övningen. Deltagande var representanter från centralbanker, finansdepartement och tillsynsmyndigheter från de 25 EU-länderna.

I december 2006 tecknade Riksbanken en överenskommelse med centralbankerna i Estland, Lettland och Litauen. I de här länderna har flera av de svenska bankerna betydande verksamheter. Överenskommelsen syftar till att underlätta hanteringen av en eventuell finansiell krissituation och är inriktad på praktiska frågor. Den fastställer att den centralbank som först identifierar en potentiell kris ska kontakta övriga centralbanker. Den indikerar vidare vilken centralbank som ska ansvara för att samordna information och kontakter och anger vilken typ av information som är relevant. Den undertecknade överenskommelsen kompletterar de som tidigare träffats mellan myndigheterna inom EU om hur finansiella kriser i gränsöverskridande banker ska hanteras.

Riksbanken har även stått som arrangör för tre seminarier med deltagare från andra länder inom området finansiell stabilitet. Det första seminariet fokuserade på de utmaningar; avseende tillsyn, nödkrediter, krishantering och eventuell fördelning av kriskostnader; som myndigheterna ställs inför mot bakgrund av framväxten av allt fler genuint gränsöverskridande banker. Det andra seminariet handlade om behovet av ny lagstiftning för att hantera kreditinstitut i kris. Det tredje seminariet fokuserade på hur samarbetet mellan olika tillsynsmyndigheter fungerar i olika länder.

Regelverk och normer

Ett fungerande regelverk är en viktig förutsättning för finansiell stabilitet. Riksbanken har möjlighet att påverka regelbildningen genom en rad olika kanaler. Under 2006 deltog Riksbanken i två statliga utredningar på det här området. Den ena var den så kallade Värdepappersmarknadsutredningen, som ledde fram till nya regler för handeln med värdepapper. Den andra var Försäkringsföretagsutredningen som föreslår nya regler för försäkringsbolag.

Under 2006 användes också stabilitetsrapporten för att presentera Riksbankens syn i ett antal frågor relaterade till regelverk och normer. Den kraftiga tillväxten i handeln med hedgefonder föranledde en artikel. Där bidrog Riksbanken till en pågående diskussion om behovet av eventuella regleringar på området. Riksbankens slutsats var att det inte fanns anledning att införa

ytterligare reglering för hedgefonderna, under förutsättning att hedgefondernas motparter hade förmåga att kontrollera sina risker.

Svenska myndigheters bristande möjligheter att hantera probleminstitut var ett annat ämne som Riksbanken fördjupade sig i. Turena i det problemtyngda kreditinstitutet Custodia aktualiserade frågan under året och tydliggjorde sedan tidigare kända svagheter i det rådande regelverket. Riksbanken ansåg bristerna vara så allvarliga att det skulle försvåra hanteringen av problem som hotar det finansiella systemet, som till exempel en framtida bankkris. Riksbanken uppmanade till ny lagstiftning på området.

Riksbanken gav också 23 remissyttranden avseende reglering inom den finansiella sektorn. En av de viktigare remisserna handlade om Finansdepartementets promemoria med förslag om nya kapitaltäckningsregler för kreditinstitut och värdepappersföretag. Riksbanken välkomnade i stort förslaget eftersom det möjliggör en effektivare koppling mellan ett instituts risk och dess kapitalkrav.

Genom sitt internationella arbete bidrar Riksbanken till att utforma gemensamma normer och regelverk inom området finansiell stabilitet. Under året har Riksbanken bland annat medverkat i olika internationella kommittéer, däribland Baselkommittén där en representant från Riksbanken ledde det internationella arbetet med att ta fram en uppdaterad version av Baselkommitténs så kallade core principles för effektiv tillsyn. Riksbanken har också bidragit till en rad internationella utredningar. Flera direktionsledamöter har hållit tal i internationella sammanhang och behandlat frågor inom området, bland annat om ämnen som bankreformer och finansiella kriser i ett internationellt perspektiv.

Uppföljning

Så länge det finansiella systemet kan sköta sina viktigaste funktioner är det stabilt. Det är först om en allvarig kris uppstår som det går att konstatera att Riksbankens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende inte är uppfyllt. Men frånvaron av allvarliga kriser behöver ändå inte betyda att Riksbanken har fullbordat sitt uppdrag eftersom det kan ta lång tid innan en risk resulterar i en kris. Därför handlar det snarare om ifall Riksbankens fokus har legat på rätt frågor och om rätt slutsatser har dragits, om förtroendet för Riksbankens analys är tillräckligt högt, om arbetet varit effektivt och om beredskapen är tillräcklig för att hantera en finansiell kris. Ett sätt att följa upp dessa frågor är att föra en dialog med marknadens aktörer. Riksbanken har därför regelbundna möten med marknadsaktörer, så även under 2006.

Under 2004 tog Riksbanken hjälp av en grupp externa experter för att utvärdera stabilitetsrapporten. Gruppen bedömde att Riksbankens stabilitetsarbete är relevant och att det fokuserar på rätt frågor. Man kom samtidigt med ett antal förslag om förbättringar. Riksbankens arbete med förbättringar fortsatte under 2006. Som ett led i detta har Riksbanken fortsatt att utveckla bankanalysen med så kallade stresstester (se ovan). Vid en avstämning med

de svenska bankerna gav de Riksbanken en positiv respons, och bekräftade att modellen gav rimliga resultat.

Riksbanken har förändrat presentationen av riskbilden i stabilitetsrapporten för att göra den tydligare. Sammanfattningen används till att lyfta fram ett antal områden där Riksbanken bedömer att risker byggs upp. Presentationen av Riksbankens uppdrag inom området finansiell stabilitet förändrades också i stabilitetsrapporten för att göra den tydligare och mer lättläst. För att utvärdera rapporten och de förändringar som gjorts genomförde Riksbanken en enkätundersökning i samband med publiceringen av årets andra rapport. Enkäten var riktad till nyckelpersoner inom de fyra svenska storbankerna, samt analytiker i finanssektorn som bevakar bankerna. I utvärderingen fick såväl rapporten som helhet som de olika avsnitten och artiklarna goda omdömen. Förändringarna som genomförts ansågs vara till det bättre, och artiklarna bedömdes vara relevanta. Utvärderingen indikerade också att Riksbankens bedömning av riskbilden stämde väl överens med respondenternas bedömning. Förslag på förbättringar var att göra en utförligare bedömning av marknaderna i de övriga nordiska länderna samt i de baltiska länderna.

Betalningssystemet RIX

Verksamheten 2006

Den dagliga omslutningen i K-RIX, det vill säga systemet för avveckling av stora betalningar i kronor, var under 2006 i genomsnitt 491 miljarder kronor.

I E-RIX, det vill säga systemet för avveckling av stora betalningar i euro, var motsvarande siffra 8 miljarder euro. Omslutningen i K-RIX ökade med cirka 12 procent medan omslutningen i E-RIX har varit oförändrad i förhållande till föregående år. Antalet transaktioner per dag i K-RIX ökade från 5 800 år 2005 till 6 700 år 2006. Volymökningen beror på en branschöverenskommelse i banksektorn om att skicka allt fler betalningar var för sig i stället för att flera betalningar nettas och avvecklas i bunt som en transaktion. Under 2006 har ytterligare en bank anslutit sig till K-RIX. Deltagarantalet uppgår därmed till totalt 21 aktörer.

Riksbanken har valt att inte ansluta sig till Target 2, det europeiska centralbankssystemets nya system för betalningar i euro. Riksbanken deltog i Target som en förberedelse för ett eventuellt deltagande i valutaunionen. Till följd av resultatet av folkomröstningen kan anslutningen till Target inte längre motiveras som en förberedande åtgärd. Ett deltagande i det nya Target 2 skulle behöva finansieras fullt ut av de svenska bankerna, vilket de inte visat intresse för. Den sista december 2006 upphörde därför Riksbanken med avveckling av betalningar i euro. De banker som nyttjat Riksbankens E-RIX-system har i stället erbjudits möjlighet att delta i det finska systemet. Ett flertal banker har därför flyttat sin betalningsverksamhet för euro till Finland, medan ett fåtal banker har valt att nyttja andra centralbankssystem inom euro-

området. Från den 1 januari 2007 erbjuder Riksbanken således enbart avveckling av betalningar i svenska kronor.

Den dominerande aktiviteten under året har varit det så kallade FRIX-projektet (framtida RIX), som syftar till att byta ut det tekniska systemet och den tekniska plattformen för RIX. Bakgrunden till projektet är dels kostnadsmässiga skäl, dels ett moderniseringsbehov av både mjuk- och hårdvara. De kostnadsmässiga skälen är att driftskostnaderna för RIX kommer att öka kraftigt under 2007 på grund av att bankens övriga system i stordatormiljön avvecklas. Riksbanken har därför nödgats höja avgifterna avsevärt från och med 2007 för att uppnå kostnadstäckning. Genom byte av system och plattform begränsas de framtida kostnadsökningarna.

Under hösten 2006 levererades det nya systemet till Riksbanken. Produktionsstart av det nya systemet har försenats till oktober 2007, bland annat på grund av att leverantören underskattat graden av komplexitet i systemlösningen.

Parallellt med projektet utreder Riksbanken frågan om hur det nya systemet ska prissättas för att uppnå full kostnadstäckning.

Uppföljning

Tillgängligheten i RIX-systemet under 2006 uppgick till 99,87 procent vilket ligger något över det uppsatta målet 99,85 procent. Riksbanken uppnådde också målet om kostnadstäckning för K-RIX under 2006. Intäkterna uppgick till totalt 24 miljoner kronor.

Den senaste kundmätningen för RIX-systemet, som gjordes 2005, visade att samtliga kunder har ett stort förtroende för verksamheten. Målet att 80 procent av kunderna ska vara nöjda uppfylldes mer än väl.

Kontantförsörjning

Verksamheten 2006

Kontanthantering

Riksbanken har under 2006 i det närmaste avslutat sitt arbete med att skapa förutsättningar för en ny struktur för kontanthanteringen. Riksbankens kontanthanteringsverksamhet är nu koncentrerad till två kontor, och bankerna har möjlighet att bilda egna kontantdepåer. Fem banker har under året sinsemellan kommit överens om att utveckla en strategi för kontanthanteringen, där depåerna kommer att drivas genom det gemensamt ägda BDB Bankernas Depå AB. Därtill driver 25 sparbanker en depå genom det gemensamt ägda Bankservice Syd AB. Vid årsskiftet fanns tre bankägda kontantdepåer i drift som erhöll räntekostnadsersättning från Riksbanken. Bankerna planerar att öppna fler depåer under 2007.

Riksbanken har under 2006 bildat ett kontanthanteringsråd som ska fungera som ett forum för diskussion kring kontanthanteringen i samhället. Föru-

tom behovet av ett diskussionsforum för kontanthanteringsfrågor var det stora antalet värdetransportrån mot bankernas transporter av framför allt kontanter för bankomatpåfyllnad under 2005 och säkerhetsfrågor ytterligare motiv för att samla aktörerna på området. Rådet leds av riksbankschefen och består av representanter från banker, värdetransportbolag, detaljhandel, fackföreningar och berörda myndigheter, bland andra Rikspolisstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Finansinspektionen. Kontanthanteringsrådet beslutade på sitt första möte att bilda fem arbetsgrupper som fick i uppdrag att arbeta med fem för kontanthantering viktiga frågor: säkerhet, kontanthanteringsstrukturen, sedlar och mynt, makulering och kontantuttag i butik.

Sedlar och mynt

Riksbanken har under året introducerat nya säkrare 50- och 1000-kronors-sedlar. De nya sedlarna har försetts med nya säkerhetsdetaljer som gör dem svårare att förfälska. Den nya 1000-kronorssedeln är den första sedeln i världen som har säkerhetsdetaljen ”rörlig bild i streckat band”. När man vinklar sedeln rör sig bilden i det streckade bandet. Därutöver har både den nya 50- och 1000-kronorssedeln försetts med bland annat ett folieband och en genom-siktsbild. De äldre versionerna av dessa sedlar är även i fortsättningen giltiga betalningsmedel.

De silverfärgade 50-öresmynten som blev ogiltiga vid årsskiftet 2005/06 har samlats in och sålts för nedsmältning. Av 376 miljoner utelöpande 50-öringar kom 125 miljoner 50-öringar, som vägde drygt 560 ton, in till Riksbanken under indragningsperioden.

Riksbanken har under 2006 givit ut ett minnesmynt med anledning av att järnvägen i Sverige fyllde 150 år.

Riksbanken har under 2006 upphandlat leverantörer för tillverkning av svenska sedlar och minnesmynt. Crane AB och AB Myntverket blev de två företag som vann upphandlingen för sedlar respektive minnesmynt.

Riksbankens bolag

Verksamheten i Riksbankens bolag har under senare år varit inriktad på avveckling. Under 2006 genomfördes en fusion för att underlätta avvecklingsprocessen. Kvarvarande bolag efter fusionen är Svensk Kontantförsörjning AB (med dotterföretaget Pengar i Sverige AB), Tumba Kulturfastigheter AB och Fastighets AB Växjö Lågan 22.

Svensk Kontantförsörjning AB med dotterbolag är under likvidation och styrelsen för Tumba Kulturfastigheter AB kommer att föreslå ägaren, Sveriges riksbank, att besluta om likvidation av bolaget. Riksbankens direktion avser därtill att sälja aktierna i Fastighets AB Växjö Lågan 22 under 2007.

Uppföljning

Det samlade värdet på kontanter i cirkulation fortsätter att öka. Det beror sannolikt på den allmänna ekonomiska tillväxten. Sett över en femårsperiod sjunker dock ökningstakten successivt, vilket beror på att andra betalningsformer blir alltmer attraktiva. Värdet på mynt i cirkulation minskade under 2006. I samband med att den silverfärgade 50-öringen blev ogiltig lämnade allmänheten, via bankerna, in stora mängder mynt av samtliga valörer till Riksbanken. Mynten finns därmed inte i cirkulation utan i Riksbankens lager tills de behövs i cirkulation igen. Under 2006 makulerades ett större antal sedlar jämfört med föregående år. Det beror på att Riksbanken gjorde en särskild insats för att höja kvaliteten på 20-kronorssedlarna i Sverige. Ett stort antal slitna sedlar byttes mot nya och de slitna sedlarna makulerades.

Värdet på falska sedlar som togs ur cirkulation uppgick till 339 360 kronor vilket är en minskning jämfört med föregående år. Svenska sedlar förfalskas i relativt liten omfattning i internationell jämförelse, vilket dels beror på att kronan är en liten valuta, dels på att svenska sedlar har en god säkerhetsnivå.

Riksbanken lät i november genomföra en undersökning om allmänhetens syn på svenska sedlar och mynt samt kontant- och kortanvändning. Resultatet från undersökningen kommer bland annat att bli en del i ett kommande beslutsunderlag om eventuella förändringar i sedel- och myntserien. De flesta tillfrågade är i stort sett nöjda med de sedel- och myntvalörer som finns. Omkring två tredjedelar tycker dock inte att 50-öringen behövs. Motsvarande siffra för 1000-kronorssedeln är drygt en tiondel. En övervägande majoritet av de svarande anser att sedlarna håller god eller mycket god kvalitet. De högre sedelvalörerna får bäst omdömen. En övervägande majoritet av de svarande anser att sedlarna håller god eller mycket god kvalitet. De högre sedelvalörerna får bäst omdömen. 20-kronorssedeln får dock något färre positiva omdömen än övriga valörer. Knappt hälften uppfattar kvaliteten på 20-kronorssedeln som god eller mycket god och en tredjedel finner den acceptabel. Så gott som samtliga tillfrågade använder någon gång kontanter att betala med. Nio av tio använder någon gång betalkort.

Tabell 2: Sedlar och mynt.

	2006	2005	2004	2003	2002
Genomsnittligt värde på sedlar och mynt i cirkulation (miljarder kronor)	106,5	105,6	102,7	101,0	98,6
Genomsnittligt värde på mynt i cirkulation (miljarder kronor)	5,4	5,5	5,3	5,1	4,8
Antal sedlar i cirkulation (miljoner stycken)	372	366	359	357	343
Antal makulerade sedlar (miljoner stycken)	128	111	107	126	217
Antal förfalskade sedlar (stycken)	996	1 849	2 054	1 832	1 865
Utelöpande sedlar och mynt i relation till BNP (procent) per den 31 december	3,1	3,2	3,2	3,4	3,4

Tillgångsförvaltning

Resultat 2006

Under 2006 minskade marknadsvärdet på Riksbankens finansiella tillgångar med cirka 12,6 miljarder kronor till 182,5 miljarder.

Tabell 3: Förändringar i Riksbankens finansiella tillgångar under 2006. Miljoner kronor.

Växelkurs	-11 528
Räntebärande placeringar	3 235
Guldinnehav	1 410
Utdelning till staten	-5 300
Övrigt	- 437
	-12 620

Den viktigaste förklaringen till minskningen är att kronan under året stärktes gentemot den korg av utländska valutor som Riksbanken placerar i. Detta resulterade i en förlust på 11,1 miljarder kronor. Det kraftigaste värdefallet stod de n amerikanska dollarn för. Tillgångsmassan minskade dessutom till följd av den årliga utdelningen till staten. Denna uppgick till 5,3 miljarder kronor och utbetalningen gjordes i maj.

Den negativa utvecklingen motverkades i viss utsträckning av de intäkter som genererades av tillgångarna. Totalt uppgick dessa till 3,2 miljarder kronor varav 5,6 miljarder kronor bestod av ränteintäkter och -2,4 miljarder kronor av en negativ priseffekt. Båda dessa effekter reflekterade att räntorna generellt sett steg under året. Förvaltningen av valutaserven på taktisk nivå gav ett positivt bidrag med 116 miljoner kronor.

Prisuppgången på guld bidrog positivt till värdeutvecklingen. Totalt ökade guldets värde med 1,4 miljarder kronor. Detta trots att Riksbanken under året minskade sitt guldinnehav från 169 ton till 159 ton inom ramen för Central Bank Gold Agreement, vilket är en överenskommelse mellan ett antal europeiska centralbanker som reglerar hur mycket guld varje centralbank får sälja.

Tabell 4: Avkastning i Riksbankens tillgångsförvaltning 2006

	Marknadsvärde (MSEK)	Avkastning (MSEK)	Avkastning exkl valutaeffekt (MSEK)	Avkastning exkl valutaeffekt (%)
Valutaserv	145 698	-8 377	2 990	2,0
Guldportfölj	22 222	1 410		
Penningpolitisk portfölj	11 653	168	168	2,2
Övriga finansi- ella tillgångar	2 953	-84	77	2,6
	182 526	-6 883	3 235	1,8

Riksbankens tillgångar är fördelade på fyra övergripande portföljer (se tabell 4). Valutarenserv är den enskilt största av dessa och omfattar större delen av Riksbankens tillgångsmassa. Därutöver är tillgångarna fördelade på en guldportfölj, en penningpolitisk portfölj och en portfölj bestående av övriga tillgångar, till exempel andelar i IMF samt aktier i BIS och SWIFT.

Beslut inom tillgångsförvaltningen 2006

Beslut avseende Riksbankens tillgångsförvaltning fattas på två olika nivåer, strategisk och taktisk. På den strategiska nivån fastställs förvaltningens långsiktiga inriktning. På den taktiska nivån görs kortsiktiga avsteg från den långsiktiga inriktningen i syfte att öka avkastningen på Riksbankens tillgångar. Verksamheten bedrivs av avdelningen för marknadsoperationer givet de ramar i form av avvikelsemandat och risklimiters som direktionen anger.

Förvaltning på strategisk nivå

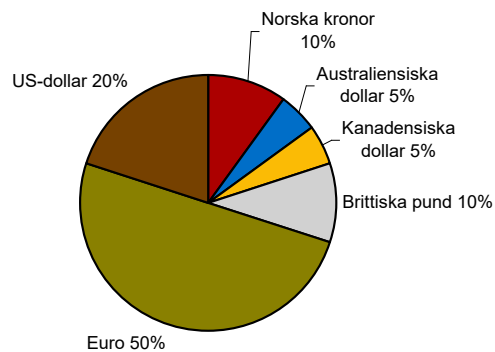
Direktionens beslut om förvaltningens långsiktiga inriktning ska ske på ett sätt som garanterar att Riksbankens lagstadgade mål och uppdrag avseende prisstabilitet respektive finansiell stabilitet kan uppfyllas. Det förutsätter att Riksbankens tillgångar placeras på ett sätt som säkerställer god likviditet. Givet att detta krav är uppfyllt ska förvaltningen generera en så god avkastning som möjligt. De beslut som har störst betydelse för tillgångarnas värdeutveckling och risk gäller valutarenservens fördelning på olika länders valutor och tillgångar.

Valutafördelning

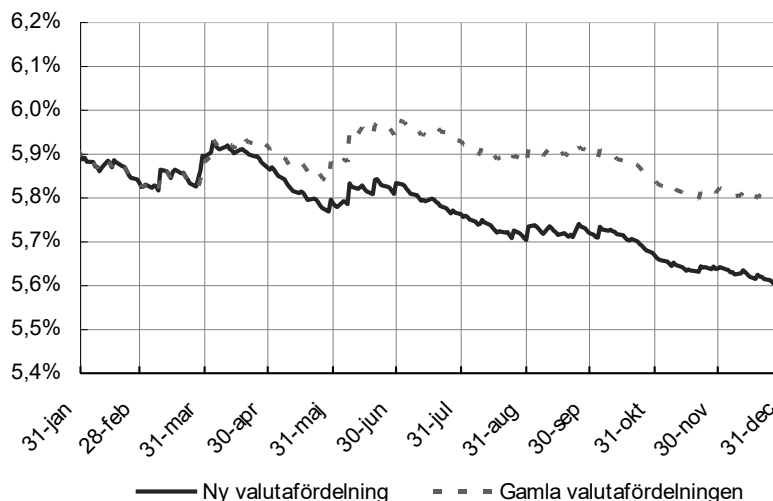
Merparten av Riksbankens räntebärande tillgångar i utländska valutor förvaltas i valutarenserv, vars värde vid årsskiftet uppgick till 145,7 miljarder kronor.

Valutarisken, det vill säga risken att värdet på tillgångarna mätt i kronor förändras då kronan rör sig mot andra valutor, är Riksbankens enskilt största finansiella risk. Riksbanken spekulerar inte i valutautvecklingen utan minimerar valutarisken mätt i kronor. För att minska valutarisken har Riksbanken valt att placera i flera olika valutor. På lång sikt bör effekten av växelkursförändringar jämnas ut sig eftersom det är rimligt att kronan över tiden inte systematiskt har en trend mot andra valutor.

Under 2006 beslutade direktionen att ändra valutafördelningen i syfte att minska valutarisken mätt i kronor. Förändringen innebar att andelen amerikanska dollar minskade samtidigt som andelen euro ökade och att innehavet av japanska yen avvecklades medan den norska kronan tillkom som ny valuta. Eftersom marknaden för norska statsobligationer är relativt liten, har Riksbanken valt att inte investera i dessa utan att i stället bara ha valutarisken i norsk valuta. Kapitalet placeras, enligt beslut av direktionen, i stället i amerikanska tillgångar. I övrigt överensstämmer Riksbankens fördelning i obligationer med dess valutafördelning (se diagram 11).

Diagram 11: Valutareservens valutafördelning i kronor 2006.

Värdeinsnkningen på Riksbankens tillgångar under 2006, som nämndes ovan, beror på att kronan stärktes mot den korg av valutor som ingår i valuta-reserven. Variationen i resultatet blev dock mindre än vad som skulle ha varit fallet om inte valutafördelningen ändrats (se diagram 12).

Diagram 12: Variation i valutareservens resultat i kronor 2006.

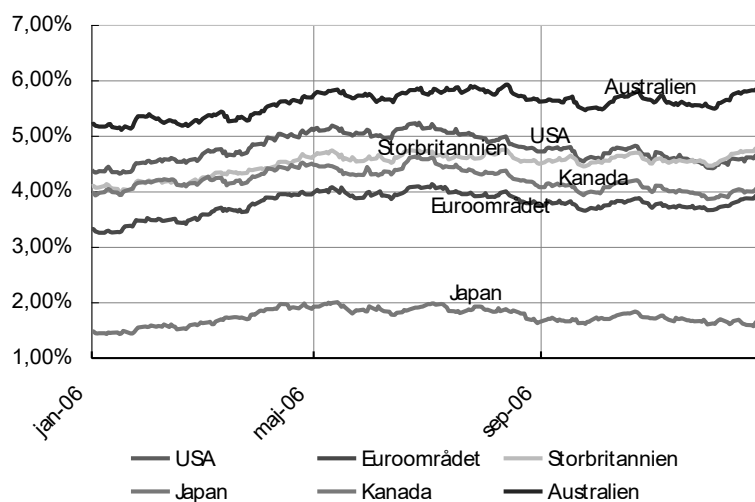
Ränte- och kreditrisk

För att öka avkastningen på tillgångarna tar Riksbanken ränte- och kreditrisk. Ränterisk anger hur värdet på tillgångarna varierar med ränterörelser. På strategisk nivå styrs Riksbankens ränterisk med hjälp av måttet modifierad duration, som visar med hur många procent valutareservens värde ändras när räntenivån ändras med en procentenhet. Eftersom obligationer med längre

löptid ofta ger högre avkastning, kan den placerare som väljer en högre modifierad duration normalt förvänta sig att få en högre avkastning på sin placering. Samtidigt ökar risken eftersom variationen i avkastningen i regel ökar med löptiden.

Direktionen har beslutat att de sammanlagda räntebärande placeringarna ska ha en ränterisk mätt med modifierad duration på 4,0. Direktionens beslut syftar till att uppnå en långsiktigt god avkastning till priset av något större kortsiktiga variationer i resultatet. Resultatet beror på hur räntorna utvecklas på de marknader som Riksbanken placerar i. Under 2006 kännetecknades marknaderna av stigande räntor vilket fick till följd att värdet på tillgångarna sjönk, en så kallad negativ priseffekt på 2,4 miljarder kronor (se diagram 13). Detta uppvägdes dock av löpande ränteintäkter på 5,6 miljarder kronor. Totalt uppgick därför avkastningen från innehavet av räntebärande tillgångar till 3,2 miljarder kronor under 2006.

Diagram 13: Utveckling 10-åriga statsobligationer i olika länder 2006.

Källa: Bloomberg.

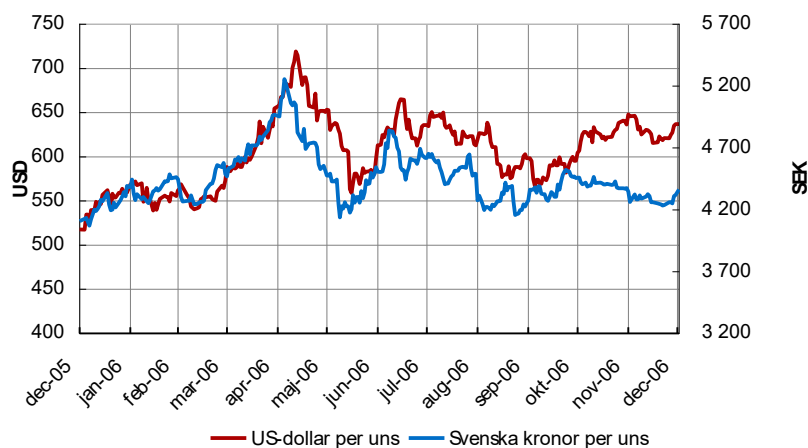
Riksbanken tar också viss kreditrisk för att få högre avkastning. Kreditrisk är risken att Riksbankens motparter eller emittenten av ett värdepapper som Riksbanken placerat i inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden. Genom att kunna placera en del av tillgångarna i andra värdepapper än statsobligationer och därmed exponera sig mot kreditrisk, har Riksbanken också möjlighet att uppnå en högre avkastning. Denna möjlighet har hittills utnyttjats främst i form av köp av obligationer utgivna av så kallade US-agencies, vilka är amerikanska bostadsinstitut med koppling till den amerikanska staten. Detta innehav utgör 7,5 procent av valutareservens tillgångar.

Guldinnehav

Riksbanken äger också 159 ton guld, vars värde vid årsskiftet uppgick till 22,2 miljarder kronor. Guldpriset varierar normalt annorlunda än priserna på övriga tillgångar varför ett guldinnehav bidrar till att minska den samlade variationen i tillgångsvärdet. Riksbanken har dock bedömt att innehavet av guld är för stort för att optimalt bidra till diversifieringen av risken i tillgångsmassan. Därför valde Riksbanken att under 2006, inom ramen för centralbankernas överenskommelse om storlek på möjliga guldförsäljningar, löpande under året avyttra 10 ton guld till ett värde motsvarande 1,3 miljarder kronor. Intäkterna från försäljningen har förts över till valutareserven och placerats i räntebärande tillgångar.

Till följd av prisuppgången på guld ökade värdet på Riksbankens guldinnehav, trots avyttringen, med 6 procent till 22,2 miljarder kronor (se diagram 14).

Diagram 14: Guldprisets utveckling 2006.

Källa: Reuters.

Penningpolitiska tillgångar

Riksbankens penningpolitiska portfölj är de tillgångar som används för att styra räntan i Sverige, och de består dels av den penningpolitiska repen, dels av valutamarknadssvappar, se nedan, och korta placeringar i euro. Riksbanken tillgodoser bankernas lånebehov i Riksbanken genom att göra en så kallad omvänd repa. Detta innebär att bankerna tillförs kronor genom att Riksbanken köper värdepapper av bankerna och samtidigt avtalar om att sälja tillbaka dessa. Löptiden är normalt en vecka. För detta betalar bankerna repo-räntan. Hur mycket bankerna behöver låna i Riksbankens varierar under året och därmed varierar också storleken på den penningpolitiska repen. De tillgångar i kronor som Riksbanken inte behöver för repen placeras genom så kallade valutamarknadssvappar.

Valutamarknadssvapparna innebär att kronor växlas till euro, som i sin tur placeras till tremånadersränta i euro, samtidigt som en överenskommelse tecknas om en motsatt växling i framtiden till en förutbestämd växelkurs. Valutamarknadssvappar används för att ge Riksbanken möjlighet till en högre avkastning än den penningpolitiska repän, eftersom placeringens löptid är längre och därmed kan ge en högre ränta. Löptiden uppgår i genomsnitt till tre månader. Vid årsskiftet var storleken på den penningpolitiska portföljen nästan 12 miljarder kronor. Den penningpolitiska portföljen ökar normalt vid årsskiftet på grund av ökad efterfrågan på sedlar och mynt. Avkastningen under året uppgick till 168 miljoner kronor. Av detta resultat kan 75 miljoner kronor hänföras till repo-portföljen och 93 miljoner kronor till svappportföljen.

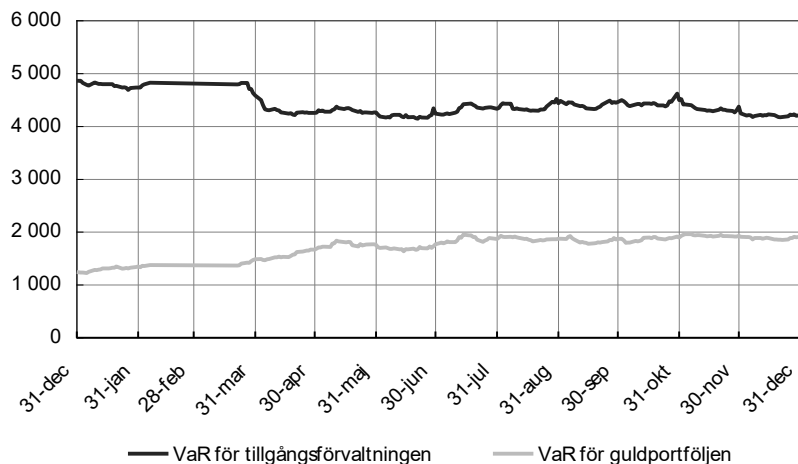
Övriga tillgångar

Utöver de tillgångar som redovisats ovan har Riksbanken även tillgångar som exempelvis nettofordringar på Internationella valutafonden (IMF) samt aktier i Bank for International Settlement (BIS) och SWIFT. Dessa innehav är enbart kopplade till Riksbankens engagemang i respektive organisation och förvaltas inte aktivt. Det samlade värdet på dessa tillgångar var vid årsskiftet cirka 2,9 miljarder kronor och nettoavkastningen, exklusive valutakurseffekter, uppgick till 77 miljoner kronor.

Risker på strategisk nivå

Riksbanken följer löpande upp den övergripande strategiska risken i de finansiella portföljerna. Det huvudsakliga riskmåttet är Value-at-Risk (VaR), som visar den, med en viss sannolikhet (99 procent), största förlusten över en tiodagarsperiod till följd av variationer i priser på de olika tillgångsmarknaderna. Den omfördelning av valutor som genomfördes under april månad minskade valutarisken mätt som VaR med cirka 15 procent från 4,8 miljarder kronor till 4,2 miljarder kronor (se diagram 15). Växelkurserna varierade också generellt lite under 2006, vilket bidrog till att VaR sjönk under året. Ränterisken förändrades inte under året dels för att räntemarknaderna visade fortsatt låg prisvariation, dels för att ingen förändring gjordes av måldurationen. Guldpriset varierade dock kraftigt under året vilket ökade guldportföljens prisrisk och därmed guldportföljens VaR.

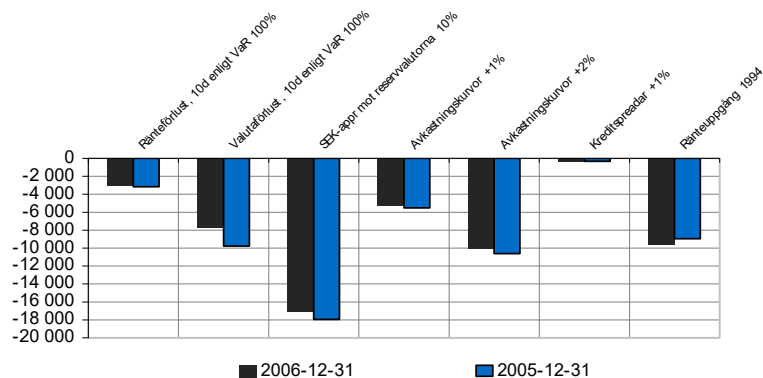
Diagram 15: Value-at-Risk för tillgångsförvaltningen exklusive fordringar i SDR och penningpolitisk repa 2006.

Källa: Riksbanken.

Riksbanken gör också regelbundet stresstester för att undersöka guldportföljen och valutareservens känslighet för kraftiga marknadshändelser. Testerna visar potentiell värdeminskning givet ett visst tänkt eller historiskt scenario. Värdeminskningarna kan bli större än de som VaR implicerar för guldportföljen och valutareserven om något av de testade stressscenarierna blir verklighet (se diagram 16). Valutarisken dominerar, men även en kraftig ränteökning (2 procentenheter på alla löptider på alla räntemarknader) skulle leda till en betydande värdeminskning.

Diagram 16: Stresstester i guldportföljen och valutareserven. Miljoner kronor.

Källa: Riksbanken.

Riksbankens kreditrisk är risken att Riksbankens motparter eller emittenten av ett värdepapper som Riksbanken placerat i inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden. Motpartsrisk uppstår genom de kortsiktiga placeringar, så kallade deposits som görs hos banker samt vid användande av derivatinstrument. Emittentrisk är risken att låntagaren inte kan betala tillbaka lånet, och denna risk finns för Riksbanken främst i valutareservens innehav av US-agencies.

Operativa risker förekommer i all finansiell verksamhet. Riksbanken har under lång tid arbetat aktivt med att identifiera och följa upp verksamhetens operativa risker. Banken vill på så sätt kunna förebygga och begränsa finansiella förluster på grund av exempelvis felhantering, otillåtna aktiviteter, systemfel eller externa händelser. Medvetenheten om riskrelaterade frågor i tillgångsförvaltningen bedöms som hög.

I Riksbankens årliga kartläggning av tillgångsförvaltningens operativa risker bedömdes de operativa riskerna vara låga.

Förvaltning på taktisk nivå

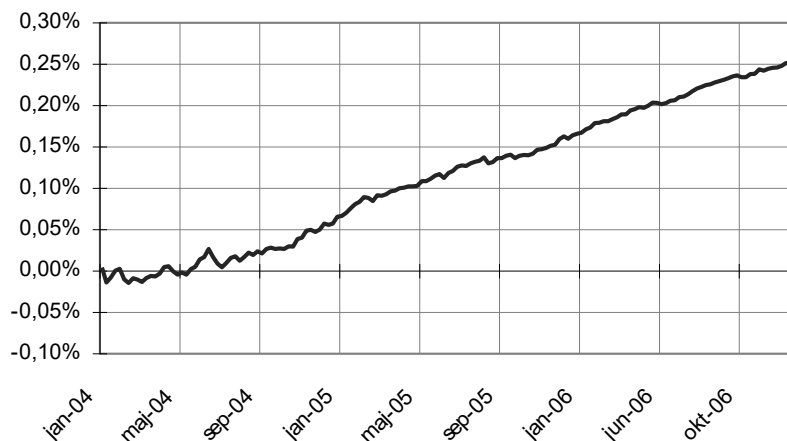
Genom direktionens strategiska beslut fastställs det strategiska innehavet av obligationer, som utgörs av statsobligationer och US-agencies. I syfte att öka avkastningen på Riksbankens tillgångar har direktionen delegerat ett taktiskt förvaltningsmandat till chefen för avdelningen för marknadsoperationer (MOP). Riksbankens portföljförvaltare kan ta olika så kallade aktiva positioner mot jämförelseindex i syfte att öka avkastningen. De möjligheter som står till buds är positioner som antingen förändrar ränterisken eller kreditrisken i förhållande till jämförelseindex. Utöver dessa möjligheter kan förvaltarna även låna ut värdepapper genom så kallade repor, vilket ökar avkastningen gentemot jämförelseindex. Riksbanken deltar även i olika program för automatiserad värdepappersutlåning, så kallad "securities lending".

Valutareservens avkastning för året uppgick till 2,0 procent, vilket innebär en överavkastning jämfört med index på 0,08 procentenheter eller 116 miljoner kronor (se tabell 5). För att beräkna avkastningen av den taktiska förvaltningen på ett likvärdigt sätt med jämförelseindex har valutareservens transaktionskostnader för att replikera jämförelseindex återförts samt intäkterna från värdepappersutlåning exkluderats.

Tabell 5: Specifiering av överavkastning 2006

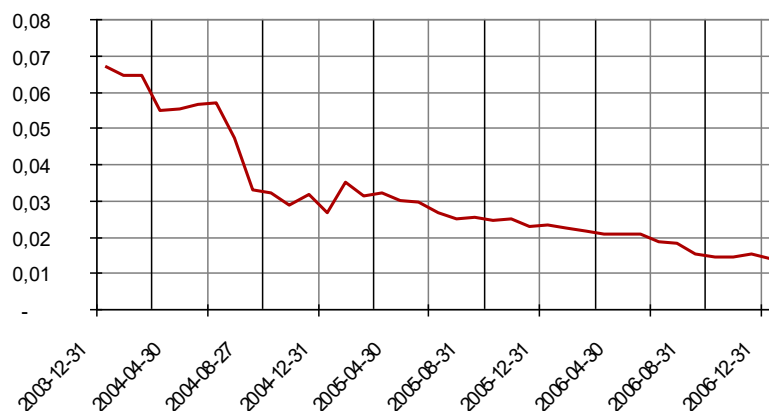
Överavkastning mot jämförelseindex	0,08 %
+ Transaktionskostnader	0,02 %
– Värdepappersutlåning	0,03 %
Taktisk förvaltning	0,07 %

De tre senaste åren har valutareserven avkastat totalt 0,25 procent, motsvarande 351 miljoner kronor, bättre än sitt jämförelseindex (se diagram 17). Detta motsvarar en årlig genomsnittlig överavkastning om 0,08 procent.

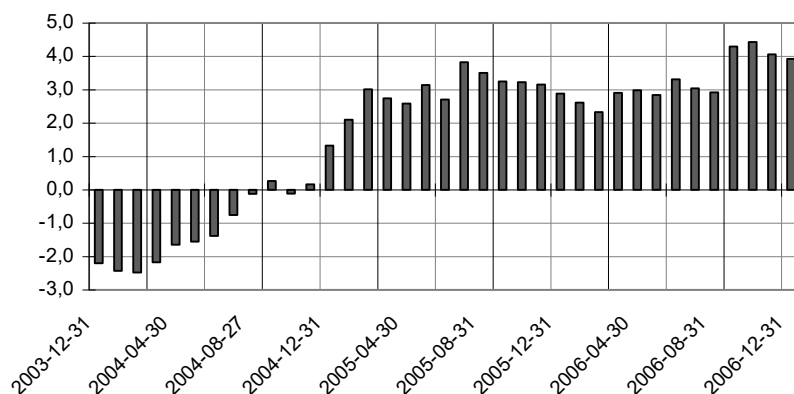
Diagram 17: Valutareservens överavkastning 2004–2006.**Risker på taktisk nivå**

Valutareserven har under året, liksom föregående två år, förvaltats med små durationsavvikelser från jämförelseindex. Det aktiva risktagandet mäts i relativ VaR. Relativ VaR anger den, med 99 procent sannolikhet, största förlusten jämfört med index över en tiodagarsperiod. Under året uppgick relativ VaR till i genomsnitt 19 miljoner kronor.

Ett annat sätt att mäta nivån på det aktiva risktagandet är att också mäta variationen i överavkastningen, så kallad tracking error (se diagram 18). Denna beräknas som standardavvikelsen i överavkastningen över det senaste året. Tracking error uppgick vid årets slut till 0,01 procent vilket är lägre än vid årets början.

Diagram 18: Valutareservens tracking error 2004–2006.

Anm. Redovisade tracking error-värden är beräknade med rullande 12-månadershistorik.
Källa: Riksbanken.

Diagram 19: Valutareservens informationskvot 2004–2006.

Källa: Riksbanken.

I förhållande till den låga extra risk som den taktiska förvaltningen tagit under året kan överavkastningen om 0,08 procent eller 116 miljoner kronor betraktas som god. Detta framgår också av informationskvoten för den taktiska förvaltningen (se diagram 19). Denna mäter en portföljs relation mellan avkastning i förhållande till jämförelseindex och dess aktiva risk. En positiv informationskvot innebär att det aktiva risktagandet har varit lönsamt. Informationskvoten uppgick vid årets slut till 3,9.

Förvaltningens kostnader

Utöver transaktionskostnader som ingår i förvaltningens resultat ingår kostnader för personal, IT-system, och andra operativa kostnader. De totala kostnaderna uppskattas till cirka 50 miljoner kronor per år eller motsvarande 0,03 procent av det förvaltrade kapitalet. Beräkningen är baserad på kostnader för personal som är direkt involverad i tillgångsförvaltningen.

Det är viktigt att avkastningen på Riksbankens tillgångar är god givet den tagna risken, men också att förvaltningen bedrivs kostnadseffektivt. I en studie gjord av konsultföretaget McKinsey & Company jämförs kostnader för tillgångsförvaltning mellan ett större antal kapitalförvaltare, däribland Riksbanken. I denna studie framkommer att Riksbankens kostnader för tillgångsförvaltningen står sig väl i jämförelse med andra kapitalförvaltare.

Statistik

Verksamheten 2006

Under året har publiceringen av Riksbankens finansmarknadsstatistik, som finns tillgänglig på webbplatsen, byggts ut väsentligt vad gäller sektorsfördelning, tidsserier med mera. I samband med detta gjordes en närmare anpassning av penningmängdsmåtten till Europeiska centralbankens standard. Pressmeddelanden började ges ut i samband med publicering av statistiken, vilket har lett till ökad återkoppling från intressenter och ökad uppmärksamhet i medier jämfört med tidigare.

Arbetet med betalningsbalansstatistiken har under 2006 präglats av införandet av ett nytt datasystem, till följd av att Riksbankens stordatorplattform avvecklas. Det nya systemet för betalningsbalansen är baserat på det befintliga datasystem som används av Statistiska centralbyrån för produktion av finansmarknadsstatistiken. Det nya systemet togs i bruk för produktion av statistik för november månad, vilket var enligt plan. Första publiceringstillfället för data ur det nya systemet är planerat till februari 2007.

Under 2006 har en extern utredning genomförts om var produktionen av betalningsbalansstatistiken bör ske. Denna rekommenderade att både produktion och ansvar för betalningsbalansstatistiken förs över till en annan institution. Riksbankens direktion fattade i januari 2007 beslut om att utkontraktera produktionen av betalningsbalansstatistiken från andra halvåret 2007. Beslutet innebär också att Riksbanken ska utreda under vilka villkor, och i så fall hur, även ansvaret för betalningsbalansstatistiken kan överföras till en av regeringen bestämd institution. Detta under förutsättning att statistisk kompetens kan upprätthållas och Riksbankens internationella åtaganden kan uppfyllas.

Beslutet om betalningsbalansstatistiken är ett led i den effektiviseringsprocess inom statistikområdet som tidigare främst omfattat utkontrakteringen av finansmarknadsstatistiken till SCB som genomfördes 2003.

Uppföljning

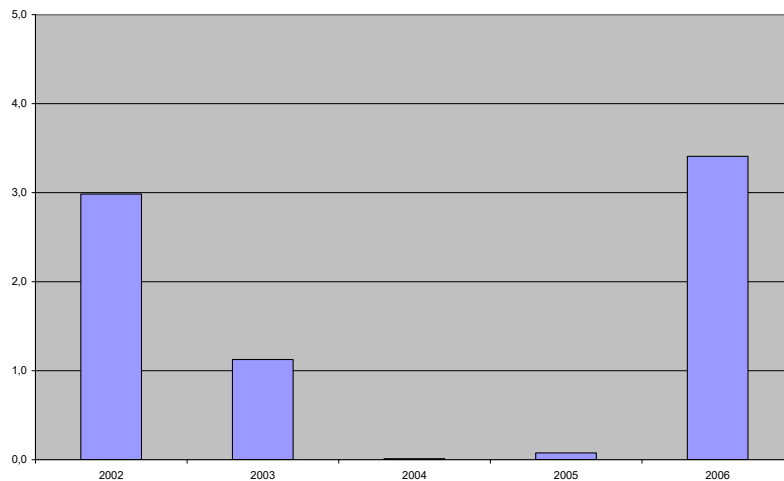
Den sökfunktion för ränte- och valutakursstatistik som i oktober 2005 introducerades på Riksbankens officiella webbplats har fått ett gott mottagande. Genom funktionen kan allmänheten söka noteringar på cirka 60 svenska och utländska ränteserier samt cirka 50 valutakursserier. En användare kan skräddarsy sin statistikbeställning genom att ange ett antal urvalskriterier i en sökmotor. Under perioden oktober 2005 till och med oktober 2006 gjordes i genomsnitt 2 400 sökningar per dag.

En indikator på kvaliteten i betalningsbalansstatistiken är den så kallade restposten. Restposten är ett sätt att visa mätfel och andra ofullkomligheter i betalningsbalansstatistiken. En internationell tumregel är att en restpost som under en tolv månadersperiod överstiger 5 procent av omslutningen i bytesbalansen (export plus import) visar på kvalitetsproblem i statistiken som måste

åtgärdas. Det arbete som inleddes 2005 för att höja kvaliteten på statistiken har gett goda resultat för tidigare år, där restposten nu kunnat reduceras. För 2006 har en ökning av restposten noterats, men den ligger väl under 5-procentsgränsen.

Publiceringen av betalningsbalans- och finansmarknadsstatistiken följer en i förväg uppgjord tidsplan. Under året har ett trettiotal publiceringar gjorts, samtliga har skett enligt tidsplanen.

Diagram 21: Restposten som andel av omslutningen i bytesbalansen 2002–2006.

Anm. 2006 års uppgift omfattar perioden januari–september.

Källa: Riksbanken.

Internationellt samarbete

Verksamheten 2006

Riksbanken har ett brett internationellt samarbete, såväl inom ramen för olika internationella organisationer som genom bilaterala kontakter med företrädare för centralbanker i andra länder. De strategiska målen för samarbetet är internationell prisstabilitet och finansiell stabilitet, ett gott inflytande i valda arbetsgrupper samt en hög legitimitet för Riksbanken i viktiga internationella frågor.

Att kunna påverka internationella beslut och diskussioner är särskilt viktigt när dessa inverkar på Riksbankens egen verksamhet och förutsättningarna för den finansiella sektorn i Sverige. Riksbanken arbetar sedan flera år aktivt för att stärka det internationella samarbete som syftar till att främja finansiell stabilitet (se sidorna 37–43). Riksbanken har särskilt prioriterat arbetet med att stärka motståndskraften mot gränsöverskridande finansiella kriser genom att förbättra regelverken och vidareutveckla formerna för hantering av finansiella kriser inom *Europeiska unionen (EU)*.

Som tidigare nämnts (se sidan 41) genomfördes under våren 2006 en övning inom EU med medverkan av berörda departement, centralbanker och tillsynsmyndigheter. Syftet var att testa hur väl samarbetet fungerar i händelse av finansiella kriser som återverkar på flera medlemsländer. Övningen visade att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att man effektivare ska kunna förebygga och hantera finansiella kriser, bland annat genom att etablera välfungerande kontaktvägar mellan myndigheterna. Riksbanken har stött det fortsatta arbetet inom EU på detta område, bland annat genom ordförandeskapet i en arbetsgrupp för krishantering inom *Europeiska centralbankssystemet (ECBS)*. Inom ramen för *Tiogruppen (G10)* har Riksbanken under året lett arbetet med en studie om vilka finansiella funktioner som är mest skyddsvärda i finansiella institut som hotas av avveckling i samband med solvenskriser.

Bank for International Settlements (BIS) utgör sedan långt tillbaka i tiden en annan arena för Riksbankens medverkan i det internationella samarbetet kring finansiella stabilitetsfrågor. Det gäller särskilt riksbankschefens medverkan i BIS styrelse och övrig medverkan från Riksbankens sida i de G10-baserade kommittéer som utarbetar rekommendationer på området, vilka sedan ofta etableras som globala normer för god finansiell praxis. Som tidigare framgått (se sidan 42) har Riksbanken under året lett en arbetsgrupp som haft till uppgift att uppdatera BIS grundläggande principer för en effektiv banktillsyn. Riksbanken har också aktivt medverkat i BIS arbete med att underlätta samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna i hem- och värdländerna i fråga om tillämpningen av de nya kapitaltäckningsreglerna för banker. Inom ramen för *Internationella valutafondens (IMF)* arbete har tjänstemän från Riksbanken deltagit i granskningar av hur regelverken för den finansiella sektorn tillämpas i olika länder.

IMF har med sin globala medlemskrets den största räckvidden för insatser för att främja prisstabilitet och finansiell stabilitet. Sverige anser att IMF ska vara en naturlig plats för diskussioner om hur länders och regioners externa stabilitet kan främjas. Sverige har därför givit sitt stöd till en plan som lanse-rats i syfte att anpassa IMF:s arbetsformer och olika länders inflytande i IMF-samarbetet till de förändringar som skett i världsekonomin över tiden. I linje med denna strategi beviljades vid IMF:s årsmöte i Singapore hösten 2006 de länder som ansågs särskilt underrepresenterade – Kina, Korea, Mexiko och Turkiet – ökat inflytande genom en höjning av deras kapitalinsatser i IMF. Vidare har IMF i sin övervakning givit ökat fokus åt regional integration och gränsöverskridande effekter av länders ekonomiska utveckling. IMF har beslutat utreda också sina utlåningsformer och förutsättningarna för sin egen finansiering. Sverige har stött dessa förändringar.

Flera internationella organisationer granskar återkommande även den svenska ekonomin, med möjlighet för Riksbanken att ge sina synpunkter på slutsatserna. Under året har IMF genomfört sin reguljära konsultation enligt Artikel IV i fondens stadgar. Även OECD har besökt Sverige och Riksbanken i samband med sin ekonomiska granskning. Vidare har ECB och EU-kommissionen kommit med konvergensrapporter där Sverige ingår som ett land med undantag från deltagande i valutaunionen. Riksbanken har här engagerat sig i diskussioner kring principiella frågor om tillämpningen av konvergenskriterierna samt kring slutsatserna om Sverige.

För att rationalisera den internationella mötesordningen beslutade G10:s finansministrar och centralbankschefer vid ett möte i september 2006 att avveckla sin kommitté med ställföreträdare för dem. Framöver kommer i stället minister- och centralbankschefsmötena att förberedas av Finansiellt stabilitetsforum (FSF), och Riksbankens medverkan kommer där att ske i nära samarbete med den schweiziska centralbanken som fått en plats i FSF.

Genom att delta i internationellt samarbete får Riksbanken också bättre information om omvärlden och möjlighet att utbyta kunskaper och erfarenheter med andra centralbanker och internationella organisationer i syfte att utveckla de egna analyserna och modellerna.

Under året har Riksbanken lett en studie om bostadsfinansieringen i olika länder, vilken initierats inom G10. Riksbanken har på detta sätt fått möjlighet att fördjupa diskussionen om drivkrafter och faktorer bakom utvecklingen av huspriser och hushållens skuldsättning, såväl inhemskt som internationellt. Det har gett värdefulla bidrag till Riksbankens egen utveckling av denna analys. Riksbanken har också blivit inbjuden till *Europeiska centralbanken (ECB)* för att presentera sin analys på detta område.

Under det gångna året har Riksbanken haft mycket samarbete med andra centralbanker och utländska forskare utanför centralbanksvärlden i syfte att diskutera det analytiska underlaget för de penningpolitiska prognoserna och besluten. Det har handlat både om de olika formella modeller som används i analyserna och om hur beslutsprocesser som leder fram till räntebeslut är organiserade i olika centralbanker. Viktiga samarbetspartner i dessa diskuss-

ioner har varit företrädare för den amerikanska centralbanken och ECB, men även nationella centralbanker inom EU och i Asien.

I syfte att dela med sig av egna kunskaper och erfarenheter har Riksbanken under året fortsatt att avsätta personella resurser för teknisk assistans till centralbanker i vissa utvecklingsländer, främst Sri Lanka, Vietnam och Uganda. Det har mestadels skett i samarbete med Sida, men också genom medverkan i IMF-insatser. I båda fallen har insatserna från Riksbankens sida finansierats externt.

Uppföljning

Internationellt samarbete kännetecknas ofta av att resultatet av enskilda insatser är svårt att mäta. Flera av de frågor som Riksbanken prioriterat under året har haft en central plats i det internationella samarbetet, vilket understött Riksbankens strategiska mål för det internationella arbetet. Ett område där detta är särskilt påtagligt är arbetet inom EU med att på olika sätt främja finansiell stabilitet, inte minst när det gäller att etablera effektivare former för att säkerställa stabiliteten i gränsöverskridande finansiell verksamhet. Företrädare för Riksbanken har aktivt drivit dessa frågor i sin medverkan i berörda internationella kommittéer och i olika offentliga anföranden. Riksbankens engagemang och erfarenheter på detta område har också lett till att personer från banken anförts trots att vara ordförande för eller på annat sätt aktivt medverkat i internationella arbetsgrupper med uppgift att utforma förslag till åtgärder samt att leda olika internationella studier. De förtroendeuppdrag som Riksbanken under året innehaft i det internationella samarbetet rörande det högprioriterade området finansiell stabilitet har varit synliga belägg för att Riksbanken, i linje med sina strategiska mål, kunnat bidra till internationell finansiell stabilitet, haft ett gott inflytande i valda arbetsgrupper samt en god legitimitet kring dessa frågor internationellt.

Organisation

Riksbankens mål och uppdrag uttrycks i riksbankslagen. Enligt riksbankslagen beslutar riksbanksfullmäktige om arbetsordningen. I denna beskrivs Riksbankens övergripande organisation. Direktionen beslutar sedan mer i detalj om bankens organisation i instruktionen för Riksbanken. I bilagan till denna anges bland annat avdelningarnas huvuduppgifter.

Inriktning

Direktionen fattade hösten 2006 beslut om en ny vision för Riksbankens arbete. Visionen utgår från Riksbankens mål och uppdrag och syftar till att uttrycka övergripande mål och inriktning för Riksbankens verksamhet de närmaste tio åren. Visionen ska vara utgångspunkten för styrningen av banken.

Riksbankens vision

Vår vision är att vara bland de bästa när det gäller kvalitet och effektivitet för att bibehålla ett högt förtroende. Vi måste regelbundet pröva vilken kvalitet och resursinsats som är den samhälleligt bästa. För att bättre kunna bedöma vår verksamhet ska vi i ökad utsträckning jämföra oss med andra, såväl med andra centralbanker som med andra myndigheter, akademiska institutioner och privata företag. Genom att sträva efter att vara bland de bästa så skapar vi förutsättningar för att bibehålla ett högt förtroende och för att mötas med respekt nationellt och internationellt.

Vårt arbetssätt

Bästa sättet att säkerställa att Riksbanken kan anpassa verksamheten till framtida omvärldsförändringar och förändringar i grundläggande synsätt är att vi skapar en kultur och ett arbetssätt där vi följer vad som sker i vår omvärld och löpande klarar av att ifrågasätta tidigare givna sanningar. Detta är den stora utmaningen för de kommande tio åren. Vårt arbetssätt inom Riksbanken ska kännetecknas av:

- En organisation beredd till förändring

Vi ska vara en organisation beredd till förändring. Vårt uppdrag är givet. Hur vi bäst utför det kan däremot variera utifrån förändringar i vår omvärld. Vissa förändringar kan vi förutse, andra inte. De vi känner till och kan förutsäga ska vi förbereda oss på. Vårt arbetssätt ska också vara sådant att vi kan anpassa oss till förändringar som vi i dag inte kan förutspå. Riksbanken ska vara en organisation som tar till sig av andras erfarenheter och delar med sig av sina egna.

- Öppenhet och aktiv kommunikation

Öppenhet och aktiv kommunikation är en viktig förutsättning för att vårt arbete ska få det genomslag som vi strävar efter. Riksbankens kommunikation ska därför möjliggöra för en bred krets av utomstående att tillgodogöra sig kunskap om bankens uppgifter och resultat. Riksbankens självständiga ställning ställer stora krav på insyn för att möjliggöra granskning och utvärdering. Öppenhet är en förutsättning för att skapa förtroende och legitimitet för verksamheten.

- Utföra det vi är mest lämpade för

Vi ska utföra det vi är mest lämpade för. Vi tar ansvar för alla våra uppgifter, men vi måste finna det mest effektiva sättet att utföra dem på. Det är inte säkert att det mest effektiva är att vi själva utför alla uppgifter. Vi bör själva utföra uppgifter som är specifika för Riksbanken, som har påtagliga synergier med annat som vi gör, som vi har bättre förutsättningar än andra att göra eller som kan medföra risk för vårt förtroende om andra utför dem.

- Rätt kompetens

Vi ska ha professionella medarbetare med rätt kompetens. Inom flera områden behövs en hög spetskompetens. För att nå bra resultat krävs dessutom att vi har många medarbetare med bred kompetens och stor förståelse för helhet och samband. Vi ska sträva efter att medarbetarna kontinuerligt kan utveckla sin kompetens i arbetet och därmed bidra till att göra Riksbanken till en attraktiv arbetsplats.

- Gott arbetsklimat

Riksbanken ska ha ett gott arbetsklimat som motiverar och engagerar. Riksbanken ska vara en arbetsplats att vara stolt över, där varje medarbetare har och tar ett eget ansvar och tydligt ser sitt bidrag till Riksbankens övergripande mål. Det är kombinationen av allas insatser som ger det goda resultatet. Det ska gå att kombinera arbete och privatliv på ett bra sätt. Diskriminering av medarbetare i Riksbanken får inte förekomma. Alla anställda ska vara försäkrade om att de bedöms och utvärderas på objektiva grunder och inte utifrån grupptillhörighet. Chefer på Riksbanken ska stödja en gemensam helhetssyn och bedriva ett aktivt ledarskap där kommunikation är en viktig del.

- Självkritisk utvärdering

Vi ska självkritiskt utvärdera vår verksamhet. Visionen uttrycker en hög ambitionsnivå för Riksbankens verksamhet. För att veta om vi lever upp till denna nivå måste vi följa upp vår verksamhet på ett sätt som gör att vi kan utvärdera måluppfyllelsen för de olika uppgifterna. Utvärderingen ska vi göra öppet och självkritiskt utifrån de tre perspektiven kvalitet, effektivitet och förtroende.

Styrning av verksamhet och resurser

Verksamhetsplanering och uppföljning utgår från Riksbankens vision, Riksbankens strategiska plan samt direktionens särskilda planeringsföresättningar.

Den strategiska planen är indelad i sju målområden och sammanfattar målen för verksamhetens olika delar utifrån perspektiven kvalitet, effektivitet och förtroende. Den strategiska planen uttrycker hur de strategiska målen ska utvärderas och utgör grund för uppföljning av Riksbankens verksamhet.

Andra viktiga föresättningar för Riksbankens verksamhetsplanering och uppföljning utgörs av Riksbankens riktlinjer för extern kommunikation och planerna för jämställdhet, arbetsmiljö och mångfald. Dessutom ingår en samlad riskbedömning av Riksbankens verksamheter som en integrerad del i verksamhetsplaneringen.

Riksbanken utgör en decentraliserad organisation där avdelningscheferna ansvarar gentemot direktionen för styrning och kontroll av den egna verksamheten, dess effektivitet och riskhantering.

Internrevisionsavdelningen utför på uppdrag av direktionen en, gentemot den operativa verksamheten, oberoende utvärdering av intern styrning och kontroll, riskhantering och ledningsprocesser. Internrevisionen återrapporterar resultatet av sitt arbete till direktionen.

För att bibehålla ett högt förtroende för Riksbankens arbete är det av stor betydelse att bankens verksamhet kännetecknas av att anställda och medlemmarna av direktionen uppfyller sina uppdrag i linje med högt ställda etiska krav. Riksbanken har upprättat en struktur för att främja en god etik bland sina medarbetare med bland annat etiska riktlinjer, vari det framgår att medarbetarna alltid kan vända sig till rättssekretariatet när de har några frågor om dessa. Medarbetarna får också löpande utbildning om de etiska riktlinjerna.

Organisation och ledningsformer

Direktionen leder Riksbankens verksamhet. Riksbankschefen är ordförande i direktionen. Riksbankschefen ska också lägga fram förslag om tillsättning av de tjänster som beslutas av direktionen samt utöva chefsansvar för avdelningscheferna. Riksbankschefen ska fatta beslut om åtgärd vid brådskande penning- eller valutapolitiska situationer om inte beslut av direktionen kan avvaktas.

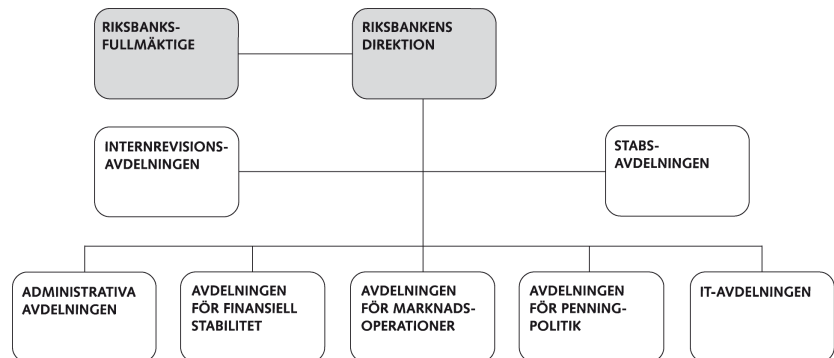
Direktionen har utsett vardera en ledamot med särskilt ansvar att

- lägga fram förslag till Inflationsrapport samt förslag till beslut om penning- och valutapolitiska åtgärder,
- lägga fram förslag till Rapport om finansiell stabilitet samt förslag till åtgärder avsedda att säkerställa stabiliteten och effektiviteten i betalningsväsendet,
- lägga fram förslag till regler inom tillgångsförvaltningen,

- lägga fram förslag till principiellt viktiga remissyttranden och fatta beslut i övriga remissärenden,
- lägga fram förslag beträffande strategiska informations- och kommunikationsfrågor.

Riksbanken är organiserad i sju avdelningar. Tre av avdelningarna har direkt inriktning mot bankens huvuduppgifter: avdelningen för penningpolitik, avdelningen för finansiell stabilitet och avdelningen för marknadsoperationer.

Figur 3: Riksbankens organisation.

En ledningsgrupp bestående av cheferna för samtliga avdelningar utom internrevisionsavdelningen har till uppgift att samordna och följa upp verksamheten. Chefen för stabsavdelningen är ordförande i ledningsgruppen.

Riksbankens avdelningar

Avdelningen för penningpolitik

Avdelningen för penningpolitik ansvarar för den penningpolitiska analysen, som ger underlag för de beslut som fattas för att uppfylla målet om ett fast penningvärde. Ansvaret omfattar också att ta fram underlag för den penningpolitiska kommunikationen. Avdelningen följer och analyserar konjunktur- och prisutvecklingen samt ansvarar för finansmarknads- och betalningsbalansstatistik. Inom avdelningen finns även Riksbankens forskningsenhet.

Avdelningschef: Anders Vredin

Antal årsarbetskrafter: 75

Avdelningen för finansiell stabilitet

Avdelningen för finansiell stabilitet ansvarar för analysen av det finansiella systemets stabilitet och effektivitet, som ger underlag för de beslut som fattas för att uppfylla uppdraget att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Avdelningen analyserar därför löpande risker och hot mot stabiliteten i det svenska finansiella systemet, och av särskild betydelse i analysen är storbankerna. Avdelningen ansvarar även för kontroll av de risker som uppstår i Riksbankens finansiella verksamhet.

Avdelningschef: Martin Andersson (Från och med 17 januari 2007, Mattias Persson)

Antal årsarbetskrafter: 32

Avdelningen för marknadsoperationer

Avdelningen för marknadsoperationer ansvarar för att genomföra penning- och valutapolitiska åtgärder i syfte att påverka ränte- och/eller växelkursen enligt de penningpolitiska besluten. Därutöver förvaltar avdelningen Riksbankens tillgångar i utländsk valuta och samlar in statistik om ränte- och valutamarknaderna. Avdelningen ansvarar också för hantering av de risker som uppstår i marknadsoperationer och förvaltningen av tillgångar. Driften av Riksbankens betalningssystem för stora betalningar mellan bankerna och landets försörjning av sedlar och mynt faller också inom ramen för avdelningens ansvarsområde.

Tillförordnad avdelningschef: Eva Julin

Antal årsarbetskrafter: 63

Administrativa avdelningen

Den administrativa avdelningen ansvarar för personalutveckling och kompetensförsörjning, kontors- och fastighetsservice, transporter, säkerhet, underlag för budget, redovisning, löne- och ekonomisystem samt finansadministration.

Avdelningschef: Agneta Rönström

Antal årsarbetskrafter: 90

Stabsavdelningen

Stabsavdelningen ansvarar för att samordna den löpande verksamheten samt stödja direktionens styrning och strategiska utveckling av bankens verksamhet. Avdelningen tillhandahåller kanslifunktioner för fullmäktige och direktionen. Vidare samordnar avdelningen Riksbankens informationsverksamhet och det internationella arbetet samt handlägger juridiska frågor.

Avdelningschef: Kai Barvèll

Antal årsarbetskrafter: 49 (inklusive direktionen)

IT-avdelningen

IT-avdelningens uppdrag är att tillhandahålla ett kostnadseffektivt och användarorienterat IT-stöd till bankens olika verksamhetsdelar. Avdelningen ansvarar för IT-arkitektur, IT-infrastruktur, drift, underhåll, inköp, ändring och anpassning av applikationer och system samt för övergripande IT-säkerhet och persondatormiljö.

Tillförordnad avdelningschef: Olof Fredriksson

Antal årsarbetskrafter: 63

Internrevisionsavdelningen

Internrevisionsavdelningen ansvarar för att granska och bedöma om riskhantering samt styrnings- och ledningsprocesser är ändamålsenliga med hänsyn till målen för Riksbankens verksamhet.

Avdelningschef: Ulrika Bergelv
Antal årsarbetskrafter: 4
Antal årsarbetskrafter avser antalet vid årets slut.

Medarbetare

Riksbanken strävar efter att samtliga medarbetare ska känna sig delaktiga i arbetet och förstå vilken betydelse varje enskild individs arbetsinsats har för organisationen. Det är chefens uppgift att formulera de individuella målen, ge vägledning och befogenheter samt, inte minst, följa upp arbetet.

Alla medarbetare i Riksbanken ska vara försäkrade om att de bedöms utifrån den egna prestationen och den egna personligheten, det vill säga inte utifrån grupptillhörighet. Riksbanken anser att grupper som består av människor med skilda erfarenheter och perspektiv är mer effektiva och dynamiska än grupper som består av alltför lika individer. Därför arbetar Riksbanken för att främja en ökad mångfald inom flera områden, exempelvis könstillhörighet, ålder, tidigare yrkeserfarenhet, etnisk tillhörighet och kulturell bakgrund.

Tabell 6: Medelantal årsarbetskrafter 2004–2006.

	2006	2005	2004
Totalt	404	429	420
Varav kvinnor	179	190	189
Varav män	225	239	231

Kompetensutveckling

I en kunskapsintensiv organisation som Riksbanken, med många professionella och engagerade medarbetare, är det viktigt med kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Riksbankens medarbetare erbjuds både interna och externa utvecklingsmöjligheter. En av de viktigaste källorna till kompetensutveckling är intern rörlighet och möjligheten att lära av varandra. Under 2006 tillsattes cirka 40 procent av alla lediga tjänster internt. Personalomsättningen uppgick till cirka 6 procent.

Diagram 22: Utbildningsnivå.

Chefernas kompetens och ledarskap är avgörande för hur väl Riksbanken lyckas utföra sina uppgifter och uppnå sina mål. Ledarskapet har även stor betydelse för medarbetarnas motivation, arbetsprestation och trivsel. Det är därför viktigt att Riksbankens chefer löpande ges möjlighet till kompetensutveckling i sitt ledarskap.

Riksbanken ger cheferna kompetensutveckling i form av ett ledarutvecklingsprogram. Syftet med denna satsning är att

- säkerställa ett konsistent ledarskap,
- förankra den värdegrund som Riksbanken beslutat ska gälla för ledarskapet,
- träna cheferna i kommunikation och
- uppmuntra till ett internt chefsnätverk.

Utbildningen, som är obligatorisk, sker dels i grupp, dels i form av individuell coachning.

Jämställdhet och mångfald

Arbetet med att åstadkomma väl sammansatta grupper är en central del av chefsansvaret. Det är därför viktigt att främja en ökad mångfald inom flera områden som exempelvis könstillhörighet, ålder, tidigare yrkeserfarenhet och etnisk tillhörighet/kulturell bakgrund. Alla medarbetare ska ha lika rättigheter och möjligheter i fråga om anställningsvillkor och utvecklingsmöjligheter i arbetet.

I syfte att få en uppfattning om hur den etniska mångfalden ser ut på Riksbanken har under året en helt anonymiserad undersökning av personalsammansättningen gjorts med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB).

Undersökningen visar att 14 procent av samtliga anställda i Riksbanken har utländsk bakgrund, enligt SCB:s definition att personen själv är född utomlands eller att båda föräldrarna är det. Bland kvinnorna har 16 procent utländsk bakgrund och bland männen 12 procent. Resultatet visar också att andelen personer med utländsk bakgrund är störst inom forskningsenheten och att det endast är två avdelningar som har en andel personer med utländsk bakgrund som är lägre än genomsnittet bland statsanställda, 13 procent.

Arbetsmiljö

Riksbanken strävar efter att vara en stimulerande arbetsplats där medarbetarna kan förena höga professionella ambitioner och privatliv. För att föräldrar till små barn både ska kunna uppfylla sina uppgifter som föräldrar och utföra sitt arbete erbjuds flexibla arbetstider och möjlighet att arbeta hemifrån.

Genom bland annat utvecklingssamtal och medarbetarundersökningar formas bilden av hur medarbetarna upplever sin arbetssituation. Sedan en tid tillbaka genomförs också avgångsintervjuer i syfte att ytterligare förbättra den kunskapen.

Riksbanken har en friskvårdsverksamhet och erbjuder sina medarbetare en väl utrustad träningslokal där olika former av fysisk träning och avspänning erbjuds, rabatterade kort på andra träningsanläggningar och kostrådgivning.

Medarbetarundersökning

Under hösten 2006 genomförde Synovate Temo en medarbetarundersökning bland Riksbankens medarbetare. Resultatet av undersökningen ska användas som underlag i arbetet med att utveckla Riksbanken som arbetsplats. Undersökningen genomfördes som webbenkät, och svarsfrekvensen var 92 procent.

Resultatet visade att Riksbankens medarbetarindex ligger på 55 på en 100-gradig skala, vilket är något lägre än Synovate Temos medelvärde som ligger på 59. Medarbetarindex är ett genomsnitt av andelen nöjda inom de centrala frågeområdena där alla frågor väger lika tungt. De centrala frågeområdena är arbetsorganisation, ledarskap, organisationsklimat, personlig arbetssituation, stress, kundorientering och handlingskraft.

I undersökningen framkom att majoriteten, 67 procent, av Riksbankens medarbetare trivs med sitt arbete och sin arbetssituation. 73 procent känner förtroende för riksbankschefen och 69 procent känner förtroende för sin närmaste chef. Undersökningen visar samtidigt att arbetsrutiner och organisationsklimat behöver förbättras. Det finns också betydande skillnader inom Riksbanken. På flertalet enheter har medarbetarna en mycket positiv syn på Riksbanken, medan medarbetarna på enheter som genomgår större förändringsprocesser, inklusive resursneddragningar, generellt sett har en mer negativ bild.

Tabell 7: Sjukfrånvaro 2006 (2005). Procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
≤ 29 år	1,0 (0,6)	1,5	0,4
30–49 år	1,9 (2,0)	3,0	1,1
≥ 50 år	8,7 (9,1)	7,4	9,7
Samtliga	4,5 (4,7)	4,6	4,4

Anm. Sjukfrånvaron definieras som sjukfrånvaron för respektive åldersgrupp i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen.

Ledning

Riksbankens direktion

Riksbanken leds av en direktion som har följande sex ledamöter:

Stefan Ingves, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Stefan Ingves är riksbankschef och ordförande i direktionen. Ingves har ansvar för att lägga fram förslag om tillsättning av de tjänster som beslutas av direktionen samt utövar chefsansvar över avdelningscheferna. Ingves är medlem i ECB:s allmänna råd och ledamot av BIS styrelse. Han är också Sveriges guvernör i IMF. Ingves är ekonomie doktor och var fram till att han tillträdde som riksbankschef chef för avdelningen för monetära och finansiella system på IMF. Dessförinnan har han bland annat varit vice riksbankschef, generaldirektör vid Bankstödsnämnden, finansråd och chef för finansmarknadsavdelningen på Finansdepartementet.

Eva Srejber, mandatperiod sex år från den 1 januari 2003

Eva Srejber är förste vice ordförande och förste vice riksbankschef. Srejber har ansvar för att lägga fram förslag inom området tillgångsförvaltning. Srejber är riksbankschefens ställföreträdare i ECB:s allmänna råd och medlem i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté och i ECB:s internationella kommitté. Srejber är ekonom och har tidigare bland annat varit chef för Riksbankens penning- och valutapolitiska avdelning, ledamot i IMF:s styrelse och vice vd i Föreningssparbanken med ansvar för bland annat EMU-frågor.

Lars Nyberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Lars Nyberg är vice riksbankschef och har ansvar för att lägga fram förslag till rapporter om finansiell stabilitet samt förslag till åtgärder för att säkerställa stabiliteten och effektiviteten i betalningsväsendet. Nyberg är av regeringen utsedd ledamot av Finansinspektionens styrelse samt Riksbankens representant i G 10:s kommitté för det globala finansiella systemet och i ECB:s kommitté för banktillsyn. Nyberg är docent i nationalekonomi och har tidigare bland annat varit vice vd i Handelsbanken och Föreningssparbanken samt vd i Länsförsäkringsbolagens förening.

Kristina Persson, mandatperiod sex år från den 1 maj 2001

Kristina Persson är vice riksbankschef och har ansvar för att lägga fram förslag beträffande strategiska informations- och kommunikationsfrågor. Persson är riksbankschefens ställföreträdare som guvernör i IMF och företrädar riksbankschefen i den nordisk-baltiska valkretsen för IMF-samarbetet. Persson är civilekonom och har bland annat varit landshövding i Jämtlands län och arbetat på Finansdepartementet, Institutet för Framtidsstudier och som TCO-ekonom. Hon har också varit riksdagsledamot och ledamot av finansutskottet, riksbanksfullmäktige och Europaparlamentet.

Irma Rosenberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2003

Irma Rosenberg är vice riksbankschef och har ansvar för att lägga fram förslag till inflationsrapporter samt förslag till beslut om penning- och valutapolitiska åtgärder. Rosenberg har även ansvar för frågor som rör Riksbankens bolag. Rosenberg deltar i BIS centralbankschefsmöten och styrelsemöten tillsammans med riksbankschefen. Rosenberg är doktor i nationalekonomi och har arbetat som chefsekonom i bostadsfinansieringsföretaget SBAB och på Posten och Postgirot Bank. Dessförinnan var Rosenberg bland annat forskningschef och prognoschef på Konjunkturinstitutet.

Svante Öberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Svante Öberg är vice riksbankschef och har ansvar för att lägga fram förslag till principiellt viktiga remissyttranden och fatta beslut i övriga remissärenden. Öberg representerar Riksbanken i OECD:s kommitté WP3. Öberg är ekonom och var fram till att han tillträdde som vice riksbankschef generaldirektör för Statistiska centralbyrån. Dessförinnan har han bland annat varit generaldirektör för Konjunkturinstitutet, statssekreterare på Finansdepartementet och rådgivare på IMF.

Direktionens uppgifter

Direktionen ansvarar för hela bankens verksamhet, det vill säga penningpolitik, frågor om finansiell stabilitet och effektivitet, marknadsoperationer och betalningsväsende. Direktionen har också ansvar för bankens administration och budget.

Direktionen fattar beslut gemensamt vid sammanträden som oftast äger rum varannan vecka. Fullmäktiges ordförande och vice ordförande får närvara vid direktionens sammanträden med yttranderätt men utan förslags- och röst-rätt. Enligt riksbankslagen ska Riksbanken informera regeringen inför alla viktiga penningpolitiska beslut.

Direktionen 2006

Under 2006 höll direktionen 28 sammanträden, varav sju penningpolitiska sammanträden. Direktionsledamöterna har hållit ett hundratal offentliga anföranden, varav knappt hälften var publicerade tal. Anförandena har bland annat handlat om den aktuella penningpolitiken och konjunkturläget, finansiell stabilitet, Riksbankens finansiella tillgångsförvaltning samt allmänpolitiska och internationella frågor.

Direktionen lämnar två gånger om året en skriftlig redogörelse för penningpolitiken till riksdagens finansutskott. Aktuell inflationsrapport har använts som rapport till riksdagen och har kompletterats med två offentliga utfrågningar av riksbankschefen i finansutskottet. Riksbankschefen deltog hösten 2006 dessutom i finansutskottets offentliga utfrågning om utvärderingen av Riksbankens penningpolitik 1995–2005.

Direktionsledamöternas sidouppdrag

Direktionsledamöterna ska enligt riksbankslagen för godkännande anmäla till fullmäktige om de tar vissa anställningar eller uppdrag vid sidan av anställningen som ledamot av direktionen i Riksbanken. Nedan ges en sammanställning av direktionsledamöternas sidouppdrag vid utgången av 2006. Dessa har godkänts av fullmäktige och ska löpande prövas vartannat år.

Stefan Ingves

- Styrelseledamot i The Toronto International Leadership Centre for Financial Sector Supervision.

Eva Srejber

- Medlemskap i Blekinge Tekniska Högskolas Advisory Board i nationalekonomi och företagsekonomi.
- Deltagare i referensgruppen för 4-årig matematik-ekonomilinje vid Stockholms universitet.

Lars Nyberg

- Ledamot av Finansinspektionens styrelse.
- Deltagare i beredskapsdelegationen för ekonomisk politik.
- Medlem i ESMID Africa Advisory Board.

Kristina Persson

- Ledamot i Stiftelsen Nordiska Detaljhandelshögskolans Advisory Board.
- Ledamot av områdesgruppen för forskning rörande den ideella sektorn och civilsamhället inom Riksbankens Jubileumsfond.
- Ledamot i programkommittén för Stiftelsen Frejas fond.
- Ledamot i styrgruppen för folkbildningsprojektet Global utmaning.

Riksbanksfullmäktige

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöterna utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Fullmäktigeledamöter till och med den 17 oktober har varit Jan Bergqvist (ordförande, avliden den 1 september 2006), Johan Gernandt (vice ordförande), Sinikka Bohlin, Susanne Eberstein, Peter Egardt, Kenneth Kvist, Lennart Nilsson, Kjell Nordström, Mats Odell, Karin Pilsäter och Bengt Westerberg.

Suppleanter har under samma period varit Marianne Carlström, Camilla Dahlin Andersson, Lars U. Granberg, Siv Holma, Sonia Karlsson, Maria Larsson, Carin Lundberg, Stephan Tolstoy, Margareta af Ugglas, Göte Wahlström och Tommy Waidelich.

Den 17 oktober utsåg riksdagen ett nytt fullmäktige som efter konstituerande har följande sammansättning: Johan Gernandt (ordförande), Leif Pagrotsky (vice ordförande), Sinikka Bohlin, Peter Egardt, Susanne Eberstein, Bo Bernhardsson, Elizabeth Nyström, Anders Flanking, Karin Pilsäter, Kjell Nordström och Ebba Lindsö.

Suppleanter är Barbro Holmberg, Odd Eiken (till och med den 14 december) /Anne-Katrine Dunker (från och med den 21 december), Carin Lundberg, Stephan Tolstoy, Fredrik Olovsson, Lena Sommestad, Catharina Elmsäter-Svärd, Håkan Larsson, Johan Pehrson, Tommy Waidelich och Per Landgren.

Riksbanksfullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöter i direktionen och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer också Riksbankens arbetsordning samt beslutar om utformningen av sedlar och mynt.

Fullmäktige har till uppgift att löpande följa upp Riksbankens verksamhet och hur direktionsledamöterna bedriver verksamheten. Fullmäktige utövar kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden, men inte förslags- och beslutsrätt. Fullmäktige har en revisionsenhet som bland annat granskar direktionsledamöternas tjänsteutövande och Riksbankens bokslutsarbete med inriktning på beräkningen av Riksbankens resultat. Revisionsenhetens arbete utförs av extern auktoriserad revisor.

Fullmäktige kan lämna remissyttranden inom sitt verksamhetsområde och i samråd med direktionen lämna förslag till riksdagen och regeringen om ändringar i författningar eller annan åtgärd inom sitt ansvarsområde.

Fullmäktige lämnar förslag till riksdagen och Riksrevisionen om dispositionen av Riksbankens resultat.

Riksbanksfullmäktige 2006

Fullmäktige har under 2006 sammanträtt vid elva tillfällen. Ordföranden och vice ordföranden följer direktionens arbete, bland annat genom att delta i direktionens sammanträden. Fullmäktige har regelbundet fått redogörelser för verksamheten från direktionen. Direktionen har bland annat lämnat redogörelser för den aktuella penningpolitiken och arbetet med att övervaka det finansiella systemet, liksom beträffande avvecklingen av den kvarvarande bolagsgruppen. Fullmäktige har även fått rapport avseende direktionens uppföljning av de förändringar i ledningsformer som genomförts sedan 2004.

Fullmäktige har under hösten fått information om den utvärdering av Riksbankens penningpolitik 1995–2005 som genomförts av professorerna Mishkin och Giavazzi på uppdrag av finansutskottet. Fullmäktige har även fått information från den av regeringen tillsatta utredningen om Riksbankens kapitalstruktur och vinstdisposition under ledning av Ingrid Bonde.

Fullmäktige beslutade under året om utformningen av minnesmynt med anledning av 150-årsjubileet av den svenska järnvägen.

Fullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i september att nominera Hans-Ola Meyer till ny styrelseledamot i Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Fullmäktiges revisionsenhet har huvudsakligen granskat att Riksbankens arbetsordning och instruktion inte strider mot varandra samt efterlevnaden av dessa, hur direktionsledamöterna utövar sin tjänst samt Riksbankens förslag till vinstdisposition. Fullmäktiges revisionsenhet har även granskat de instruktioner, underlag och kontroller som Riksbanken tillämpar för att säkerställa att Riksbankens bokslut är tillförlitliga och rättvisande. Granskningarna har inte inneburit någon anmärkning, men revisorerna har pekat på ett antal punkter som föranlett åtgärder. Fullmäktige har även fått information om Riksrevisionens granskning av Riksbankens verksamhet.

3 BALANSRÄKNING OCH RESULTATRÄKNING

Redovisningsprinciper

Riksbankens balansräkning och resultaträkning har upprättats enligt riksbankslagen med tillämpning av Regler för bokföring och årsredovisning i Sveriges riksbank som är fastställda av direktionen. Reglerna för löpande bokföring är hämtade från förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och reglerna för årsredovisning från Europeiska centralbankssystemets redovisningsriktlinje (ECB/2002/10).

Ändrade redovisningsprinciper

Redovisningsprinciperna har ej ändrats under 2006.

Grundläggande redovisningsprinciper

Följande grundläggande redovisningsprinciper har tillämpats:

- Redovisningen ska återspegla den ekonomiska verkligheten och präglas av öppenhet.
- Värdering av tillgångar och skulder, liksom resultatavräkningen ska präglas av försiktighet.
- Tillgångar och skulder ska justeras så att hänsyn tas till händelser som inträffar mellan räkenskapsårets utgång och den dag då direktionen godkänner årsredovisningen förutsatt att dessa händelser påverkat värdet på tillgångarna eller skulderna per bokslutsdagen.
- Vid värderingen av tillgångar och skulder ska det förutsättas att verksamheten kommer att fortsätta.
- Inkomster och utgifter ska redovisas som intäkter och kostnader på den redovisningsperiod då de intjänas eller uppkommer oavsett betalningstidpunkten.
- Kriterierna för värdering av balansräkningsposter och för resultatavräkning ska tillämpas konsekvent.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar och skulder redovisas i balansräkningen endast om det är sannolikt att ett eventuellt framtida ekonomiskt resultat med anknytning till tillgången eller skulden kommer att utgöra ett flöde till eller från Riksbanken och att i princip alla risker och rättigheter med anknytning till tillgången eller skulden har överlåtits.

Affärsdagsredovisning

Valutatransaktioner och värdepapperstransaktioner bokförs i balansräkningen på likviddagen. Realiserade vinster och förluster från nettoförsäljningar bokförs på affärsdagen.

Värderingsregler för balansräkningen

Guld och värdepapper värderas till de valutakurser och priser som råder på bokslutsdagen.

Fordringar, tillgodohavanden samt skulder värderas till det nominella värdet. Belopp i utländsk valuta omräknas till bokslutsdagens valutakurs med undantag av fordringar och skulder som redovisas under posterna övriga tillgångar och övriga skulder. Dessa värderas till affärsdagens valutakurs.

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärdet alternativt substansvärdet om det bedöms vara varaktigt lägre.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet och skrivs av enligt plan. Nedskrivningar görs där värdeminskning bedöms varaktig. Uppskrivning får endast ske om tillgången har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde. Avskrivningstiden för byggnader är 50 år och för övriga fastighetsanläggningar 5–10 år. Avskrivningstiden för maskiner och inventarier inklusive datorer är 3–7 år. Direkta personalkostnader hänförliga till egenutvecklade IT-investeringar inräknas i anskaffningsvärdet för tillgången.

Reverserade transaktioner

Repoavtal redovisas som lånetransaktioner i stället för att påverka värdepappers- eller guldinnehavet. Med repoavtal avses ett avtal om försäljning av tillgångar, såsom värdepapper och guld, där säljaren samtidigt förbinder sig att återköpa motsvarande tillgångar till ett överenskommet pris vid en framtida tidpunkt.

De tillgångar som Riksbanken lämnar som säkerhet vid inlåningsrepor redovisas fortsatt i balansräkningen och värderas enligt de regler som gäller för Riksbankens övriga värdepappers- och guldinnehav. Belopp motsvarande erhållen köpeskilling redovisas som skuld och de överförda tillgångarna redovisas inom linjen.

Tillgångar som Riksbanken erhåller vid utlåningsrepor redovisas ej i balansräkningen eftersom de är att betrakta som säkerhet för lån. Belopp motsvarande erlagd köpeskilling redovisas som en fordran. Skillnaden mellan repans båda likvidbelopp (avista och termin) periodiseras över repans löptid.

Transaktioner som genomförs inom ramen för avtal om automatiserade repor redovisas i balansräkningen endast om säkerhet ställts i form av kontanter under transaktionens hela löptid.

Sedlar och mynt

Balansräkningsposten utelöpande sedlar och mynt beräknas genom att värdet motsvarande de sedlar och mynt Riksbanken mottagit från tillverkarna reduceras dels med värdet motsvarande de sedlar och mynt som ingår i Riksbankens lager, dels med värdet motsvarande de sedlar och mynt Riksbanken makulerat.

Resultatavräkning

Realiserade vinster och realiserade förluster förs till resultaträkningen.

Orealiserade vinster förs till värderegleringskonto i balansräkningen.

Orealiserade förluster förs till resultaträkningen om de överstiger orealiserade vinster som eventuellt tidigare finns bokförda på det korresponderande värderegleringskontot. Orealiserade förluster som förs till resultaträkningen får inte de påföljande åren återföras mot nya orealiserade vinster. Orealiserade förluster i ett visst värdepapper, en viss valuta eller guld nettas inte mot orealiserade vinster i andra värdepapper, valutor eller guld.

Överkurser och underkurser på förvärvade värdepapper beräknas och redovisas som en del av ränteintäkterna och skrivs av under värdepapperens återstående löptid.

Transaktionskostnader

För guld, instrument i utländsk valuta och värdepapper används genomsnittsmetoden dagligen för att fastställa anskaffningskostnaden för sålda poster, vid beräkningen av valutakurs- och priseffekter. Vid nettoförvärv av valuta och guld läggs den genomsnittliga anskaffningskostnaden för dagens förvärv avseende varje enskild valuta och guld till den föregående dagens innehav så att ett nytt vägt genomsnitt av valutakursen alternativt guldpriset erhålls. Vid nettoförsäljning beräknas det realiserade resultatet baserat på den genomsnittliga anskaffningskostnaden den föregående dagen för innehavet i fråga.

Derivatinstrument

Derivatinstrument värderas kontrakt för kontrakt inom varje derivatinstrumentgrupp. Derivatinstrumentgrupper med positivt värde redovisas som tillgång och negativt som skuld.

Valutaterminer samt terminsledet i valutasvappar bokförs till ett värde motsvarande kontraktets valutabelopp multiplicerat med skillnaden mellan bokslutsdagens och affärsdagens valutakurs (avista). Skillnaden mellan affärsdagens valutakurs (avista) och avtalad terminsvalutakurs periodiseras som ränta under kontraktets löptid.

På affärsdagen bokförs såld valuta multiplicerat med skillnaden mellan affärsdagens valutakurs (avista) och genomsnittlig anskaffningskurs som realiserat resultat.

Räntesvappar bokförs, för både de inkommande och utgående betalningarna, till ett värde motsvarande skillnaden mellan kontraktets nominella belopp

och det nominella beloppet omräknat till bokslutsdagens pris. Framräknat belopp enligt ovan omräknas till kronor med bokslutsdagens valutakurs.

Guldoptioner bokförs på affärsdagen till ett belopp motsvarande erlagd alternativt erhållen premie. Vid bokslut justeras bokfört värde till ett värde motsvarande kontraktets antal uns omräknat till bokslutsdagens optionspris och valutakurs.

Optionspriset beräknas utifrån en vedertagen beräkningsmodell.

Futurekontrakt bokförs dagligen som realiserat resultat till ett belopp motsvarande det värde som beräknats vid den dagliga avräkningen.

Balansräkning

Miljoner kronor

Tillgångar

		2006-12-31	2005-12-31
Guld	Not 1	22 222	22 235
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige			
Fordringar på IMF	Not 2	4 892	5 729
Banktillgodohavanden och värdepapper	Not 3	162 292	167 429
		167 184	173 158
Utlåning i svenska kronor till penningpolitiska motparter			
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	Not 4	6 700	9 600
Finjusterande transaktioner	Not 5	267	–
Utlåningsfacilitet	Not 6	121	1
		7 088	9 601
Övriga tillgångar			
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	Not 7	483	512
Finansiella tillgångar	Not 8	594	594
Derivatinstrument	Not 9	379	19
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 10	2 429	2 183
Övriga tillgångar	Not 11	306	305
		4 191	3 613
Summa tillgångar		200 685	208 607

Skulder och eget kapital

		2006-12-31	2005-12-31
Utelöpande sedlar och mynt			
Sedlar	Not 12	106 862	105 516
Mynt	Not 13	5 518	5 559
		112 380	111 075
Skulder i svenska kronor till penningpolitiska motparter			
Inlåningsfacilitet	Not 14	121	23
Finjusterande transaktioner.	Not 15	–	227
		121	250
Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige			
	Not 16	66	94
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige			
	Not 17	13 906	10 159
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF			
	Not 18	2 540	2 797
Övriga skulder			
Derivatinstrument	Not 19	6	1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter..	Not 20	188	111
Övriga skulder	Not 21	68	82
		262	194
Avsättningar			
	Not 22	276	289
Värderegleringskonton			
	Not 23	8 488	23 680
Eget kapital			
Grundfond	Not 24	1 000	1 000
Reserver	Not 25	53 769	55 813
		54 769	56 813
Årets resultat			
		7 877	3 256
Summa skulder och eget kapital		200 685	208 607

Inom linjen förda poster, se not 38.

Resultaträkning

Miljoner kronor

		2006	2005
Ränteintäkter	Not 26	6 386	5 421
Räntekostnader	Not 27	–826	–320
Nettoresultat av finansiella transaktioner	Not 28	2 758	–1 116
Avgifts- och provisionsintäkter	Not 29	37	45
Avgifts- och provisionskostnader	Not 30	–9	–7
Erhållna utdelningar	Not 31	45	43
Övriga intäkter	Not 32	190	10
Summa nettointäkter		8 581	4 076
Personalkostnader	Not 33	–316	–308
Administrationskostnader	Not 34	–223	–249
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	Not 35	–100	–84
Sedel- och myntkostnader	Not 36	–65	–179
Övriga kostnader	Not 37	–	–
Summa kostnader		–704	–820
Årets resultat		7 877	3 256

Noter

Miljoner kronor

Förekommande sifferuppgifter inom parentes avser 2005.

Not 1 Guld

	2006-12-31	2005-12-31
Kvantitet		
Uns (miljoner)	5,09	5,41
Pris		
US-dollar/uns	636,80	517,16
Kronor/US-dollar	6,85	7,94
Bokfört värde	22 222	22 235

Riksbanken innehar per 2006-12-31 5,09 miljoner uns (troy/oz) guld, vilket motsvarar 158,5 ton. Under 2006 har Riksbanken avyttrat 0,32 miljoner uns guld. Riksbanken har dessutom under 2006 ingått guldoptionsavtal med förfall 2007. Se not 19 och 38.

Not 2 Fordringar på IMF

	2006-12-31	2005-12-31
Särskilda dragningsrätter	2 645	1 401
Reservposition i IMF	2 056	4 117
Övriga fordringar	191	211
Summa	4 892	5 729

Riksbankens innehav av särskilda dragningsrätter (SDR) uppgår till 257 miljoner SDR (123). Ett belopp motsvarande de SDR som ursprungligen tilldelades av IMF redovisas som skuld. Se not 18.

Under posten reservposition i IMF nettoredovisas Riksbankens totala insatskapital (kvoten) i Internationella valutafonden (IMF) om 24 681 miljoner kronor, 2 395,5 miljoner SDR, med valutafondens konto för svenska kronor om –22 625 miljoner kronor.

Posten övriga fordringar avser en räntefri insättning hos IMF som förvaltare av bidrag för IMF:s andel av skuldlättnadsinitiativet HIPC (Heavily Indebted Poor Countries) samt för fondens mjuka utlåning. Insättningen om totalt 18,6 miljoner SDR ska vara återbetald 2019-01-01.

Not 3 Banktillgodohavanden och värdepapper

	2006-12-31	2005-12-31
Banktillgodohavanden	22 332	21 839
Värdepapper	139 960	145 590
Summa	162 292	167 429

Denna post består till övervägande del av utländska statspapper och statsgaranterade värdepapper samt därutöver av tillgodohavanden i utländska banker såsom tidsbegränsad utlåning och behållningar på bankkonton. Under denna post har tidigare år även Target/E-RIX-saldon redovisats netto. Dessa konton avslutades under slutet av 2006 i samband med nedläggningen av E-RIX.

Banktillgodohavandena och värdepapperen är denominerade i amerikanska dollar, euro, brittiska pund, kanadensiska dollar, australienska dollar och norska kronor. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

	2006-12-31	2005-12-31
Amerikanska dollar	43 245	59 780
Euro	81 621	60 601
Brittiska pund	16 545	21 647
Japanska yen	0	11 512
Kanadensiska dollar	7 698	7 097
Australienska dollar	13 182	6 792
Norska kronor	1	–
Summa	162 292	167 429

Not 4 Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Under denna post redovisas Riksbankens regelbundna penningpolitiska repotransaktioner. Minskningen beror främst på att utdelningen till statsverket under 2006, om totalt 5 300 miljoner kronor, finansierades genom en minskning av den penningpolitiska repen.

Not 5 Finjusterande transaktioner

Under denna post redovisas utlåning vars syfte är att finjustera likviditeten i det finansiella systemet.

Not 6 Utlåningsfacilitet

Under denna post redovisas utlåning över natten till bankerna på deras K-RIX-konton i Riksbanken.

Not 7 Materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2006-12-31	2005-12-31
Byggnader och mark		
Anskaffningsvärde, årets början	338	340
Årets förvärv	–	11
Omklassificering	–	–13
Årets avyttringar	–	–
Anskaffningsvärde, årets slut	338	338
 Ack. avskrivningar, årets början	–107	–98
Årets avskrivningar	–9	–9

	2006-12-31	2005-12-31
Årets avyttringar	–	–
Ack. avskrivningar, årets slut	–116	–107
Bokfört värde	222	231
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde, årets början	577	533
Årets förvärv	71	46
Omklassificering	–	13
Årets avyttringar	–10	–15
Anskaffningsvärde, årets slut	638	577
Ack. avskrivningar, årets början	–296	–236
Årets avskrivningar	–91	–75
Årets avyttringar	10	15
Ack. avskrivningar, årets slut	–377	–296
Bokfört värde	261	281
Summa	483	512

Under posten byggnader och mark redovisas två fastigheter, huvudkontoret samt Baggensnäs. Under 2006 har avtal undertecknats avseende försäljning av Baggensnäs med tillträdesdag den 9 januari 2007. Köpeskillingen uppgick till 26,3 miljoner kronor varav 2,6 miljoner kronor erhöles som handpenning i september; det resterande beloppet erhöles på tillträdesdagen.

I posten bokfört värde maskiner och inventarier ingår applikationssystem med 122 miljoner kronor (113).

Not 8 Finansiella tillgångar

	2006-12-31	2005-12-31
Aktier och andelar		
Svensk Kontantförsörjning AB		
150 000 aktier	61	61
Tumba Kulturfastigheter AB		
1 000 aktier	0	0
Fastighets AB Växjö Lågan 22		
1 000 aktier	9	9
SWIFT		
35 (45) aktier à nominellt 125 EUR	1	1
BIS		
17 244 aktier à nominellt 5 000 SDR		
varav 25 % är inbetalt	441	441
Europeiska centralbanken		
7 % av 2,4133 % av totala andelsbe-		
loppet	82	82
Summa	594	594

Under april 2006 genomfördes en avtalsenlig periodisk översyn avseende aktieinnehavet i SWIFT vilket resulterade i en minskning om totalt 10 aktier.

Per den 1 januari 2007 justerades Riksbankens procentuella andel i Europeiska centralbanken till 2,3313 % och det inbetalda andelsbeloppet med 414,85 euro.

Detta gjordes med anledning av Bulgariens och Rumäniens inträde i EU.

Not 9 Derivatinstrument

	2006-12-31	2005-12-31
Valutasvappar, positivt värde	600	37
Valutasvappar, negativt värde	-263	-19
Valutaterminer, positivt värde	42	-
Räntesvappar, positivt värde	-	1
Summa	379	19

Under denna post redovisas derivatinstrumentgrupper med positivt värde.

Derivatkontraktens nominella belopp, som redovisas inom linjen se not 38, framgår nedan:

	2006-12-31	2005-12-31
Valutasvappar, positivt värde	18 218	3 483
Valutasvappar, negativt värde	10 364	3 644
Valutaterminer, positivt värde	1 294	-
Räntesvappar, positivt värde	-	271
Summa	29 876	7 398

Not 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Under denna post redovisas förutbetalda kostnader och upplupna intäkter varav 2 313 miljoner kronor (1 924) avser upplupna obligationsräntor.

Not 11 Övriga tillgångar

	2006-12-31	2005-12-31
Personallån	265	258
Fordran Crane & Co. Inc.	26	26
Momsfordran	11	16
Övrigt	4	5
Summa	306	305

Fordran på Crane & Co. Inc. avser del av försäljningslikviden för Crane AB och kommer att regleras med 1 miljon amerikanska dollar 2008 samt 3 miljoner amerikanska dollar 2011.

Not 12 Sedlar

De utelöpande sedlarna fördelar sig på följande valörer:

	2006-12-31	2005-12-31
1 000 kronor	42 091	45 292
500 kronor	50 695	47 220
100 kronor	9 127	8 567
50 kronor	1 155	1 112
20 kronor	1 614	1 558
Minnessedlar	2	2
Ogiltiga sedlar	2 178	1 765
Summa	106 862	105 516

Posten ogiltiga sedlar innehåller sedlar som upphört vara lagliga betalningsmedel. Riksbanken får dock lösa in dessa sedlar om särskilda skäl finns.

Not 13 Mynt

De utelöpande mynten fördelar sig på följande valörer:

	2006-12-31	2005-12-31
10 kronor	2 303	2 218
5 kronor	1 204	1 183
2 kronor	8	8
1 kronor	1 209	1 214
50 öre	142	287
Minnesmynt	652	649
Summa	5 518	5 559

Under 2006 har 129 miljoner kronor skrivits av och bokförts som övrig intäkt avseende utelöpande 50-öresmynt som upphört vara lagligt betalningsmedel och inte längre löses in av Riksbanken.

Not 14 Inlåningsfacilitet

Under denna post redovisas inlåning över natten från bankerna på deras K-RIX-konton i Riksbanken.

Not 15 Finjusterande transaktioner

Under denna post redovisas inlåning vars syfte är att finjustera likviditeten i det finansiella systemet.

Not 16 Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige

Under denna post redovisas konton i svenska kronor som Riksbanken håller för andra centralbankers och internationella organisationers räkning.

Not 17 Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige

Belopp motsvarande erhållen köpeskilling i utländsk valuta avseende inlåningsrepor redovisas under denna post.

Inlåningens valutafördelning framgår av tabellen nedan:

	2006-12-31	2005-12-31
Amerikanska dollar	–	1 620
Euro	5 194	–
Brittiska pund	1 978	5 377
Kanadensiska dollar	777	851
Australienska dollar	5 957	2 311
Summa	13 906	10 159

Not 18 Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

Under denna post redovisas Riksbankens skuld motsvarande de särskilda dragningsrätter (SDR) som ursprungligen tilldelades av IMF. Den ackumulerade tilldelningen uppgår till 246,5 miljoner SDR (246,5). Det aktuella innehavet av SDR uppgår till 257 miljoner SDR (123), och redovisas under posten fordringar på IMF. Se not 2.

Not 19 Derivatinstrument

	2006-12-31	2005-12-31
Guldoptioner, negativt värde	3	2
Guldoptioner, positivt värde	–2	–1
Räntesvappar, negativt värde	5	–
Summa	6	1

Under denna post redovisas derivatinstrumentgrupper med negativt värde. Derivatkontraktens nominella belopp, som redovisas inom linjen se not 38, framgår nedan:

	2006-12-31	2005-12-31
Guldoptioner, negativt värde	87	82
Guldoptioner, positivt värde	65	82
Räntesvappar, negativt värde	521	–
Summa	673	164

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Under denna post redovisas upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Not 21 Övriga skulder

	2006-12-31	2005-12-31
Leverantörsskuld	42	63
Övrigt	26	19
Summa	68	82

Not 22 Avsättningar

	2006-12-31	2005-12-31
Pensionsskuld	148	160
Övriga avsättningar	128	129
Summa	276	289

Pensionsskulden har beräknats av Statens pensionsverk (SPV) och avser dels PA91-pensionärer med avgångsdag före 2003, dels personer som från och med 2003 beviljats delpension alternativt pensionsersättning före 65 års ålder.

Riksbanken löste, per 2002-12-31, in sin pensionsskuld för de personer som vid denna tidpunkt hade en anställning eller rätt till livränta hos Riksbanken.

I posten övriga avsättningar ingår 61 miljoner kronor (61) för ej utbetalt kapitaltillskott till Pengar i Sverige AB samt 57 miljoner kronor (58) för bedömd framtida hyreskostnad för det under 2006 avvecklade kontoret i Malmö. Vidare ingår 7 miljoner kronor avseende åtagande att till Statens fastighetsverk lämna ersättning för eftersatt underhåll av byggnader Tumba Kulturfastigheter donerade under 2002. Dessutom ingår 3 miljoner kronor avseende medel för kompetensutveckling och kompetensväxling som beslutades i samband med att avgiften till Trygghetsstiftelsen sänktes.

Not 23 Värderegleringskonton

	2006-12-31	2005-12-31
Priseffekt	435	1 698
Valutakurseffekt	701	15 548
Guldvärdeeffekt	7 352	6 434
Summa	8 488	23 680

Från och med 2004 redovisas orealiserade vinster och förluster på särskilda värderingskonton. Om de orealiserade förlusterna överstiger de orealiserade vinsterna vid årets slut redovisas skillnaden i resultaträkningen. Denna beräkning sker värdepapper för värdepapper samt valuta för valuta.

Priseffekten består främst av orealiserade värdepappersvinster.

Valutakurseffektens fördelning framgår av tabellen nedan:

	2006-12-31	2005-12-31
Amerikanska dollar	-	8 442
Euro	-	1 877
Brittiska pund	561	925
Japanska yen	-	369
Australienska dollar	52	458
Kanadensiska dollar	88	1 131
Särskilda dragningsrätter	-	2 346
Summa	701	15 548

Not 24 Grundfond

Riksbanken ska enligt riksbankslagen ha en grundfond uppgående till 1 000 miljoner kronor.

Not 25 Reserver

	2006-12-31	2005-12-31
Reservfond	500	500
Dispositionsfond	30 031	30 188
Resultatutjämningsfond	23 238	25 125
Summa	53 769	55 813

Riksbanken ska enligt riksbankslagen ha en reservfond uppgående till 500 miljoner kronor samt en dispositionsfond.

Dispositionsfonden och resultatutjämningsfonden används sedan 1988 enligt riktlinjerna för Riksbankens vinstdisposition som fastställdes samma år. Därutöver har dispositionsfonden använts till att föra uppskrivningsbelopp vid uppskrivning av tillgångar. Riksbankens guldinnehav skrevs upp till marknadsvärdet 1998-12-31, och anläggningstillgångarna aktiverades 1994 i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Under 2006 har omföring gjorts från delposterna uppskrivning av guldinnehav och anläggningstillgångar till vinstdisposition med 680 respektive 2 miljoner kronor till följd av årets avyttringar och avskrivningar avseende de uppskrivna tillgångarna. Värdet på BIS-aktierna skrevs upp 1996 för att motsvara marknadsvärdet på det guld som erlades som likvid för aktietilldelningen samma år. Ovan nämnda dispositioner och uppskrivningar framgår av tabellen nedan:

	2006-12-31	2005-12-31
<i>Vinstdisposition:</i>		
Valutakurseffekt	5 446	6 321
Guldvärdeeffekt	3 663	3 605
Övrig vinstdisposition	9 728	8 386
<i>Uppskrivning av tillgångar:</i>		
Guldinnehav	10 846	11 526

	2006-12-31	2005-12-31
Anläggningstillgångar	113	115
BIS-aktier	235	235
Summa	30 031	30 188

Förändringen av posterna grundfond, reserver och årets resultat förklaras av nedanstående tabell:

	Grundfond	Reserver	Årets resultat	Summa
Saldo 31 december 2005	1 000	55 813	3 256	60 069
Inleverans till statsverket			-5 300	-5 300
<i>Överföring till/från:</i>				
Resultatutjämningsfond		-1 887	1 887	0
Dispositionsfond		-157	157	0
Årets resultat			7 877	7 877
Saldo 31 december 2006	1 000	53 769	7 877	62 646

Not 26 Ränteintäkter

	2006	2005
<i>Från utländska tillgångar:</i>		
Värdepapper	5 320	4 571
Banktillgodohavanden	802	457
Fordringar på IMF	129	188
Övrigt	44	60
	6 295	5 276
<i>Från inhemska tillgångar:</i>		
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	82	135
Övrigt	9	10
	91	145
Summa	6 386	5 421

Posten värdepapper innefattar främst obligationsräntor.

Not 27 Räntekostnader

	2006	2005
<i>Från utländska skulder:</i>		
Inlåningsrepor	-497	-215
Särskilda dragningsrätter	-97	-72
Övrigt	-216	-28
	-810	-315
<i>Från inhemska skulder:</i>		
Finjusterande transaktioner	-3	-4

	2006	2005
Kontantdepåer	-11	-
Övrigt	-2	-1
	-16	-5
Summa	-826	-320

Not 28 Nettoresultat av finansiella transaktioner

	2006	2005
Priseffekt	-1 270	-299
Valutakurseffekt	3 536	-875
Guldvärdeeffekt	492	58
Summa	2 758	-1 116

Priseffekten innefattar realiserade värdepapperskursvinster och förluster om -57 miljoner kronor samt orealiserade värdepapperskursförluster om -1 213 miljoner kronor som förts till resultatet till följd av nedskrivning av värdepapperinnehavet.

Valutakurseffekten innefattar realiserade valutakursvinster och -förluster om 6 039 miljoner kronor samt orealiserade valutakursförluster om -2 503 miljoner kronor som förts till resultatet till följd av nedskrivning av valutainnehavet. I det realiserade valutakursresultatet ingår 2 177 miljoner kronor avseende kursomräkning av IMF:s konto för svenska kronor. Kursomräkningen uppkommer på grund av att kontot är värdesäkrat uttryckt i SDR gentemot IMF vilket regleras genom betalningstransaktioner i svenska kronor på kontot.

Guldvärdeeffekten innefattar realiserad vinst om 492 miljoner kronor.

Not 29 Avgifts- och provisionsintäkter

Posten innefattar års- och transaktionsavgifter avseende RIX-systemet med 23 miljoner kronor (21) samt sedel- och myntleveransavgifter med 14 miljoner kronor (24).

Not 30 Avgifts- och provisionskostnader

Posten innefattar främst kostnader för värdepappersdepåer.

Not 31 Erhållna utdelningar

Utdelning har erhållits från BIS med 45 miljoner kronor (43).

Not 32 Övriga intäkter

I posten övriga intäkter ingår 129 miljoner kronor avseende avskrivning av utelöpande 50-öresmynt som upphört vara lagliga betalningsmedel och inte längre löses in av Riksbanken. Vidare ingår 50 miljoner kronor avseende försäljning av ogiltiga mynt för nedsmältning. Därutöver ingår 5 miljoner

kronor avseende rekvisition av moms hänförlig till tidigare år samt 2 miljoner kronor avseende ersättning för driften av Malmökontoret under första halvåret 2006. Dessutom ingår ersättning från Sida för utlånad personal om 1 miljon kronor. Av resterande 3 miljoner kronor avser 1 miljon kronor intäkter för skadade mynt där inlämnaren ej kunnat få ersättning.

Not 33 Personalkostnader

	2006	2005
Löner och andra ersättningar	-193	-193
Pensionskostnader	-40	-34
Sociala avgifter	-72	-71
Utbildning	-5	-5
Personalrepresentation	-1	-1
Övrigt	-5	-4
Summa	-316	-308

Löner och andra ersättningar till ledamöterna i direktionen uppgick under 2006 till 10,9 miljoner kronor fördelat enligt följande:

	2006	2005
Stefan Ingves	1,5	–
Eva Srejber	1,9	1,8
Lars Nyberg	1,8	1,7
Kristina Persson	1,7	1,7
Irma Rosenberg	1,7	1,7
Svante Öberg	1,7	–
Villy Bergström	2,0	1,8
Lars Heikensten	0,6	1,5
Karensperiodlöner	-2,0	2,0
Summa	10,9	12,2

Därutöver har riksbankschefen under 2006 erhållit styrelsearvode om 0,6 miljoner kronor (0,6) från Bank for International Settlements.

Fullmäktige har beslutat att under den lagstiftade karensperioden, på högst ett år efter anställningens upphörande, ska direktionsledamöterna erhålla full lön för anställning utan tjänstgöringsskyldighet, dock med avräkning för eventuell inkomst av annan tjänst under tiden.

Enligt ett beslut om riktlinjer för pensionsvillkoren för Riksbankens direktionsledamöter av fullmäktige från den 21 maj 1999 ska föreskriften (RFS 1996:4) utfärdad av riksdagens förvaltningsstyrelse om tillämpningen av förordningen (1995:1038) om statliga chefs pensioner m.m. tillämpas för Riksbankens direktionsledamöter. Enligt denna föreskrift ska äldre bestämmelser från 1991 dock tillämpas för den som den 31 december 1996 omfattades av den upphävda förordningen om förordnandepension m.m.

Förordningen (1995:1038) om statliga chefs pensioner har upphävts och ersattes den 1 april 2003 av förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning. Enligt denna förordning ska de nya bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2003. Bestämmelserna i förordningen om statliga chefs pensioner ska dock fortfarande tillämpas på den som den 31 december 2002 hade sådan chefsanställning som avses i förordningen, om arbetstagaren i oavbruten följd fortsätter sin anställning. Vidare ska bestämmelserna i den tidigare upphävda förordningen om förordnandepension m.m. fortfarande tillämpas på den som tidigare omfattades av denna.

Detta innebär följande: för Eva Srejber och Svante Öberg tillämpas den äldre förordningen (1991:1160) om förordnandepension m.m. För Lars Nyberg och Kristina Persson tillämpas den äldre förordningen (1995:1038) om statliga chefs pensioner m.m. För Irma Rosenberg tillämpas förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning, och för Stefan Ingves tillämpas samma förordning med undantag för minskning av inkomstgaranti avseende pension från Internationella valutafonden.

Stefan Ingves kan vidare enligt rådande ordning komma att få en viss pension från BIS. Denna utgår till styrelseledamöter som innehaft sitt uppdrag i BIS i minst fyra år, men först när de uppnått en ålder av 65 år. Pensionen beräknas på basis av utbetalda styrelsearvoden och uppgår till 1,82 procent av dessa.

Under 2006 har personalutgifter hänförliga till egenutvecklade IT-investeringar inräknats i anskaffningsvärdet för tillgången med 5 miljoner kronor (7).

Medelantal årsarbetskrafter uppgick 2006 till 404 (429) varav 179 (190) kvinnor och 225 (239) män. Antalet årsarbetskrafter vid årets slut uppgick till 376 (410).

Den totala sjukfrånvaron uppgick 2006 till 4,5 procent (4,7) av de anställdas sammanlagda arbetstid. Sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer uppgick 2006 till 69,6 procent (66,0) av den totala sjukfrånvaron.

Kvinnors sjukfrånvaro i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för kvinnor uppgick 2006 till 4,6 procent (5,0) och mäns sjukfrånvaro i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för män uppgick 2006 till 4,4 procent (4,4).

I tabellen nedan framgår sjukfrånvaron för respektive åldersgrupp i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen:

	2006	2005
29 år eller yngre	1,0 %	0,6 %
30–49 år	1,9 %	2,0 %
50 år eller äldre	8,7 %	9,1 %

Not 34 Administrationskostnader

	2006	2005
Information, representation	-9	-15
Transport, resor	-13	-15
Konsultuppdrag	-42	-33
Övriga externa tjänster	-31	-40
IT-drift	-53	-50
Ekonomipris	-18	-18
Kontors- och fastighetsdrift	-51	-70
Övrigt	-6	-8
Summa	-223	-249

I informationskostnader ingår kostnader för Riksbankens löpande publikationer, bland annat inflationsrapport, finansiell stabilitetsrapport och årsredovisning.

Kostnaderna har reducerats under 2006 främst beroende på att Riksbanken publicerade tre inflationsrapporter mot tidigare fyra. De externa representationskostnaderna uppgick till 1,4 miljoner kronor (1,6).

I posten transport och resor ingår förutom resekostnader även kostnader för Riksbankens transporter av sedlar och mynt.

Konsultkostnaderna uppgick till 42 miljoner kronor vilket är högre än 2005 främst beroende på de omställningsarbeten som pågår för betalningssystemet samt inom statistikområdet.

Inom övriga externa tjänster avser den största enskilda posten statistikleveranser om 22 miljoner kronor (22).

I posten IT-drift ingår licenskostnader om 30 miljoner kronor (29).

I posten ekonomipris ingår prissumman om 10 miljoner kronor samt administrationskostnader för detta pris om 6,5 miljoner kronor. Dessutom har bidrag givits till det interaktiva Internetmuseum som Nobelstiftelsen byggt upp. Bidraget avser täckande av kostnaden för information om ekonomipriset. Bidraget ska enligt avtal utbetalas årligen med 1 miljon kronor till och med 2008.

De största enskilda posterna inom kostnadsgruppen kontors- och fastighetsdrift består i ombyggnationer och underhåll av Riksbankens lokaler, 15 miljoner kronor (17), och 12 miljoner kronor (17) i lokalhyror.

Not 35 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

Under denna post redovisas planenliga avskrivningar avseende de materiella och immateriella anläggningstillgångarna.

Not 36 Sedel- och myntkostnader

Av totala kostnaden för sedlar och mynt på 65 miljoner kronor (179) avser 6 miljoner kronor (87) inköp av brukssedlar, 54 miljoner kronor (76) inköp av

bruksmynt och 5 miljoner kronor (15) inköp av minnesmynt. 2005 ingick även inköp av minnessedlar med 1 miljon kronor.

Not 37 Övriga kostnader

Under posten övriga kostnader redovisas kostnader av engångskaraktär.

Not 38 Inom linjen förda poster

Ställda säkerheter

Värdepapper motsvarande ett marknadsvärde på 13 572 miljoner kronor (10 078) har ställts som säkerhet i samband med utländska värdepappersrepor.

Ansvarsförbindelser

Avtal under GAB (General Arrangements to Borrow) och NAB (New Arrangements to Borrow) avseende kreditarrangemang för IMF uppgående till högst 850 miljoner SDR (850), vilket motsvarar 8 757 miljoner kronor (9 644).

Åtagande att tre månader efter eventuell anfordran betala till BIS återstående 75 procent av det nominella värdet avseende Riksbankens aktieinnehav i BIS. Åtagandet uppgick vid utgången av 2006 till 65 miljoner SDR (65), vilket motsvarar 660 miljoner kronor (734).

Det nominella värdet avseende utestående valutasvappavtal, vars bokförda värde framgår av not 9, uppgick till 28 582 miljoner kronor (7 127).

Det nominella värdet avseende utestående valutaterminsavtal, vars bokförda värde framgår av not 9, uppgick till 1 294 miljoner kronor (–).

Det nominella värdet avseende utestående räntesvappavtal, vars bokförda värde framgår av not 9 och 19, uppgick till 521 miljoner kronor (271).

Det nominella värdet avseende utestående guldoptionskontrakt, vars bokförda värde framgår av not 19, uppgick till 152 miljoner kronor (164).

Kapitaltäckningsgaranti ställd till Pengar i Sverige AB om 275 miljoner kronor varav 200 miljoner kronor har utbetalats och 61 miljoner kronor bokförts som avsättning. Således kvarstår 14 miljoner kronor (14) av garantins totala belopp.

Åtagande mot Nobelstiftelsen att årligen ställa medel till förfogande för att utdela ett pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne samt administrationskostnader för detta pris. Åtagandet uppgick för 2006 till 18 miljoner kronor (18).

Avtal där Riksbanken garanterar värdet på de svenska statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer som används som säkerhet för intradagskrediter mellan affärsbankerna och centralbankerna inom euroområdet.

Förbindelse att till KPA Pensionsförsäkring AB betala kompletteringersättning om så erfordras på grund av värdesäkringen av de pensionsförmåner som den försäkrade har rätt till. Åtagandet avser personal som 1971 övergick från Riksbanken till AB Tumba Bruk (numera Crane AB).

Femårsöversikt

I femårsöversikten presenteras balans- och resultaträkningarna omräknade i enlighet med nu gällande redovisningsprinciper med undantag av att ingen omräkning gjorts för åren 2003 och 2002 avseende redovisning av orealiserade vinster och förluster på särskilt värde regleringskonto.

Miljoner kronor

Balansräkning

	<u>2006-12-31</u>	<u>2005-12-31</u>	<u>2004-12-31</u>	<u>2003-12-31</u>	<u>2002-12-31</u>
<u>TILLGÅNGAR</u>					
Guld	22 222	22 235	17 393	18 030	18 210
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige					
Fordringar på IMF	4 892	5 729	10 148	12 241	14 269
Banktillgodohavanden och värdepapper	162 292	167 429	135 108	129 031	133 659
	167 184	173 158	145 256	141 272	147 928
Utlåning i svenska kronor till penningpolitiska motparter					
Huvudsakliga refinansierings-transaktioner	6 700	9 600	17 000	23 800	29 179
Finjusterande transaktioner	267	-	-	-	1 415
Utlåningsfacilitet	121	1	2	0	87
	7 088	9 601	17 002	23 800	30 681
Övriga tillgångar					
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	483	512	538	509	455
Finansiella tillgångar	594	594	410	324	382
Derivatinstrument	379	19	-	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 429	2 183	1 963	2 005	2 558
Övriga tillgångar	306	305	294	291	226
	4 191	3 613	3 205	3 129	3 621
SUMMA TILGÅNGAR	200 685	208 607	182 856	186 231	200 440

	2006-12-31	2005-12-31	2004-12-31	2003-12-31	2002-12-31
<u>SKULDER OCH EGET</u>					
<u>KAPITAL</u>					
Utelöpande sedlar och mynt					
Sedlar	106 862	105 516	103 452	103 675	101 979
Mynt	5 518	5 559	5 442	5 265	5 005
	112 380	111 075	108 894	108 940	106 984
Skulder i svenska kronor till penningpolitiska motparter					
Inlåningsfacilitet	121	23	86	49	87
Finjusterande transaktioner	-	227	527	491	-
	121	250	613	540	87
Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige	66	94	306	125	207
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige	13 906	10 159	4 912	998	356
Motpost till SDR som tilldelats av IMF	2 540	2 797	2 537	2 647	2 929
Övriga skulder					
Derivatinstrument	6	1	85	16	17
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	188	111	100	81	143
Övriga skulder	68	82	69	71	77
	262	194	254	168	237
Avsättningar	276	289	304	396	443
Värderegleringskonton	8 488	23 680	1 523	-	-
Eget kapital					
Grundfond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Reserver	53 769	55 813	65 317	80 697	88 268
	54 769	56 813	66 317	81 697	89 268
Årets resultat	7 877	3 256	-2 804	-9 280	-71
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	200 685	208 607	182 856	186 231	200 440

Resultaträkning

	2006	2005	2004	2003	2002
Ränteintäkter	6 386	5 421	4 778	5 316	7 220
Räntekostnader	-826	-320	-290	-121	-206
Nettoresultat av finansiella transaktioner	2 758	-1 116	-6 317	-13 287	-5 717
Avgifts- och provisionsintäkter	37	45	19	18	10
Avgifts- och provisionskostnader	-9	-7	-9	-8	-3
Erhållna utdelningar	45	43	42	185	39
Övriga intäkter	190	10	24	5	4
Summa nettointäkter	8 581	4 076	-1 753	-7 892	1 347
Personalkostnader	-316	-308	-309	-323	-337
Administrationskostnader	-223	-249	-231	-228	-216
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-100	-84	-69	-72	-69
Sedel- och myntkostnader	-65	-179	-160	-244	-322
Övriga kostnader	-	-	-282	-521	-474
Summa kostnader	-704	-820	-1 051	-1 388	-1 418
Årets resultat	7 877	3 256	-2 804	-9 280	-71

Riksbankens bolag

Fastighets AB Växjö Lågan 22

Bolaget ägs till 100 procent av Sveriges riksbank efter förvärv i december 2005 som ett led i avvecklingen av företagen i SKAB-gruppen.

Växjö Lågan förvaltar en fastighet i Växjö kommun där det tidigare riksbankskontoret låg. Byggnaden överfördes år 1999 till Riksbankens dotterbolag Pengar i Sverige AB, liksom övriga fastigheter där betalningsmedelsverksamheten i Riksbanken bedrevs.

Fastigheten har tre lokaler som är eller varit uthyrda. Skogsvårdsstyrelsen hyr den största delen av kontorsutrymmena i lokalen. Värdehanteringslokalen hyrdes fram till halvårsskiftet 2005 av Securitas Värde AB men står därefter utan hyresgäst. En intilliggande lokal på samma tomt men i en separat byggnad hyrs av en låsfirma.

Växjö Lågan har varit till salu under de senaste åren. Det har dock inte varit möjligt att sälja vare sig fastigheten eller bolaget till ett skäligt pris. Riksbanken har tidigare gjort bedömningen att fastigheten, med en strategiskt värdefull värdehanteringslokal, bör kunna inbringa ett högre pris i och med att den nya depåstrukturen inom kontanthantering etableras.

Under 2006 har därför diskussioner förts med potentiella köpare och hyresgäster inom kontanthanteringsområdet. Det finns ännu ingen hyresgäst för värdehanteringslokalerna, men ambitionen är ändå att sälja bolaget, alternativt sälja fastigheten och avveckla bolaget, under 2007.

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	2006	2005
Rörelsens intäkter	1,1	1,5
Rörelsens kostnader	-1,3	-1,2
Rörelseresultat	-0,2	0,3
Finansiella poster	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster	-0,2	0,3
Skatt på årets resultat	0,0	-0,1
Årets resultat	-0,2	0,2

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	2006-12-31	2005-12-31
Anläggningstillgångar	9,3	9,5
Omsättningstillgångar	0,8	0,9
Summa tillgångar	10,1	10,4
Eget kapital	9,6	9,8
Skulder	0,5	0,6
Summa eget kapital och skulder	10,1	10,4

Styrelse

Kai Barvell, ordförande

Kersti Eriksen

Pether Burvall

Adress

Fastighets AB Växjö Lågan 22

c/o Sveriges riksbank

103 37 Stockholm

Svensk Kontantförsörjning AB med dotterföretag

Svensk Kontantförsörjning AB (SKAB) är ett helägt dotterföretag till Sveriges riksbank. De i SKAB-koncernen tidigare ingående dotterföretagen Svenska Kontanthanteringsfastigheter AB, Svenska Kontanthanteringssystem AB och Swedcash AB gick genom en fusion upp i SKAB den 4 maj 2006. Det återstående dotterföretaget Pengar i Sverige AB (PSAB) är under likvidation, vilken beräknas kunna genomföras under det andra kvartalet 2007.

En förlikning träffades under maj månad 2006 med PSAB:s försäkringsbolag avseende ersättningen för ett rån mot en av PSAB:s värdetransporter.

Kontanthantering i SKAB-koncernen avvecklades under 2004. Under åren 2005 och 2006 har verksamheten inriktats på att avveckla kvarvarande åtaganden till så låga kostnader som möjligt. I bokslutet 2005 reserverades 10,0 miljoner kronor varav i moderbolaget 3,6 miljoner kronor för beräknade återstående avvecklingskostnader. Resultatet för år 2006 uppgick i koncernen till 9,6 miljoner kronor varav i moderbolaget -0,5 miljoner kronor. Det positiva resultatet kan delvis hänföras till erhållen ersättning för förlorade sedlar.

Enligt beslut av årsstämman för SKAB den 15 juni 2006 trädde bolaget denna dag i likvidation. Bolagsverket utsåg den 12 juli 2006 advokat Malin Sandquist vid Advokatfirman Hammarskiöld & Co till likvidator i bolaget.

Likvidationen beräknas vara avslutad under det andra kvartalet år 2007.

Resultaträkning (koncernen)

Belopp i miljoner kronor	2006	2005
Rörelsens intäkter	6	2
Rörelsens kostnader	4	-10
Rörelseresultat	10	-8
Finansiella poster	0	0
Resultat efter finansiella poster	10	-8
Skatt på årets resultat	-	-
Årets resultat	10	-8

Balansräkning (koncernen)

Belopp i miljoner kronor	2006-12-31	2005-12-31
Omsättningstillgångar	70	75
Summa tillgångar	70	75
 Eget kapital	 70	 60
Avsättningar	-	11
Kortfristiga skulder	0	4
Summa eget kapital och skulder	70	75

Likvidator

Malin Sandquist
Advokatfirman Hammarskiöld & Co

Adress

Svensk Kontantförsörjning AB
c/o Sveriges riksbank
103 37 Stockholm

Tumba Kulturfastigheter AB

Bolaget ägs till 100 procent av Sveriges riksbank och förvärvades december 2001 i syfte att köpa fastigheter och inventarier från AB Tumba Bruk (numera Crane AB). Det byggnadsminnesförklarade området i Tumba Bruk med byggnader och närmast angränsande mark överläts år 2002, efter godkännande av Riksbanken och av riksdagen, till Statens fastighetsverk. Avsikten är att det industriellt och kulturhistoriskt unika bruksområdet med tillhörande byggnader och park ska bevaras för kommande generationer.

Bolaget var engagerat i förberedelserna för uppbyggnaden och invigningen av Tumba Bruksmuseum i fyra av husen inom bruksområdet. Museet invigdes den 4 juni 2005.

I december 2006 såldes kvarvarande markområden i Tumba, dels viss vilamark i Uttran, dels ett större markområde i Lilltumba, till Botkyrka kommun för köpeskillingen 19 miljoner kronor. Styrelsen för Tumba Kulturfastigheter AB kommer att föreslå ägaren, Sveriges riksbank, att besluta om likvidation av bolaget.

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	2006	2005
Rörelsens intäkter	19,0	0,0
Rörelsens kostnader	-0,0	-0,0
Rörelseresultat	19,0	0,0
Finansiella poster	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster	19,0	0,0
Skatt på årets resultat	-5,3	-
Årets resultat	13,7	-0,0

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	2006-12-31	2005-12-31
Omsättningstillgångar	15,5	1,8
Summa tillgångar	15,5	1,8
Eget kapital	15,5	1,8
Skulder	0,0	0,0
Summa eget kapital och skulder	15,5	1,8

Styrelse

Pether Burvall, ordförande

Kersti Eriksen

Adress

Tumba Kulturfastigheter AB
c/o Sveriges riksbank
103 37 Stockholm

4 ÖVRIGT

Riksbankens remissarbete

Riksbanken besvarar årligen ett stort antal remisser. Direktionen har delegerat till en vice riksbankschef att bereda yttranden som ska beslutas av direktionen eller av fullmäktige samt att besvara övriga remisser. Den vice riksbankschefen biträds i arbetet av en remissgrupp. I remissgruppen ingår företrädare för de avdelningar i banken som handlägger de flesta remisserna. Dessa företrädare utses av respektive avdelningschef. Remissyttranden lämnas vanligen av den vice riksbankschef som leder remissarbetet. Yttranden som har stor principiell vikt eller annars är av stor betydelse för Riksbanken besvaras i stället av direktionen. Frågor inom riksbanksfullmäktiges verksamhetsområden besvaras av fullmäktige.

Remissarbetet under 2006 har dominerats av frågor avseende reglering inom den finansiella sektorn. Det har i stor utsträckning gällt förslag till införande av EU-regler i svensk lagstiftning eller i regler från Finansinspektionen. I övrigt förekommer normalt ett antal remisser inom det penningpolitiska området. Under 2006 har endast få remisser berört detta område.

Följande remissyttranden lämnades av Riksbankens direktion under 2006. Där inte annat anges har beslut fattats av vice riksbankschef Svante Öberg som hade beredningsansvar för remissfrågor.

Finansdepartementet

2006-12-08

Yttrande över Finansdepartementets remiss av förordning om kapitaltäckning och stora exponeringar

2006-12-08

Yttrande över kompletterande remiss beträffande utkast till avsnitt om genomsynning i kommande lagrådsremiss "En ny lag om värdepappersmarknaden"

2006-11-08

Yttrande över remiss Ett reformerat solvenssystem för försäkringsbolag

2006-10-19

Yttrande över remiss om Ny associationsrätt för försäkringsföretag (SOU 2006:55). Beslut i detta ärende är fattat av Riksbankens direktion.

2006-10-11

Yttrande över remiss av Riksgäldskontorets förslag till riktlinjer för statsskuldens förvaltning

2006-08-14

Yttrande över betänkandet En ny lag om värdepappersmarknaden (SOU 2006:50 och SOU 2006:74)

2006-06-07

Yttrande över Tillträdesvillkor för betalsystem – skillnader för små och stora banker (Konkurrensverkets rapportserie 2006:1). Beslut i detta ärende är fattat av Riksbankens direktion.

2006-05-31

Yttrande över remiss rörande utkast till lagrådsremiss om flytt av försäkrings-sparande, en komplettering

2006-05-31

Yttrande över remiss om informationskrav i noterade företag, m.m. (Ds 2006:6)

2006-03-23

Yttrande över remiss om Finansdepartementets promemoria om nya kapitaltäckningsregler. Beslut i detta ärende är fattat av Riksbankens direktion. Särskilt yttrande med tekniska kommentarer utformat av Martin Andersson, chef för avdelningen för finansiell stabilitet, på uppdrag av direktionen.

2006-02-27

Yttrande över Svårnavigerat? Premiepensionssparande på rätt kurs (SOU 2005:87)

2006-02-10

Yttrande över remissen Tillsyn på Försäkringsområdet (SOU 2005:85)

2006-01-23

Yttrande över promemoria om inlösen av minoritetsaktier i försäkringsaktiebolag

Finansinspektionen

2006-12-22

Yttrande över remiss om Ändringar i redovisningsföreskrifterna om kapitaltäckningsanalysen

2006-12-08

Yttrande över Finansinspektionens remiss av förslag till nya föreskrifter om a) kapitaltäckning och stora exponeringar, b) kreditvärderingsföretag, c) offentliggörande av information, d) rapportering av likviditetsrisker, och e) rapportering av ränterisker

2006-11-22

Yttrande över redovisningsfrågor kring tillämpning av och övergången till lagbegränsad IFRS för onoterade finansiella företag

2006-11-08

Yttrande över Finansinspektionens förslag till IFRS-anpassningar av uppställningsformer (remissvar och Finansinspektionens bemötanden)

2006-09-06

Yttrande över remiss om förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna om kapitaltäckningsanalysen

2006-08-14

Yttrande över Finansinspektionens förslag till IFRS-anpassningar av uppställningsformer

2006-05-04

Yttrande över remiss om föreskrifter och allmänna råd om särskild tillsyn över finansiella konglomerat m.m.

2006-04-04

Yttrande över remiss från Finansinspektionen om ändrade föreskrifter om investeringsfonder (FFFS 2004:2) samt förändringar av elektroniska bilagor

Justitiedepartementet

2006-11-17

Yttrande över remiss om en ny Företagsform och om lagrådsremissen Några bolagsrättsliga frågor

2006-08-14

Yttrande över betänkandet Fondkommission – och en ny kommissionslag (SOU 2005:120)

2006-05-22

Yttrande över betänkandet Betalningsansvar vid obehörig användning av kontokort m.m. (SOU 2005:108)

2006-04-18

Yttrande över Justitiedepartementets promemoria Några aktiebolagsrättsliga frågor

2006-02-02

Yttrande över Utkast till Lagrådsremiss om auktorisation av värdetransport-verksamhet

Näringsdepartementet

2006-11-17

Yttrande över remiss av rapporten Utveckling av Sitic, Sveriges IT-incidentcentrum

2006-06-15

Yttrande över betänkandet God sed vid lönebildning (SOU 2006:32). Beslut i detta ärende är fattat av Riksbankens direktion.

Riksdagsförvaltningen

2006-06-26

Yttrande över betänkandet Registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen (2005/06:URF4)

2006-03-17

Yttrande över riksdagsförvaltningens promemoria Ny föreskrift om säkerhet m.m.

2006-02-10

Yttrande över riksdagsstyrelsens framställning Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3)

Statistiska centralbyrån

2006-11-22

Yttrande över förslag till reviderad standard för näringsgrensindelning

Ordlista

Avveckling Den slutliga regleringen av ett skuldförhållande, det vill säga då pengar eller värdepapper överförs från en part till en annan. I RIX sker avvecklingen genom överföring av medel mellan två deltagares konton.

Betalningsbalans En statistisk redovisning av ett lands ekonomiska transaktioner med omvärlden.

Betalningssystem System, rutiner och regelverk som behövs för att genomföra betalningar.

BIS Bank for International Settlements. Ägs av 55 centralbanker, inklusive Riksbanken. Kallas ibland ”centralbankernas bank” och fungerar som bank för och ett samarbetsorgan mellan centralbanker. BIS huvudkontor finns i Basel.

Bruttoavvecklingssystem i realtid Ett avvecklingssystem där betalningar förmedlas och avvecklas i realtid (kontinuerligt) allteftersom uppdragen kommer in (utan nettning).

Duration Mått på hur värdet av en värdepappersportfölj förändras vid ränteförändringar.

ECB Europeiska centralbanken. ECB är gemensam centralbank för de tretton EU-länder som infört euron som valuta. ECB ligger i Frankfurt.

ECBS Europeiska centralbankssystemet. Sammanfattande benämning på ECB och de 27 nationella centralbankerna i EU-länderna.

EFK EU:s ekonomiska och finansiella kommitté. Ger råd till Ekofinrådet inom EU i ekonomisk-politiska och finansiella frågor.

EMU Ekonomiska och monetära unionen. Samarbete om den ekonomiska politiken inom EU som syftar till att införa euron som gemensam valuta. Besluten om penningpolitiken övergår då från de nationella centralbankerna till ECB-rådet. Hittills har tretton av EU-länderna infört euron som valuta.

Eurosystemet Beteckning för ECB och de nationella centralbankerna i de tretton EU-länder som infört euron som valuta.

G10 Group of Ten (Tiogruppen). Sammanslutning av industriländer, elva stycken, för samarbete kring internationella finansiella frågor och med möjlighet att stödja IMF:s låneresurser. Sverige ingår i G10. Samarbetet involverar i olika former finansdepartement, tillsynsmyndigheter och centralbanker. Ett antal G10-kommittéer har sekretariat i BIS och arbetar bland annat med att utveckla standarder för finansiell verksamhet som kan stärka den internationella finansiella stabiliteten.

IFRS International Financial Reporting Standards.

IMF International Monetary Fund (IMF). Internationella valutafonden bildades 1944 för att främja handel och tillväxt genom att verka för ekonomisk, monetär och finansiell stabilitet. IMF har i dag 184 medlemsländer och Riksbanken är kontaktorgan för IMF i Sverige.

Implicita terminsräntor Beräknas utifrån räntenoteringar på statsskuldväxlar och statsobligationer och visar vilken reporänta som är förväntad utifrån dessa.

Inflation Allmänna prishöjningar som innebär att penningvärdet faller. Motsatsen är deflation.

Informationskvot Mäter en portföljs relation mellan avkastning mot sitt jämförelseindex och dess aktiva risk. Aktiv risk mäts som standardavvikelsen av portföljens relativa veckoavkastning (jämför tracking error). En positiv informationskvot innebär att det aktiva risktagandet har varit lönsamt.

Konsumentprisindex (KPI) Officiellt prisindex som fastställs månadsvis av Statistiska centralbyrån för prisutvecklingen av privat konsumtion. Utvecklingen av KPI ligger till grund för Riksbankens definition av målet prisstabilitet.

Kort ränta Ränta på lån med kortare löptid än ett år.

Lång ränta Ränta på lån med längre löptid än ett år.

Modifierad duration Ett riskmått som anger hur känslig en värdepappersportföljs värde är för förändringar i räntenivån, det vill säga med hur många procent portföljens värde ändras när räntenivån sjunker eller stiger med en procentenhet.

Penningmarknad En marknad bestående av banker och andra finansinstitut som tar emot kortfristig inlåning och ger kortfristig utlåning, från en dag upp till ett år.

Penningpolitik Riksbankens agerande för att påverka räntenivån och indirekt penningvärdet.

Prisstabilitet Fast penningvärde. Enligt Riksbankens definition innebär prisstabilitet att inflationen, mätt med konsumentprisindex, begränsas till 2 procent ± 1 procentenhet.

Repa En penningpolitisk repa innebär att Riksbanken tillför pengar till banksystemet genom att köpa värdepapper av bankerna och samtidigt avtala om att värdepapperet säljs tillbaka till bankerna efter en vecka (bland marknadsaktörer kallas detta för en omvänd repa). Riksbanken får då tillbaka pengarna och värdepapperet återgår till den ursprungliga ägaren. Riksbanken genomför vanligtvis repor varje vecka.

Reporäntan Den ränta bankerna får betala när de lånar pengar i Riksbanken via Riksbankens repotransaktioner.

Riksbankens referensränta En ränta som fastställs halvårsvis av Riksbanken och som motsvaras av Riksbankens reporänta vid utgången av föregående halvår avrundat, om så behövs, till närmast högre halva procent.

RIX Riksbankens system för avveckling av stora interbankbetalningar. Det avvecklar betalningar i kronor (K-RIX) enligt principen bruttoavveckling i realtid.

SDR Särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights). Internationell reservtillgång som skapats av IMF för tilldelning till medlemsländerna. Se Riksbankens balansräkning. Värdet på SDR beräknas som en korg av dollar, euro, yen och pund.

Styrräntor De räntor som Riksbanken bestämmer för in- och utlåning till banksystemet.

Target Gemensamt betalningssystem inom EU till vilket medlemsländernas nationella betalningssystem för eurobetalningar är kopplade.

Tracking error (Aktiv risk) Beräknas som standardavvikelsen för skillnaden i veckoavkastning mellan valutareserven och dess jämförelseindex. Tracking error visar hur stor den genomsnittliga avvikelsen i avkastning har varit jämfört med jämförelseindex. Väljer förvaltaren att avvika från sitt jämförelseindex kommer detta beslut att medföra en högre aktiv risk och sannolikt större skillnad i resultat. Om portföljen däremot till 100 procent varit positionerad som sitt jämförelseindex medför det en aktiv risk på 0 procent.

Underliggande inflation Mått på den konjunkturrelaterade inflationen. Riksbanken använder vanligen UND1X som mått på den underliggande inflationen. UND1X beräknas som utvecklingen av KPI exklusive påverkan från hushållens räntekostnader för egnahem och direkta effekter av ändrade indirekta skatter och subventioner.

US-agencies Amerikanska bostadsinstitut med koppling till den amerikanska staten. Riksbanken investerar i följande institut: Tennessee Valley Authority samt bostadsinstitutet Federal Home Loan Bank, Fannie Mae och Freddie Mac.

Valutaintervention När en centralbank köper eller säljer valuta på valutamarknaden i syfte att påverka den egna växelkursen.

Valutakurs/växelkurs En valutas pris uttryckt i enheter av en annan valuta.

Valutamarknadssvapp En samtidig avista- och terminstransaktion i en valuta mot en annan. Riksbanken köper (eller säljer) kronor avista mot en utländsk valuta och säljer (eller köper) samtidigt tillbaka kronor vid en framtida tidpunkt till ett förutbestämt pris.

Valutapolitik En centralbanks agerande för att påverka den egna valutans växelkurs mot andra valutor.

Valutareserv En centralbanks innehav av utländsk valuta för att vid behov intervensera och påverka den egna valutans värde i förhållande till andra valutor.

Valutering En fysisk transaktion där kontanter tas emot eller lämnas ut från Riksbankens kontantlager till en bank eller Svensk kassaservice. Insättning eller uttag görs därmed på bankens konto i Riksbanken, och ränteberäkningen för den aktuella banken ändras.

VaR (Value at Risk) Mått på den uppskattade marknadsrisken i en värdepappersportfölj, baserat på historiska samband och variationer i marknadsvärdet för olika tillgångar i portföljen.

Publikationer

Riksbanken ger varje år ut ett flertal publikationer, bland annat:

Inflationsrapporten (från och med 2007 Penningpolitisk rapport)

Inflationsrapporten utkommer tre gånger per år och utgör underlag för penningpolitiska beslut. Syftet med inflationsrapporten är också att göra Riksbankens bedömningar allmänt tillgängliga för att stimulera intresset och underlätta förståelsen för penningpolitiken.

Rapport om finansiell stabilitet

Rapport om finansiell stabilitet utkommer två gånger per år. I rapporten redogör Riksbanken för sin syn på utvecklingen inom det finansiella systemet och vad den innebär för stabiliteten. Avsikten är att påverka utvecklingen i det finansiella systemet i riktning mot bättre stabilitet samt att stimulera till diskussion kring frågor som rör betalningssystemets stabilitet.

Penning- och valutapolitik

Tidskriften Penning- och valutapolitik utkommer tre gånger per år och innehåller fördjupande artiklar inom Riksbankens arbetsområde.

Riksbankens årsredovisning

Årsredovisningen redogör för Riksbankens verksamhet under det gångna året. I årsredovisningen finns Riksbankens bokslut.

Working Paper Series

Riksbankens Working Paper Series presenterar utredningar som har anknytning till Riksbankens verksamhetsområden och som bedöms vara av intresse för externa läsare.

Publikationer från Europeiska centralbanken, ECB

På Riksbankens webbplats (www.riksbank.se) presenteras samtliga publikationer i fulltext. Flertalet av dessa publiceras på både svenska och engelska. Beställning görs enklast genom beställningsfunktionen på webbplatsen. På webbplatsen publicerar Riksbanken också pressmeddelanden, tal, artiklar och protokoll från direktionens och riksbanksfullmäktiges sammanträden.

Adress

Sveriges riksbank

103 37 Stockholm

Telefon 08-787 00 00

www.riksbank.se

Riksbankens pris i ekonomisk vetenskap 2006

Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne tilldelades 2006 Edmund S. Phelps vid Columbia University, NY, USA. Hans arbeten har ökat förståelsen för sambanden mellan kort- och långsiktiga effekter av ekonomisk politik. Bidragen har haft stor betydelse för både forskning och ekonomisk politik.

Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap instiftades i samband med Riksbankens trehundraårsjubileum 1968. Genom donationen förband sig Riksbanken oåterkalleligen att för all framtid för möjliggörande av prisutdelningen varje år ställa till Nobelstiftelsens förfogande dels ett prisbelopp, dels ett belopp för bestridande av stiftelsens kostnader för förvaltning och ekonomi. Regeringen har fastställt stadgarna för Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne.

Priset delas ut varje år till den eller de personer som inom ekonomisk vetenskap utfört ett arbete av framstående betydelse. Kungl. Vetenskapsakademien utser ekonomipristagare enligt samma principer som gäller för Nobelpriset. Prissumman är densamma som för Nobelpriset, 10 miljoner svenska kronor, och betalas ut av Riksbanken. Om det är flera pristagare delas prissumman lika mellan dem.

Edmund S. Phelps är född 1933 i Evanston, IL, USA (amerikansk medborgare). PhD i nationalekonomi 1959 vid Yale University, CT, USA. McVickar Professor of Political Economy vid Columbia University, NY, USA.

Tidigare pristagare

Priset har utdelats varje år från och med 1969 enligt följande:

1969	R. Frisch och J. Tinbergen
1970	P. A. Samuelson
1971	S. Kuznets
1972	J.R. Hicks och K.J. Arrow
1973	W. Leontief
1974	G. Myrdal och F.A. von Hayek
1975	L.V. Kantorovich och T.C. Koopmans
1976	M. Friedman
1977	B. Ohlin och J.E. Meade
1978	H.A. Simon
1979	T.W. Schultz och A. Lewis

1980	L.R. Klein
1981	J. Tobin
1982	G.J. Stigler
1983	G. Debreu
1984	R. Stone
1985	F. Modigliani
1986	J.M. Buchanan Jr
1987	R.M. Solow
1988	M. Allais
1989	T. Haavelmo
1990	H.M. Markowitz, M.H. Miller och W.F. Sharpe
1991	R.H. Coase
1992	G.S. Becker
1993	R.W. Fogel och D.C. North
1994	J.C. Harsanyi, J.F. Nash Jr och R. Selten
1995	R.E. Lucas, Jr
1996	J.A. Mirrlees och W. Vickrey
1997	R.C. Merton och M.S. Scholes
1998	A. Sen
1999	R.A. Mundell
2000	J.J. Heckman och D.L. McFadden
2001	G.A. Akerlof, A.M. Spence och J.E. Stiglitz
2002	D. Kahneman och V.L. Smith
2003	R.F. Engle och C.W.J. Granger
2004	F.E. Kydland och E.C. Prescott
2005	R.J. Aumann och T.C. Schelling
2006	E.S. Phelps

Stockholm den 8 februari 2007

Stefan Ingves	Eva Srejber	Lars Nyberg
Riksbankschef	Förste vice riksbankschef	Vice riksbankschef

Kristina Persson	Irma Rosenberg	Svante Öberg
Vice riksbankschef	Vice riksbankschef	Vice riksbankschef

Elanders, Vällingby 2007